

31/7/27 వ త్రి ది న ము వ్ర క టిం వ c బ డు ను
Post Box No. 212. Telephone No. 2544.

Vol. 15 చెన్న పట్టణము 1927-వ నం ఏప్రిల్ నెల 12-వ తేది మంగళవారము No. 10
నంపుటము ౧౫ శ్రీ ప్రభవనామచంద్రుల వైత్రమాన శుద్ధ ఏకాదశి. నంచిక ౧౦

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే జేలకు చేలు
యోగ్యతావత్తములు పొందెయ్యుది

తలనొప్పులమాన్పును, వాయు వోట్ల
బొపును, వాల్చునొప్పుల బారదోలును,
పొట్టబొగ్గొట్టును, బెలుకుల భేదించును,
వాపుల చూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో నూడ వాడుచున్నారు.

అమృతంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంతోషింపజేసింది.

సంచభాష చిటీ చూచి కొనిన

మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహానీసా 1-కి 0-10-0

డజ్జ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
తేక

249, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బాంబాయి.

ఏ రకము నగలు కొవలసినను మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి

మావద్ద వెండి, బంగారు, కెంపులు, పువ్వరంగములు, సీమ కమలములు మొదలగువాటిచే తయారు చేయబడిన గాజులు,
గొలుసులు, నాగరములు, నాగవత్తులు, తోడులు, జవజీర్ణాలు, మల్లెమొగ్గలు వెండిచెయ్యులు, పట్టె
లుగొట్టినవి సాధారణము, బహుమతిగిన్నెలు, బంగారుపతకములు వెండి, బంగారు మొలత్రాకులు
గజ్జలతో మొదలగునవి సిద్ధముగా నున్నవి. వర్తకలకు మిక్కిలి అనుమలముగాను, లాభకారిగా
నుండును. ఇవి గాక వెండితో తయారుచేయబడిన విగ్రహములు, పటములు మొదలగునవి కూడగలవు.

సీమవెండికి, సవరంబంగారుకు పూచీ నిచ్చెదము. అక్కరలేనివి వాపసుతీసుకొని పైక మిచ్చెము. వివరములకు, ధరలపట్టిక వ్రాసిన
తెలుపబడును. మావద్ద చాల గారంటిగల వెంగళూరు పట్టణచీరలు అనేకరకములు పలురంగులతో సరసమైన ధరకు దొరకును.
వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు. K. V. Raghavendriah & Bros., Proprietors.

శ్రీ ప్రత్యనారాయణ జ్యోవలరి హాల్,

నగలను తయారుచేయువారు, సీమకమలముల వర్తకులు, అవెన్యూరోడ్డు, బెంగళూరుసిటీ.

తెలిపాను నెం. 2802 "తంతివిలాసము" "ఉమ్మిడియా" **ఏల సందేహించెదరు?**

మీకు ఏమాదిరిలో నైనను, ఎంతవైజులోనైనను వెండి
గిన్నెలు, టీ-కాఫీ పెట్టు, టూన్స్ వెంటు కప్పులు, బహుమానము
నిచ్చుటకు తగిన పండితకములు, ఉంగరములు మొదలగునవి,
ఇంకను యావత్తురకముల బంగారు వెండినగలు సిద్ధముగానున్నవి.
నిచ్చెదము.

ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి,
గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,
నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారు పేజీ, మద్రాసు.

మా త్ర కో శ వ్యా థు లు - ఒక కొ త్త చి కి త్త

URESOL (యూరిసాల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కావాలి ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని దుండుల పావులందు, యితర రుకాణములందు విక్రయమునకు దొరుకును.

ప్రాప్యెక్టుస్ కావలసినవారు ఈ దిగువ వినియోగమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. Hari & Co. 46, Singarachari Street Triplicane, Madras

WANTED

3168

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full Particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas stamp.

Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE, DELHI.

పుట్టుచెముడును కుదిర్చెదము.

వివరములకు 1 అణాబిళ్ళపంపవలెను.

యాయవరం అగస్త్యేశ్వరరావు, హెచ్. సీ. అండు
పీస్ డిస్పెన్సరీ, బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా.)

ప్రశ్న

598

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు
రూ. 1-0-0. పై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 పి. వి. ఖర్చులు 0-4-0
అవును. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను.

హనుమాన్ శ్లోతిహాలయము, తిరు త్తణి.

ఆయుర్వేదాషధ రత్నా కరము

చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
(2046) డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తికాశ్రమి, బెజవాడ.

ప్రతాప కస్తూరి మాత్రలు

మిక్కిలి ఘాటును సువాసనగలది

1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుట

యేగాక అజీర్ణము, వాయువ, జలుబు, జ్వరము,
దగ్గు, ఉబ్బునము, కఫము, చిన్నబిడ్డ గుణము,
కలరా, క్షేమ మొదలగు అనేకమగు వ్యాధులను
హరించుటయేగాక బలమును, జీర్ణ శక్తిని, ఆరో
గ్యమును గలిగించు వర్తప్రసాదము. ప్రతి గృహ
మందుండదగినది. 8357

250 మాత్రల సీసా 0 4 0

12 సీసాలు 2 8 0

వి. పి. చార్మి ఎన్నటికైనా 0 6 0

వి. సి. వ. అండు కో. ఆయుర్వేదసమాజం,

పెరిడేపి - నెల్లూరు జిల్లా.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

(పరీక్షలు; ప్రజావిద్యావిధానము.)

[నిరుగురి జయరావు:— బి. యస్. సి.]

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములో గలిన యాజ్ఞమును సమాధాన పరచుటకు యెరుచి నయ్యుండగా విశ్వవిద్యాలయములను “ఉత్తరీయతరపదా నూన స్పృహ” వైభవములు చేగూలునటందు యువజను లుత్సాహ పూరితులై యుండుట సహజమే. కాని ప్రాతపక్షలలో నచ్చొత్తింపబడినవారు కొందఱు మాత్రముగా సంభవించిన యీ మార్పుల కదరుపాటుకొందుట శోచనీయముగా నున్నది.

“పరీక్షలు రానున్నవి కదా. అందులో దిట్టదనము కలుగదని తెలియుచున్నది. (ఎఫ్.సి.యెస్. తక్కువగునట!) అప్పుడుమాత్రములే యీ విశ్వవిద్యాలయపు ఉపయోగము” అని యువభటు పలుకువారు లేకపోలేదు. అక్కటకట! ఈ పరీక్షా ఛాందసములో బానిసలమై యున్నట్లు ప్రకటనలు, పరమపవిత్ర విద్యావిధానముననుభవ్యత్వముపొసగిండు నీయస్వాభావికమైన యాకస్మికమైన ఫలితనిర్ణయమును జోధ, “మేధావ్యభిచారము”ను రీతిని పోయమైన యీ పద్ధతి, యంతవలన మనచే నున్నాంపర బహుమందులయే గొప్పనంకటమై యున్నదికదా! ఇటువంటిదను యువనర బరీక్షాదిట్టతనముకొలుకై (ఎస్కామినేషన్ ఎఫ్.సి.యెస్.) పెద్దలుకొందఱు వివిధలక్షణములకన్న బారబాటుకలదా! ప్రాత ఛాందసములను నిడనాది మాతనాభ్యుదయమునకై కంకణ ముగట్టుకొని విజృంభించు నేటికాలమున నిట్టి జోరాగ్ధ్యపుర బద్ధతులను బట్టుకొని నిలచుట తప్పకదా! ఫలితముల దిట్ట తనము! జోరాగ్ధ్యపు దిట్టతనము! ఇట్టి దిట్టతనములే విద్యా ఫల నిర్ణయమునకు గావలసినచో నింతకన్న నుభుతైన యుపాయమేమనగా, విద్యార్థుల బుట్టులు రాతికంఠముపైగొట్టియం దులో మిగిలినవారికే పత్రాలనిచ్చినచో బాగుండును! ఈ పరీక్షలకొకటై రేయంబువల్లు బట్టిపెట్టి శిరస్సునకింపఁ జేసికొనుట కన్న నిది కొంతమెటుకదా!

పరీక్ష వేళలోఁ బ్రదర్శించుటకై సర్కసు పట్టెలు విద్యార్థులకు బోధనపఱచుచు రింకమాస్త్రవలెఁ బ్రతిదినము వ్యాఘ్రమును నేర్చుటమాని నేయవలెనని యుపాధ్యాయులెన్నఁడు నేర్పరొకదా! ఈ పరీక్షావిధానమువలన నెన్నియనకతనకలు! ఎన్నివెట్టిత్రుఱులు, కలుగుచున్నచో మనమెటుకదా! పరీక్షలో నూటికి నూరు మార్పులు తెచ్చుకొని “సాహిత్యము” యను గర్భముతో గణితవిద్యార్థులు విశ్వవిద్యాలయమునండి వెడలి నచ్చుటయు, వీరికన్న నెంతమాత్రముఁ దీసిపోని చారిత్రవిద్యా ర్థులును, వాఙ్మయ విద్యార్థులును, పాపము, ఎన్నడును “అటు వది”కన్న నెక్కువ రాకుండుటకై, గణితవిద్యార్థుల బుట్టులు గట్టివి కాబోలు ననుకొని యమాయకముగ మోసపోవుటయు, ఇట్టి భేదములను జూచుమనింకను బరీక్షావిధానమే మంచిదనియని భ్రమచెందుట తప్పకదా! తలకిందలుగా నిలచొని, నేలమీదఁ బలపెట్టి మొగ్గులువేయుట నేర్పినంతనే పత్రాలనిచ్చి గౌరవింప నలయునా?

గవర్నమెంటు ఉద్యోగములకై యెన్నికల నెర్పరించుట కు నీ పరీక్షావిధానము ఉండెనను నష్టములేదు; తమ విద్యార్థుల మేధస్సులలోని తారతమ్యములను దెలిసికొనలేని యుపాధ్యాయులు చదువుదోఁచినట్లు అప్పుడప్పుడు పరీక్షలు పెట్టుకొన్నను వారిగొడవ వారిదని మనము నెదలివేయవచ్చును. కాని విశ్వ విద్యాలయములోని సాంప్రదాయములోఁ బ్రాముఖ్యముఁ జెందు విధానముగ నీ పరీక్షలు, ఈ శోధనలు, ఇంకను బోషింపఁబడుట యంతమాత్రమును ధర్మముకాదు. అన్నిపరీక్షలను మించిన యీ కర్మకర్మపరీక్షలు ఇంకమీఁదలునుండఁగలినవి కావు.

“రామానుజం” వంటి వారి కనికరపురజరిత్రలను విన్నా రనుచిచ్చి, పరీక్షలు మంచివి కావని చెప్పుటకాదు. ఈ పరీక్షల యంతరణిలో నడచి, సరిగా దాటి వచ్చిన ప్రతిభా వంతులకుడ వీనిని నిందించినారు. మొన్న మొన్ననే ప్రాఫసర్ సి. వెంకటరామనుగారు పరీక్షావిధానమును గర్హించిరి. కాలాతీత యశోవికాకుండై, నాలవ పరిమాణము నాద్యంత ము ఆవరించు కొన్నవాడను, ఆర్యు యొక్కైనను, కూడ మెట్టి క్షుణ్ణమన పరీక్ష తీసి వేయఁబడవలెనని చెప్పినాడు. మాస్కా ప్స్కి-వ్రాసిన “యొక్కైనను జీవితము” లో, యొక్కైనను నుడివ నట్టి మాటలు వ్రాయబడినవి:—

“నూలు వదలి విశ్వవిద్యాలయముఁ జేయుటకు యత్నించువారికి అడ్డుగా నిలచిన భయంకరవిశాదమునంటిది యీమెట్టిక్ష్ణు లేమను పరీక్ష. దీని క్రింద చాలదూరము వలకు ముందునకు బ్రసరింపఁబడి యున్నది; ఇదిగో మావిజ్ఞానము” అని యస్వాభావిక ప్రజ్ఞ ప్రకటింపఁ జేయుటకై గురుశిష్యు

లిరువురు నొకేరితిగా, ఎడతెగక, దీనికొరకై తంటాలుపడవ లసి యున్నది. ఈ పరీక్షను మిక్కిలి కఠినముఁజేసినారు; ఇం దుచేత నత్యధికముగా వ్యాధియముచేసి బట్టిపెట్టిన మట్టవాం ద్రుకూడ కొన్ని ఘంటలనేపే తాము చదివినదానిని జ్ఞాపకముం చుకొని తర్వాత మఱివిపోవుచున్నారు. ఈ పరీక్షను తీసి వే సినచో దానితోఁబాటు ఇంత కష్టముగా జ్ఞాపకశక్తిని వ్యా యము పఱచు బాధ తొలగి పోవును. కొన్ని నెలలలో మఱిపు నకు వచ్చు సంగతులను, మఱివిపోవ నర్హములైన సంగతులను, తెలుపుటకై, సంవత్సరములపాటు బట్టిపెట్టించు నావశ్యకము మాసిపోవును. అనతి ప్రయత్నమువలన నతిలాభమును బొందు ప్రకృతిసాత్రము ననుసరింతుము గాక; మెట్టిక్షుణ్ణలేమను పరీక్ష వలన నీ సూత్రమునకు వ్యతిరేకముగా జలుంపఁబడుచున్నది. అట్లేనచో విశ్వ విద్యాలయములోనికేరటకు నెవ్వరు అర్హులొ యెట్లు తెలియుట! ఆకస్మికముగాఁ దలసింప పరీక్షావిధానము చేత నర్హతానర్హత నిరూపణ చేయుటకన్న, విద్యార్థుల యా వత్సాహపురితలని గుణగుణములను జూచి నిరూపించుటయే మేల; ఇది యుపాధ్యాయుని ధర్మము. ఇట్లుచేయ లేనిచో ను పాధ్యాయుండే నిందార్హుడు.”

రెంటివీటి సిద్ధాంతమునే కాక, అన్యవిషయములను కూడ విమర్శించుటలో యొక్కపైను గొప్పవాడే. ప్రతిభావంతు లకే కాక, సామాన్య జనులకు గూడ, పరీక్షావిధానము ప్రే యస్కరము కాదని యతఁడు విశదముగా నిరూపించినాడు.

ఐనచో మనమింకను పరీక్షావిధానమునే యూతఁగొని యెందులకు నిలచినాము? అదిమనకు నలవాటైపోయినదికనుక. అలవాటులను బోనాడుట చాలకష్ట మని మనస్తత్వశాస్త్ర సూత్ర మొకటికలదు. అందులకేదోస్తోయిస్కి-యిట్లున్నా డు. “ఆహ! ప్రతివిషయమును జక్కపఱచు నేర్పు మాన వుని చేతిలోనే కలదు; కాని కేవలము విశిష్టతనమువలన నేమి యుండేయక నేడయెట్లున్న నట్లే విడచివేయుచున్నాడు.”

“దిట్టతనముకొకటై”, ఎఫ్.సి.యెస్. కొలుకై, విరుదము పొందవలెనను నుద్దేశము పెట్టుకొని, మన యాంధ్రవిశ్వవిద్యాల యము కూడ తన విద్యార్థులను పరీక్షావంత్రిములో (వయ్యలు జేయకుండునుగాక యని నమ్ముచున్నాము. మాతనసంస్కార ములను కొనసాగించుటకై యీ యాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము సాపింపబడినదేకాని, తక్కిన యూనివర్సిటీలను బుర్రణించుటకు గాదు. నాయభిప్రాయము ప్రకారము పరీక్ష లేయండగూడదు; ఉత్తమసాహసమునకై నేను దీనిని బ్రతిపాదించుటలేదు. ఈ సం గతిని బహువిధముల విమర్శించి, చర్చించి, నిరూపించిన మహా నీయులయొద్దేము ప్రకారమే నేనదీనిని ప్రతిపాదించుచున్నాను. యొక్కపైయును, రామను, వెన్న, ఆరంప్రాంగు మొదలైనవారు పరీక్షలకు దూలనాడిరి. గాంధీ, బాగుర మొదలైనవారు కూడ పరీక్షావిధానమును గర్హించి, నారాయణప్రసాదులు నా చరణలోనికిఁ దెచ్చినారుకాని, వీరిని నేను జ్యోతిక పోవు టకుఁ కారణమేమనగా, బరీక్షావిధాననిందన కేవలము రాజకీ యోద్యమగతులకును, గణిత్యులకును నచ్చినయొద్దేమే కాద నియు, (సాధారణముగా నట్టివారు సామాన్యజనుల కలవికాని సాహసకృత్యములే యాచరించుచుండుననియు—), ప్రకృత విషయములను బరిష్కరించు శాస్త్రవేత్తలకూడ దీనిని గర్హించినయొద్దేపుట్టకే. శాస్త్రజ్ఞానము కలిగి వాఙ్మయవృత్తిలోఁ జేరిన వెన్నగారును, వాఙ్మయప్రవేశము కలిగి శాస్త్రపరిశోధ కులైన ప్రాఫసర్ ఆరంప్రాంగుగారును, కూడ తమ పుత్రులను పరీక్షావిధానమునండి తప్పించిరి. ఇందువలనఁ దమ పుత్రులు ప్ర తిభావంతులు కాకపోయిన కాకపోయిరికాక, కాని సాధారణ ముగా విశ్వవిద్యాలయములనుండి తయారయివచ్చు యువకుల కన్నఁ దీసిపోరియే వారి నమ్మకము.

ఇట్టి పరీక్షాశాసనమును తెచ్చిపెట్టకపోయినను, ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయములోఁ బరీక్షలనుపెట్టిప్రాముఖ్యమునిచ్చుట నాపివేయ వలెను; యువకుల మేదస్సు వృద్ధిచెంది యభ్యుదయము నొందుట కుండగిన దోహదక్రియల నాచరించుటయే ముఖ్యోద్దేశముగా నుండవలెను. ఈ యొద్దేము నెరవేరుటకై మొట్టమొదట పరీక్షావిధానము నతిగుఱభముగా మార్చివేయవలెను. ఇందుచేత బరీక్షలకై దిగులుపడుచు విద్యార్థులు బట్టిపెట్టబడిన యావశ్యక ముండదు. విద్యార్థులచేత బట్టివ్యాధియము చేయించుటకై యుపాధ్యాయులు శ్రమపడ నక్కఱలేదు.

రెండవవిషయ మేమనగా మన విశ్వవిద్యాలయములోఁ జిన్నతనమునే ప్రత్యేక విషయపరిజ్ఞానమును బొందుట నాపివేయవలెను. ప్రత్యేకవిషయములలో నభివృద్ధిపజ్ఞచూ పించు ప్రతిభావంతులను నిర్ణించుట విశ్వవిద్యాలయపు టు ద్దేశము కానేరదు. ఏలయనగాఁ బ్రతిభావంతులు స్వయముగాఁ దేజింపుచున్నారే కాని వారు నిర్ణయపడఁజాలరు. కొన్ని సంగతులలోఁ బ్రత్యేక జ్ఞానము కలిగినవారిని (Specialists), నిర్ణయించుటయు విశ్వవిద్యాలయోద్దేశముకాదు. ఇది ప్రభుత్వము

వారి జోక్యము; విశ్వవిద్యాలయమునండి వెడలి వచ్చినవారిని ఎన్నుకొని వారిచేత ప్రత్యేకత సంపాదించజేయుట ప్రభుత్వ కార్యము.

విశ్వవిద్యాలయము చేయవలసినవి రెండుపనులు కలవు; మొదటిది దేశాభ్యుదయపరంపరానుబంధక యోజనావించి పని చేయు నాగరికులను నిర్ణించుట; ఇట్టి యోజనాము వలనగు టకై యన్యోన్యవిషయపరిజ్ఞాన మువసరమైయున్నది; కనుక విద్యార్థుల కెల్లరకును ఈక్రింది విషయముల నన్నింటిని నేర్ప వలయును.

(1) ప్రకృతిశాస్త్రములు; గణితము, అర్థశాస్త్రము, జాతీయచరిత్రము (ప్రాపంచికాభ్యుదయము), సంఘశాస్త్రములు, శారీరశాస్త్రములు, కౌమారశాస్త్రము, మున్నగువానిలో సాధారణజ్ఞానము.

(2) వాఙ్మయము, కళలు, మున్నగువానిలో మంచి ప్రవేశము.

(3) ఏదోయొక పరిశ్రమలోనో, చేతిపనిలోనో, గట్టి ప్రవేశము. (ప్రకృతిశాస్త్రపరిశోధన కావలసినవారు, Glass-blowing, ఫోటోగ్రఫీ, వడంగిపని మొదలైనవి నేర్చుకొన వలెను.)

(4) ఒక ప్రాక్షణభాషలోను (సంస్కృతాదులు), ఒక యూరోపీయను భాషలోను (ఇంగ్లీషు, లేక జర్మనీ మొదలైనవి) తప్పనిసరిగా జ్ఞానము.

ఈపైనఁ జెప్పినవన్నియు నందఱకును చెప్పవలెను. ఈ విధముగా విద్య నభ్యసించినచో, మన పూర్వుల ప్రకారము, ధర్మ, అర్థ, కామ సాధనములు కలిగి, పురుషార్థసంసిద్ధి తప్పక కలుగును.

విశ్వవిద్యాలయముయొక్క రెండవ యొద్దేశ మేమనగా:— పరిశోధక కార్యముల నొనరించుటకును తదితరములైన మేధా వినిర్మాముల నొనరించుటకును, కేంద్రస్థానమై విద్యాజ్యోతి నితరతరములవలన నిర్వక్రముగా వెలిగించి యుంచుటయే యాదర్శముగా నుండుకొనవలెను.

అసాధారణ ప్రతిభావంతులు కొందఱు లోలోపలనే మేధాభ్యుదయమును జెంది, యకస్మాత్తుగా మనకు గోచ రించి, తెలులన, దమ ప్రజ్ఞానంతయుఁ బ్రకటించుచుండురు. చెన్నపట్టణములో గునుపాల కచ్చేరిలో రామానుజమును, స్వీజ గ్లాండులో పేటెంటు ఆఫీసులో యొక్కపైయును ఇట్లే—ఆక సములోఁ దోకచిచ్చులవలె—తెలులన గోచరించిరి. కాని, ఇట్టి ప్రభ్రమ ప్రతిభావంతులను దెలిసికొని, సాహాయ్యముచేసి, పైకిఁదెచ్చుట, విశ్వవిద్యాలయమునకే కాదుకదా, విశ్వప్రపం చమునకును మీలు కాదు. కనుక, విశ్వవిద్యాలయకార్యక్రమ ములో నెల్లవేళయందును దెలివి ప్రకటించి, విజ్ఞానముఁ జూ పించి, వెల్లడియై, పండితుల మావులలో వన్నెకెక్కిన వారినే యెన్నుకొని, వారికి సహాయముచేసి, వారిచే బరిశోధనాది క్రియల నొనరింపజేయవలెను. ఇట్లు పరిశోధనకై ప్రత్యేకము గా నేర్పరుపఁబడినవారు తొందరగాఁ బ్రత్యేక విషయ విలీ నులై పరిశోధించుట వలన నున్నతలాభము కలుగనేరదని మాటి మాటికి యింగ్లాండు మున్నగు దేశములలో ని ప రి శో ధ క వర్గముల వారు చెప్పుచు నేయున్నారు, కనుక వీరికందఱకును నేను నిరూపించినట్లు బహువిషయవిజ్ఞా నము పునాదిగానుండకతప్పదు. తరువాతమొల్ల మొల్లగాప్రత్యేక విషయవిలీనలై పరిశోధనకు గడంగినచో సరసముగానుండును.

మాడవసంగతి యొకటికలదు. ఇదిశ్రీయంత బాపిలీడు చాదరీగారి ప్రజావిద్యాప్రణాళిక. చూచుటకు నెంతయు నభి నవముగా నున్నను ఈప్రణాళిక సత్వరముగా బ్రాకృతపరి మార్గమునకు లొంగునదియే యని నమ్ముచున్నాను. ఆరికవిష యమును జూచితిమా - పత్రానంతరవిద్యావిధానముకన్నను— పరిశోధక క్రియావిధానముకన్నను—ఇదియే యెక్కువనుభు వగునట్లుతోచుచున్నది. తాము సంపాదించినవిజ్ఞానమును బ్రజా బాహుళ్యమునకు విస్తరింపజేయ నుద్దేశము కలవారు పెక్కు మంది కలరు—ఎల్లప్పుడు నిట్టివారు అగపడుచునేయుండురు. కాని యేకాకృత వీరలట్టియొద్దయమునకుసాధారణముగా దొర కొనరు. ఇట్టి ప్రత్యేక కార్యములను బ్రజలు లోకువకట్టివేయు దురు, లేదా దండముపెట్టి పూజచేసి నిష్కృమించుచుండురు. కానిశ్రద్ధతో నాలకింపరు. ఏటేటను విశ్వవిద్యాలయమునండి విద్యార్థులు వెడలివచ్చుచున్నార కదా; చదువుట వ్రాయుట బట్టిపెట్టినది వర్ణించుట కొంతమంది స్వయముగా నాలోచిం చుట, యెఱిగినవారలే; మఱి వీరలెవరును అనునికష్టాత్రికల నాధారముచేసికొని ప్రజావిద్యలో బాల్సానుటలేదేమిట! ప్ర కలకన్న నాధునికకాలములో నుత్తమమైన విశ్వవిద్యాలయమే లేదు; అందులో దేశభాషాపత్రికలను ఎంతమాత్రముఁ జీటికిఁ గొనక ప్రజావిద్యాదళలను లెక్కగొనక నిర్లక్ష్యము వహించు టకన్న దోషముకలదా! ఈదోషమును బరిహరించి మాతనసం స్కారమును నెలకొల్పి ప్రజావిద్యనుబ్రతిపాదించి దేశాభ్యుద యమునకు శంఖసావనజేయుటలో శ్రీయంతచాదరీగారి ప్ర

(ಪ್ರೈಪೆನ್.)

మద్రాసు శాసనసభ

ఏకటిలో చిండులాట

మద్రాసు శాసనసభ సభ్యులైన సజ్జానాగారు మంగళవారమున యిట్లు వ్రాయుచున్నారు :-

యథావిధిగా గత మార్చి నెలలో శాసనసభయందు బడ్జెట్టు రాద్ధాంతము జరిగినది. మామూలుకు భిన్నము లేదు. జాతీయవాదీగా అందఱు పద్ధతుల ప్రభుత్వమువారు చదివి వినిపించి సభికులకు విశేషముచేసినారు. తమకు తోచినరీతిగా సభ్యులు కూడా ఖండనముచేయుటను చేసిరి. ఈవ్యాఖ్యానములు చేసిన మీదట ప్రభువుల మనస్సు విప్పిచెప్పవలసినవిషయము సభికులు ఆశపడినారు. కాని, ప్రభుత్వ సభ్యులు గాంధీయముగా తమ సంకల్పక్షేత్రములు బయలుపడకుండా గమముగా జబాబులు నిచ్చిరి. ఈవ్యవస్థప్రభుత్వములో మాయమర్మములేని జబాబులు లభించుటకు సభికుల విమర్శలకు ఆ జబాబులే వ్రాస్తే.

సభికులు గవర్నరు మెంటును ఖండించుటకు ఆసక్తి సంపన్నములలో గవర్నరు మెంటు చెప్పి నిల్చుకట్టుకొని నోరుచేసికొని గంభీరపర్యాయము చేసిరి. కాబట్టి యీ ఆదాయవ్యయ అంచనాల విషయమై తద్దన భర్తనచేయుటవల్ల కలిగిన ప్రయోజనమేమనగా సభికుల ఆగ్రహము వెళ్లబుచ్చుకొనుటయే. లేదా సందుచేసికొని ప్రజల కష్టనష్టములను మునిచేసికొనుట. ఇంతకుమించిన ప్రయోజనమేమిన్నీ కలుగలేదు. కడుపుపట్టలేనిఆసక్త సభలో వెళ్లబోసికొనుటవల్ల సభికులకు ఉపశాంతి కలుగుటయేగాని గవర్నరు మెంటుఅంచనాలు నిర్వికారముగానే మంజూరయినవి.

184 గవర్న శాసనసభ్యులు. ఇందులో మొదటిగోజున 110 వంద సభకు హాజరైరి. కొంతగా సభలోనిర్వహించిన పార్టీలవారు ఏమిచేస్తారో చూపవలసిన అమితమైన యత్నాచారము ప్రబలినది. స్వరాజ్యపార్టీ సభ్యులును జస్టిసుపార్టీ సభ్యులును చేతులుకలిపి మంత్రి నర్తకులు పడగొట్టెదరని గంపెడారతో ప్రేక్షకులు గ్యాలరీమీద క్రిక్కిరిసికొట్టెడిరి. దీర్ఘజయము చేసారనని అనుకొన్నారేగాని రథంబుడింగె అయినది.

అంచనాలలో నామక ఒకరూపాయి తగ్గింపునుగోరును సభికులు అప్పడప్పుడు ప్రతిపాదించిన తీర్మానములసందర్భములోమాత్రము గవర్నరు మెంటుకు పరాభవమయ్యెట్లుగా చెందుపార్టీలవారు చేతులెత్తి ఏకమైనారు. కాని లభించిన లాభము ఒక్కరూపాయి మాత్రమే.

ఒక్కరూపాయ మాత్రమే. ఆబ్జర్వేషాఖ మంత్రిగారు దివాన్ బహదూర్ ఆరోగ్యస్థాని మొదలియ్యారు. వీరుసర్వత్రోత్తము క్రైస్తవులు. వెనుక నూపరించెండిం ఇంజనీరుగా పనిచేసి విరమించిరి. వీరికిపూర్వము ఆబ్జర్వేషాఖకు మంత్రిలుగా పరమరామపాత్రోగారు అధికారము చలాయించిరి. ఆబ్జర్వేషాఖ పరిపాలనలో పాత్రోగారు ఏపంధాత్రిక్కిగో ఈఆరోగ్యస్థాని మొదలియ్యారుగారుమాడ అదేపంధా అవలంబించిరి. ఆబ్జర్వేషాఖయొక్క అభివృద్ధికి ఆటంకము లేకుండా, కల్లు సారాయాల విక్రయమునకు భంగములేకుండా, అందువల్ల వచ్చే ఆదాయమువర్ధిల్లి, ఆబ్జర్వేషాఖ ఐశ్వర్యదాయగా ఉండేరీతిని ఆదాయవ్యయ అంచనాలను వీరు తయారుచేసి నివేదించిరి. ఆబ్జర్వేషాఖయొక్క దుష్ప్రయోజనమును దుష్ఫలితములను గుర్తించుటకు గుర్తించుటకు ఖండించుటకు సభలో సందర్భమును గలుగజేసికొనుట కై యొక సభ్యుడు నామక స్వల్పతగ్గింపు చేయవలసినదిగా తీర్మానముపాదించెను. ఈ తీర్మానమును తండు పార్టీలవారు ఏకమై బలపరచిరి. నామక ఆరోగ్య ఒక రూపాయ తగ్గింపు తీర్మానము వెగ్గెను. మంత్రిలకు గొప్ప పరాభవము చేసినామని చంకలుకొట్టిరి. బల్లెంబు చేబూని పుల్లకు తూటుగా పొడిచేసినాడనట్లు ప్రజలకు ద్రవ్యలాభములేని తీర్మానములో జస్టిసుపార్టీ స్వరాజ్యపార్టీ సభ్యులు మహాత్మాగ్యముచేసిన వారిలాగున యొకమైరి. ఆబ్జర్వేషాఖ మొత్తమంతయును జేమంజూరుచేయవలసినదనిజస్టిసు పార్టీ వారుపాదించిన తీర్మానమునకు స్వరాజ్యపార్టీ వారు చేతులుకలిపి జస్టిసుపార్టీ వారితో ఏకముఖముగా నిలవలేదు. ఏకముఖముగా నిలువబడినయెడల మంత్రినర్తకులవారి అధికారము అంతరించెడిదే. ఉద్యోగములకు రాజీతిచ్చి మంత్రిలు బయటకువచ్చేవారు. ఈవిధంగా తటస్థులనేమోనని కాంగ్రెసు పార్టీ వారికి భయము. ఉన్న మంత్రిలు ఊడిపోతే క్రొత్తమంత్రిలుఏపార్టీలో నుండి రాగలరు? స్వరాజ్యపార్టీ వారు ఉద్యోగపథవులు స్వీకరింపకూడదు. జస్టిసు పార్టీ వారి బలము సభలో తక్కువ గనుక మంత్రిపదవులకు చలాయించబారరు గనుక స్వీకరింపరు. అప్పుడు గవర్నరుగారేమి చేయగలరు? మంత్రిలు లేకుండా ప్రభుత్వం సాగిస్తారా? ప్రజాయత్త శాఖలనుకూడా మంత్రిలు లేకుండా ప్రభుత్వాయత్తముచేయుట. శాసనసభ్యులముకాయ. కనుక అట్లుచేయరు. ఇక, ఉన్న శాసనసభను యావత్తు

రద్దుచేయవలెను. ఉన్న సభ్యులందరికి సభ్యత్వము ఊడిపోయినయెడల తిరిగి యొన్నికలు జరుగవలసిన గవర్నరుగారు ఉత్తరువు చేసెదరుగదా. అప్పుడు కాంగ్రెసు పార్టీ వారు తిరిగి నోట్లకొరకు తిరుగవలెను. కాంగ్రెసు పార్టీ వారియందు ప్రజల నమ్మకము తగ్గిపోయినది. గనుక జస్టిసుపార్టీ వారికే ఎక్కువగా ప్రజలు నోట్లముయ్యెదరు. అందువల్ల కాంగ్రెసువారు తిరిగి ఎన్నుకొనబడుట దుర్భటము. ఈభయము కాంగ్రెసు పార్టీ సభ్యులను పట్టి పీడించినది. ఇందువల్ల నే మంత్రిల అధికారమునకు అడ్డుపెట్టెడి తీర్మానముల సంపన్నములో జస్టిసు పార్టీతో చేతులుకలుపలేదు. ఒక విధంగా ఆలోచించితే కొంతమంది చెప్పినట్లుగా ఆకాస్త్రియమైన మంత్రినర్తకులతో స్వరాజ్యపార్టీ వారు పరీకు అనుచున్నారని కన్పించుచున్నది. ప్రజోపకారము చేయవలసిన మంత్రిలను ప్రతిఘటించవలెను. మంత్రిలకు చేయూతగానుండే యెడల దేశద్రోహముచేయవలసి వచ్చును. అందువల్ల ఇట్టి సంధిగ సంపన్నములలో స్వరాజ్యపార్టీ గోజుబూచి పట్టి వాటముగా తటస్థభావము వహించిరి.

కాంగ్రెసు మహాసభయొక్క ఆజ్ఞయేమనగా:- కాంగ్రెసు పార్టీ వారు శాసనసభలోనికివెళ్లి ద్వంద్వ పరిపాలనా విఫలత్వము నిరూపించుటకై ద్వంద్వప్రభుత్వముయొక్క ఆటలు సాగకుండా స్వంపము చేయవలసినయే కాని, కాంగ్రెసు ఉత్తరువులకు వ్యతిరేకముగా యీ స్వరాజ్యపార్టీ వారు చాటుమాటుగా మంత్రిలకు చేయూతయే నిలుచుచున్నారు. ఇట్లు కాంగ్రెసు పార్టీ వారు ప్రవర్తించుట కాంగ్రెసుకు ద్రోహముచేయుట కాదాయని కొంతమంది స్వరాజ్యపార్టీ వారు సందేహించిరి. ఇట్టి సందేహము కలిగిన 14 గవర్న స్వరాజ్యపార్టీ లు తమ సందేహములను అభిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీవారికి నివేదించిరి.

గత శాసనసభావర్సలవల్ల ప్రజలకు కలిగిన ఫలితములు ప్రత్యక్షముగా ఏమియును లేవు. మున్నగు మంత్రిలుకొత్త మార్గములతో క్రిందనుని వాగ్దానములు చేసి అభయప్రముల నిచ్చిరి. ఈ అభయప్రములు అడిగితిసికొనుటకన్నా వేరే ఇంకొక ప్రయోజనకరమైన పని సభ్యులుచేయలేదు. ప్రజోపకరమైనపనులకు మంత్రిలవద్దనుండిగాని ప్రభుత్వసభ్యులవద్దనుండిగాని ద్రవ్యము మంజూరయి యూడిపడకుట్లుగా జస్టిసుపార్టీ స్వరాజ్యపార్టీలు ఏకీభవించలేదు. ఇరుకత్తులవారును కలిసి ఒత్తిడిచేయలేదు.

పెత్తనదారు తనిఖీదారుల సిబ్బందికి వేలకొలది జీతములనిచ్చి పోషించుటవల్ల క్రింది యుద్యోగముల కడుపు మాడ్చువలసివచ్చుచున్నది. తనిఖీదార్ల సిబ్బందియొక్క మితిమీరిన జీతములను తగ్గించుటకు ఈ శాసనసభవారు కంకణము కట్టి దారితీయవలసినది. ఇందులకు మార్గదర్శకముగా మంత్రిలు తాము ఇప్పుడు స్వీకరించుచున్న రు 4383-1-8 జీతమును కొంతవరకైనను తగ్గించి రు 3833-1-8 వరకైనను స్వీకరించుటకు సంసిద్ధులై యుండినయెడల దివి వ్యయముగా నుండెడిది. ఇంతలో, వారికి గౌరవలోపము కలుగదుగదా!

మంత్రిలు కొన్ని చిత్తుపట్టుములను అధికారరీత్యా ప్రవేశపెట్టవలసినవిధి గనుక ప్రవేశపెట్టినారు. విశ్వవిద్యాలయ పరమరామపాత్రుల సభ్యులైన గవర్నరు ప్రవేశపెట్టిరి. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలక సభలయందు సభ్యులసంఖ్య పెంచుగా నున్నదని వారినాదన. విశ్వవిద్యాలయమునకు ధనసహాయముచేయుచున్న జనసామాన్యములోని పౌరప్రముఖులు అట్టి నిధులకు పరిపాలక కర్తలుగానుండుట తగదని వాదించుట న్యాయముగాదు. విశ్వవిద్యాలయముయొక్క విద్యాశీక్షణాఫలితములు మంచివా చెడవా యని నిర్ణయించుటకు ప్రజాసామాన్యమే సరియైన న్యాయకర్తలు. వారిచేడి ధననిధుల వినియోగములోవారికి కొంతవరకైనను పలుకుబడియును ప్రమేయమును ఉండవలెను. ఇట్టిపద్ధతి విరోధాదేశములలోగూడ అమలులోనున్నది.

గత శాసనసభలో వాక్యార్థములు నిధాంత రాద్ధాంతములు ధర్మోపదేశములు గంభీరపర్యాయములు ఖండనమండనములు రాజ్యాంగకాస్త్ర పాండిత్యప్రకర్షణములు ఏవితో నేకాలమును వృధాయాపనముచేసిరికాని ఖర్చుల మొత్తముల విషయమై కార్యసాధనకు గడంగకసద్వ్యవహారముగ చేతిలోనున్న వ్యవహారమును విడిచిపెట్టిరి. కావేరినకట్టకొరకై మెట్టూరులో గవర్నరు మెంటు లక్షలాదిగ ఖర్చు చేయవలసిన ప్రజలద్రవ్యమెంతవరకు ప్రయోజనకరమో పట్టుబట్టి ఆరాతీయలేదు. కొంతమంది శాసన సభాసభ్యులు ఈగొడ్డు స్వేచ్ఛనుకు 85 మెళ్లమార్గములో నున్న మెట్టూరుకు వెళ్లి ఆనకట్ట వ్యవహారములను కండ్లార చూచి వచ్చిన తరువాత సభలో దానినిగూర్చి మాట్లాడవలసినదని కోరబడినారు.

రానున్న శాసనసభలో ఇరిగేషనుబిల్లు ల్యాండు రివిన్యూ సెటిల్మెంటుబిల్లు వగైరా బిల్లులన్నియు చర్చింపబడవలసియున్నవి. సభలోని వేరేయ్య పార్టీలవారు ఆన్యోన్యముగా ఏకమై పనిచేసి సెరవేర్చవలసిన పనులను వారిలోవారు విభజించుకొని కూడబలుకుకొని పనిచేసిన సేగాని వ్యవహారములు ఫలవంతము కాజాలవు.

తల్లిని చంపిన తెల్లదొరకు ఉరిశిక్ష

ముద్దులు వాబూలము

ముద్దులు వ్రాతవాబూలమును క్రిందివిధముగ జమనబడెను.

తనకును తనయొక్క తల్లికి నెట్టి మనస్సర్దులు లేవనియంచాల యన్యోన్యముగ నుంటిమనియు నందు జెప్పబడి యుండెను. అతని కారోగ్యస్థితి బాగులేనందున నతనితల్లి యతనిని పనికిగూడ వెళ్లవద్దని నుడివెను.

ఏప్రిల్ 11 వ తేదీని యతడు కాలముగారి గృహమునకుబోయి తిరిగి రాత్రి 9-30 గంట పట్టికి బోజనములై యతనితల్లియు గోర్డన్ కన్యయు యింటిలో గూర్చుని యిష్టాగోష్ఠి జేయుచుండుట జూచెను. తరువాత గొంతనే పట్టి కాతడు భోజన యొనర్చి యేదోయొక పుస్తకమును జదువుకొనుచుండగా తల్లివచ్చి యతనిని దీపము నార్చివేసి పరుండుమని చెప్పి వాతడట్లు చేసెను.

మకునాడుదయమున బట్టరు వచ్చి యతనిని బిలువ నాతడులేచి నెళ్లి "రక్తముతోనిండియుండి, యొక కుప్పిపై జెరగిలబడియున్న తన తల్లినిచూచి బాపురుమని యెడ్చి, పోలీసువారికి గబురంపగా వారువచ్చి యిల్లంతయు సోదాచేయగ, నొకప్పుడొక పిచ్చుకుక్కను చంపుటకై తనతల్లి చేతన కొసంగబడిన నొక విప్లవద్రుచ్చైసీతోవారి కగబడెను. అది యితనిగదిలోనే దుమ్ముచేగప్పబడి యుండెను. దానిని తనతల్లి యొసగునప్పుడే దానిని ఆదుమ్మ తుడిచి కుభ్రపఱచ వలెనని తలంచెనుగాని యీసమయమున దానొక మోటారు సైకిలును బాగుచేయుచుండుటచే చేతులు మడిగానున్నందున యిట్లుచేయకనచ్చే యశ్రదగ తనగదిలో బెట్టెను. తరువాత యక్కడనే యున్న తుపాకినిగుడించి చెప్పబడియున్న పోలీసులు తమ సాక్ష్యమును బలపఱచుకొనుటకు బన్నినపన్నగడ యనియు, దానివిషయమై తానెఱుగననియు జెప్పెను. తనకును, కాలట కన్యకును మార్చి 1-వ తేదీని వివాహముజరుగుట యతనితల్లి కెంతమాత్ర మిష్టములేదు.

న్యాయాధిపతియొక్క సంగ్రహవిమర్శ

తల్లియున్నగదికి చాలాదూరములో నుండుటచేత తుపాకివ్రేలిన వ్రాతముద్దాయకి వినిపించియుండదు. గోర్డను దొర సానియొక్క గదికూడ దూరములోనేయుండెను. గోర్డను దొర సానికి అస్పష్టమైన సున్నకముకాని తుమ్మును ధ్వనిమాత్రము వినిపించెను. అందువల్ల నాధ్వని తుపాకివ్రేలుటవల్ల కలిగినదని నిరూపించ జాలకపోయినది. పోలీసు సబిన్స్పెక్టరు స్వయముగా వేరొక తుపాకి నితెచ్చి ఎవరికి తెలియకుండా ముద్దాయి పెట్టెలో పెట్టి ముద్దాయిపై నేరమును సృష్టించినాడనట అసంభవము. మార్చి 1 తేదీకి ముద్దాయి వివాహము జరుగుటకు నిశ్చయింపబడెను. ఈ సంబంధమునకు తల్లియిష్టపడలేదనట సప్తము. కాలటకన్యతో ముద్దాయికలిసికొలిది దినములకు పూర్వము తేనీళ్లుత్రాగి ఫలహారముచేసియుండినమాట వాస్తవము. కనుక తల్లియొక్క అభ్యంతరమును ముద్దాయి నిర్లక్ష్యముచేసెననట సప్తము. ఇతనికి వ్యాపారానుభవములే కుండుటచేసి ఇతనికిపైకము తల్లియిష్టలేదనట సహేతుకముగా నున్నది.

కాని యంతమాత్రము చేత తల్లిని చంప బూనుకొనుటకు తగిన కారణమెందుమనాయని ఆలోచింపవలసియున్నది. తుపాకియును దానితోటాలును ముద్దాయి గదిలోనుండుటకు గాను ముద్దాయి చెప్పెడి సమాధానము గమనించదగినదై యునది కాబట్టి అసెసర్లు ప్రాసిక్యూషను తరపు సాక్ష్యమును నమ్మేయెడల అతనిని దోషిగా నిరూపించవచ్చును. ఏదైనా అనూపన సంపన్నమును యెడలదోషనిర్ణయమునకునైన దీయవచ్చును

జూరరు ఒక అగ్రగంతునేపు సంప్రదించుకొని ఏకగ్రీవముగా ముద్దాయి దోషియని నిరూపించిరి.

న్యాయమూర్తిగారు జూరరు నిర్ణయము సంగీకరించి ఉరిశిక్ష విధించిరి.

D. G. GORE-BOMBAY 2.

అత్తరుచేయవారికి, సబ్బులు చేయవారికి కావలసినట్టి అపకవస్తువులు అనగా సారముగల చమురులు, సువాసనలు, రసవాదసంబంధమైన వస్తువులు, రంగులు, సారములు, యితర వస్తువులు, అగరువత్తులు, పొగాకు, నస్యము, మరలత్తులు, ఔషధ వస్త్రము మొదలగువాటికి కావలసినవస్తువులు, సుప్రసిద్ధమైన హీకో అత్తరులు మొదలగునవి మావద్ద చాల సరసమైన ప్రకారము విక్రయించబడును. ధరల జాబితా యినాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు. ఉత్తరములు అంగభాషయందే వ్రాయవలెను. 8581 డి.జి.గోర్, 31, మంగల్ దాస్ రోడ్డు, బొంబాయి నెం.2

మదరాసు వార్తలు

తపాలా ప్రకటన:—మార్చి నెల పోతుంటే 16వ తేది సాయంత్రము 6-25 గంటలవరకు బుచ్చుకొనబడును.

శ్రీ శివాజీ త్రింశద్వార్షికోత్సవ వారము:—ఈనెల 14 వ తేది గురువారము సాయంత్రము 6 గంటలకు 78 గోవిందప్ప నాయకుని విధిలో నీసంఘభవనము నందొక సభ జరుపబడును గాన అందఱు బ్రాగ్భటులు.

రాకపోకలు:—ఫిఫ్ ఇంజనీరు సి. టి. మల్లింగు గారు ఉదకమండలమునకును గౌరవ శాస్త్రీగారు బెంగళూరుకును నిన్న రాత్రిపోయిరి.

సేదు సి. ఆర్. రెడ్డిగారు మదరాసుకు వచ్చిరి.

అన్నప్రదానము:—మార్చి పట్టణంలోని వేదగిరి క్వర అన్నదాన సంఘమువారు యీ నెల 12, 13, 14 తేదీలలో పి. రాజగోపాలకృష్ణ శత్రువువద్ద (పత్తితీర్థం అనగా తిరు కలకుండ్రంలోని సన్నిధి వీధివద్ద) బ్రహ్మోత్సవ దినములలో 5, 6, 7 దినములందు బీదలకు అన్నదానము చేసెదరు.

మరణముల సంఖ్య:—మద్రాసులోని 1927 సం॥ రం ఏప్రిల్ 9 వ తేదీతో అంతమయ్యేవారములో మరణసంఖ్య గతవారము 1000 కి 87.4, ఈవారము 88.9. స్పృహకము 10 మందికి తగిలినది. కాని మరణములు లేవు. ఇన్ ఫ్ల్యూంజా జ్వరమువలన నొకరు, ఎంటెరిక్ జ్వరమువలన 4 గురు, మలేరియా వలన 26 గురు, ఇతర జ్వరములవలన 14 గురు మరణించిరి. ఇదే వారములో గత సం॥రం మరణసంఖ్య 44.6 అయి యుండెను.

జగన్నాథ కృతసభ - ఎగ్మూరు:—మిస్ త్రిపురకుందరి బాయిగారిచే ద్రువోపాఖ్యానము, ఈనెల 18 తేది బుధవారం సాయంకాలం 4-15 గంటలకు వేదవిలాసమందు - తమిళసంవత్సరాది సందర్భమున పారికథాకాలక్షేపము జరుపబడును.

పై సభయందు శ్రీయత తిరుమారు శంకరమీనన గారికి డి॥ బి॥ టి. రంగాచారిగారు ఆస్థానియకు చెడలుటకు పూర్వము అనగా నిన్నటి దినమున నొక బంగారుపతకము నిచ్చి బహూకరించిరి.

కార్మికులు- మద్రాసు స్వరాజ్యయులు

మదరాసు యూనియనుసంఘములో గతవారము బి. శివరావుగారు, కార్మికుల విషయమున కాసనసభలో మదరాసు స్వరాజ్యయులవర్గము ఖండించుచు నిచ్చిన యుపన్యాసమును నిరసించుచు పి. భక్తవత్సలు నాయుడుగారు తయారుచేసిన స్టేటుమెంటుకు బ్రహ్మత్తర మిచ్చుచు బి. శివరావుగారిట్లు చెప్పిరి.

“కార్మికులయొక్క హక్కులను స్థానికసభ్యులేమాత్రము సరకుజేయుటలేదని యందటిని మొత్తముగ చేర్చి రొంటినిగాని చేరెత్తి వారు వీరని సేనన్నదను బేర్కొనియుండలేదు. నిజముగ సత్యముగూడ నంతయే. భక్తవత్సలునాయుడుగారిట్టి ఆకారం నిందాగర్భములను నిట్టివాక్యములవలన యెంతమాత్రము సమంజసముగాదు. కాని నాయుపన్యాసమున స్వరాజ్యయుడును కాసనసభ్యుడైనాడునై యుండినవారుగూడ కార్మికపక్షమువారి యెడల ముఖ్యభావముతోనుండుట విచారకరమని నూచించియుంటిని. గాని నాయుడుగారు తలచినట్లుగాదు. కావున సేన కార్మిక పక్షముతరపున కార్మికేమనుసభ్యులైన నాయుడుగారిని, నా కార్మికపక్షముతరపున 16-వ డివిజనునుండిగూడ నొకసభ్యుడెన్నుకొనబడునట్లు చూడవలెననియు, ఇప్పుడకారణముగ నామీద మోపిన నిందాగర్భితవాక్యముల నుపసంహరించుకొన నుయ్యననియు బ్రాగ్భటులమన్నాను.

సరికితుగారియింట దోపిడి

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 11:—బారానాగోరులోని పరీక్షితు గారియింట 20 మంది ఆయుధపాణులై అర్ధరాత్రమున చొరబడి నారాజనవారినంతయు హరించిరి. (ఫ్రీప్రెసు.)

వాతావరణస్థితి

1927 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 12-వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముంబై గత 24 గంటలలో అత్యధిక గత 24 గంటలలో గత 24 గంటలలో గత 24 గంటలలో గత 24 గంటలలో	ముంబై గత 24 గంటలలో అత్యధిక గత 24 గంటలలో గత 24 గంటలలో గత 24 గంటలలో	ముంబై గత 24 గంటలలో అత్యధిక గత 24 గంటలలో గత 24 గంటలలో గత 24 గంటలలో	ముంబై గత 24 గంటలలో అత్యధిక గత 24 గంటలలో గత 24 గంటలలో గత 24 గంటలలో	ముంబై గత 24 గంటలలో అత్యధిక గత 24 గంటలలో గత 24 గంటలలో గత 24 గంటలలో
గోపాల్ పూర్	90.1	78.6	...	0	0.15
విశాఖపట్టణం	92.1	82.1	...	0	0.17
కాకినాడ	96.5	78.9	...	0	0.15
మచిలీపట్టణము	97.8	80.0	...	0	0.15
కర్నూలు	108.2	81.6	...	0	0.14
బళ్లారి	104.8	80.8	...	0	0.20
అనంతపురం	...	...	...	0.02	0.10
కడప	107.6	86.2	...	0	0.08
నెల్లూరు	105.2	80.1	...	0	0
మద్రాసు	93.9	80.4	...	0	0.12
కడలూరు	92.4	79.0	...	0	0.08
సేలము	101.9	80.1	...	0.48	0.06
కోయంబూరు	96.7	74.5	...	0.48	0.10
తిరుగునాపల్లి	102.4	78.8	...	0.01	0.18
నాగపట్టణము	95.5	79.8	...	0	0.07
మధుర	102.8	76.9	...	0.22	0.35
పాంబక్	88.2	81.7	...	1.16	0.58
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	0.56
తిరువేండ్రము	88.6	79.7	...	0.01	1.32
కొచ్చిక్	90.7	79.9	...	0.01	1.88
కాలికట్టు	92.8	80.1	...	0.08	0.52
మంగళూరు	90.5	78.1	...	0.01	0.15
బెంగళూరు	97.9	71.1	0.01	0.04	0.27
మేరకార్	87.4	65.0	...	0	0.75
కొడైకానల్	72.1	54.1	0.28	1.67	0.01

సర్కారులు:—గోపాలపురం, మచిలీపట్టణములో ఆక సిమెంటులముగనున్నది. తక్కినచోట్ల ముప్పుగనున్నది. కాకినాడలో తప్ప ఇతరచోట్ల పగటివేడిమి 3 నుండి 3½ డిగ్రీలు ఎక్కువ. మచిలీపట్టణము, విశాఖపట్టణములో రాత్రి వేడిమి 2½ 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్కా:—ఆకసము నిర్మలముగనున్నది. అర్ధత్ర తక్కువ. కర్నూలులో 108.2 డిగ్రీలు పగటివేడిమి. 4½ డిగ్రీలు మామూలుకంటె ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి అంతటను 3½ నుండి 6 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు పలచగనున్నవి. కడలూరు తప్ప ఇతరచోట్ల అర్ధత్ర తక్కువ. నెల్లూరులో పగటి వేడిమి 105.2 మామూలుకంటె 6½ డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రి వేడిమి 2 నుండి 3½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ఎండగాయుచున్నది.

వ. వ. నారాయణ అయ్యరు,

పహాయనానరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

క్రాంతమశీదు—హిందువులభయము

జబ్బులవరము, ఏప్రిల్ 11:—హిందువుల ఇండ్లవడును క్రాంతగా కట్టబోవు మశీదును కట్టవలననియు దానివలన చాల ఆకాంతి గలుగుననియు హిందువులసభలో అధికారవర్గమునకు తెలుప తీర్మానించిరి. నూపరెంటుగారి కన్వేన్యబడెను.

(ఫ్రీప్రెసు.)

కామాగారికి అధికశిక్ష

లంచగొండిసేరము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 11:—క్రిందికోర్టు విధించినశిక్ష తగ్గింపమని అప్పీలుచేయగా కామాగారికి న్యాయమూర్తులు 18 మాసములకును రెండువేలరూపాయలకును పూర్వశిక్షను ఎక్కించిరి. (ఫ్రీప్రెసు.)

విదేశ వార్తలు

డెన్మార్కుకు కన్య

17 ఏండ్ల ప్రాయము. గజకోతకత్తె. గలకాడెన్ జెన్స్ అనునామె హ్యంబర్గులో ఎడతెగక ఈవి గొప్ప ప్రతిభను సంపాదించెను.

బాంబు పతనము

పురమందిరపు కష్ట ఎగిరిపోవుట

ప్రాత మేయరు చనిపోవుట

హ్యూట్టుదార్డు, ఏప్రిల్ 9:—ఆర్థిక సంఘసభ్యు లిద్దరు పురమందిరములోయున్న పట్టణలేఖకుని చుట్టకములను పరిశీలించుచుండ పెట్రోలు దీపము ప్రేతెను. ఇంటికప్పు ఎగిరిపోయెను. 20 ఆడుగులు మంట లెగిసెను. పాపము ప్రాత మేయరు ఒడలుకాలి చనిపోయెను. నోటుమాటలేకనే ఆ గుమాస్తాను అరెస్టుచేసిరి. ఆతనితో నున్నవాడుగూ డ జీవించడట.

వాయువార్తా ప్రచార మహిమలు

ఇకముందు ఒకరినొకరు చూచుకొనుచు ఎంతవారము నుండి ఆయన మాట్లాడుకొనట పడునట. ఇందునిమిత్త మొక కంపెనీ ఏర్పడినది. బీము పద్ధతినే ప్రామాణ్యము నంతన కలిపి వేయవచ్చునను చున్నారు.

దారకల్ ప్రభువు చనిపోయెను.

వలసైన మునిసిపాలిటీలు

ఎన్నికలు జరుగట కిదే ప్రథమము. 82 మంది నూటికి ఓటుజేసిరి. ప్రజాప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వమున కిదే ప్రారంభము ఇంతవరకు సభ్యులను ప్రభుత్వమువారే నియమించెడివారు.

కోటిశ్వరుడే దొంగ

ప్యారిస్, ఏప్రిల్ 10:—కోటిశ్వరుడని పేరుగాంచిన రాచెటిగారు చిన్న చిన్న పెట్టుబడిదార్లను మోసగించెనని అరెస్టుచేసిరి. బామీను ఎక్కువగ గోరుటచే వారిని చెజనాల యందే యుంచిరి.

మరాఠీ జాతులు

ఆయుధముల స్వయం

మ్యాడ్రీడ్, ఏప్రిల్ 10:—నాలుగు సంవత్సరముల నుండి రిఫ్యులకు ఎవరో ఆయుధములను దొంగతనముగ స్వయం జేయుచున్నారు. 250గురు పట్టుబడిరి. ఇంకొక 250గురు పట్టుబడవలసి యున్నది. స్పెయిను ప్రచేశములో నున్నజాతులు ఆయుధవిస్త్రీతులగు జేయబడినపుడు నిరికి దొంగతనముగ ఆయుధములనేవరో స్వయంజేసిరి రిఫ్యులో తిరుగ బాటునుగలగజేయుటకు కొందరు వద్దకుజేయుచున్నారు. చర్ర కముపై అతిజాగ్రత్తగ శ్రద్ధనుంచికావలసిగాయవలె ననుచున్నారు.

ఆరోగ్యశాఖామాత్యుడు

ప్రస్తుతమందున్న పన్నుల భారమును బాగుగ గుర్తించి తిమి. ప్రభుత్వ ఋణముమీదవడిని తగ్గించివేసి ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకుజేసిన బాధను తప్పినవారగుదురు. నిరుదు గొప్పప్రము గలైనన్నసంగతిని మరచిపోరాదు. ప్రభుత్వమువారు బొగ్గుకు డబ్బీయనున్నచో అనుకొన్నంతా మిగిల్చెడివారే. కాని మొత్తముమీద విస్తారముగ ఏలాగై తేనేమి పెద్ద మొత్తములనేమి గిల్చిరినే వేల్చి చాబట్టెనుగారిని.

4 రు లొంగసాధువుల అరెస్టు

సనాతనసమ్మేళనమునందు ఖరగుబహదూరు

సింగు విడుదలగోరుట

హరిద్వారం 11:—దొంగతనము చేసినందుకుగాను 4 రు సాధువులను పోలీసువారు అరెస్టు చేసి విసుగులోతిప్పిరి. రూల్సుకు విగ్రహముగ ఫోటోగ్రాఫులు దీయుటకు యత్నించుటచే యిరువురు ముసల్మాములు అరెస్టు విచారణ యందున్నారు.

సనాతన సమ్మేళనము ఆరంభించి సమావేశమనందు ఖరగుబహదూరుసింగును అభినందించుచు, నానిని వెంటనే విడుదల జేయమని గవర్నరుగారిని కోరుచు తీర్మానించబడెను. ఖరగుబహదూరు దయానందవేద కళాశాలయందు చదివియుండెను.

(అ.ప్రె.)

విల్లివాకము హత్యల కేసు

సెషన్స్ కోర్టులో విచారణ

సబ్ మేజిస్ట్రేటు, నెల్లూరు సబ్ సెక్షన్స్ కోర్టు
విచారించబడుట

విల్లివాకము మాడు హత్యల కేసు నిన్నటిదినమున చెంగ
ల్పట్టనందు సెషన్స్ కోర్టులో విచారణకు వచ్చెను. నైదాపేట
సబ్ మేజిస్ట్రేటును అబ్దుల్ సతారు సాహెబుగారు సబ్ అసి
స్టెంటు సర్జను బాలసుందర మొదలియ్యగారు నెల్లూరు పోలీ
సు సబ్ సెక్షన్స్ కోర్టు కుప్పసామిపల్లెగారు నిన్న విచారణ జేయ
బడిరి. ప్రభుత్వమువారి తరపున పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు రంగం.
సెంట్రాల్ పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు వాసిండుమన్నార. ముద్దాయిల తరపున
వాసిండుమన్నార ఆర్. నరసింహశర్మగారిని ప్రభుత్వమువారు నియ
మించిరి.

ముద్దాయిలపై నేరారోపణలు

విచారణ ప్రారంభము కాగానే, ముద్దాయిలకు వారిపై
గావింపబడిన నేరారోపణలు చదివి వినిపించబడెను. ముద్దాయి
లపై వరుసగా నీక్రింది రూపొందిన లానర్పబడెను.

1 ముద్దాయి యగు ము. కుబ్బరావు పై ఈ క్రింది
ఆరోపణ లానర్పబడెను. 1 ఆదినారాయణరావు డాక్టరు
య. ఎల్. నారాయణరావు పేరు మీదే స్టోర్ చేయుటకు
తోడ్పడుట (2) కుబ్బరము రాజేశ్వరులకు హత్యజేయుటకు
గాను నెల్లూరునుండి మాయనాటల చెప్పి తీసుకొని వచ్చుట
(3) కులసమైక్యత గలసి కుబ్బరము రాజేశ్వరులకు డిసెంబరు
11 లేదిన విషమికి చంపుట, (4) వెంకట కృష్ణయ్యగారికి
12-12-26 లేదిన విషమికి చంపుట, ఈ నేరములు వరుసగా
ఇం. పి. కోడు 265, 109, 864, 802, 802, సెక్షన్ 302
క్రింద శిక్షార్హములు.

2 వ ముద్దాయి యగు ము. ఆదినారాయణరావు పై నీ
క్రింది ఆరోపణలు గావింపబడెను. (1) 7-12-26 లేదిన స్త్రీక్షై
ను విషపు నీసాను దెబ్బకుటగాను. డా. య. ఎల్. నారా
యణరావు సంతకమున స్టోర్ చేసెను. (2) కుబ్బరము, రా
జేశ్వరులకు మాయనాటల చెప్పి తీసుకొని వచ్చుటలో 1 వ
ముద్దాయికి తోడ్పడెను (3) కుబ్బరము రాజేశ్వరుల హత్య
జేయుటలో 1, 3 ముద్దాయి లకు తోడ్పడెను.
(4) వెంకట కృష్ణయ్య గారిని హత్యజేయుటలో 1, 3
ముద్దాయిలకు మద్దతు నొసగెను. ఈ నేరములు వరుసగా ఇం.
పి. కో. 465, 864, 109, 802, 109, 802, 109 సెక్షన్ 302
క్రింద శిక్షార్హములు.

3 వ ముద్దాయియగు ము. కులసమైక్యత నీక్రింది ఆరోపణ
లానర్పబడెను. (1) కుబ్బరము రాజేశ్వరులకు కృత్రిమముగా
దెబ్బకుటలో 1 వ ముద్దాయికి తోడ్పడెను (2) 1 వ ముద్దాయితో
కలసి, కుబ్బరము రాజేశ్వరులకు విషమికి చంపెను. (3) 1 వ
ముద్దాయితో గలసి వెంకట కృష్ణయ్యగారికి విషమికి చంపెను.
(4) 1, 2 ముద్దాయిల నేరముల కప్పి వున్న దుగడ్డేశముతో
కుబ్బరము రాజేశ్వరులు నెల్లూరు వెళ్లిరిని బుద్ధిపూర్వకముగా
తప్పుడు ఆహాతి ఇచ్చెను. ఈ నేరములు వరుసగా ఇం. పి.
కోడు 864, 109, 802, 802, 201 సెక్షన్ 302, 302, 201
ముద్దాయిలు ముగ్గురు తాము నిర్దోషులమని వాదించిరి. అం
తట కోర్టువారు నల్లరు అసెసరుల సెన్సుటకు ప్రారంభించిరి.
ముద్దాయిలతరపు న్యాయవాది, సాధ్యమైనంతవరకు నై
దాపేట అసెసరులకు వదలివేయవలసినదని కోరిరి.

న్యాయవాది:—మీసలహా నంగీకరించి నైదాపేట తాలూకా
ను మినహాయించియెడల, ఇతర ప్రాంతములనుండి 500 ల అ
సెసరుల పిలిపించినచోగాని ఆంగ్లము తెలుగు తెలిసిన అసెస
రులు నల్లరు లభించుటకష్టము. అయినను సాధ్యమైనంతవరకు
మీ సూచన నవలంబించెదను.

కుమారు (1) నారాయణస్వామినాయుడు (2) గోవింద
స్వామినాయుడు (3) కన్నయ్యనాయుడు (4) నరసింహులు
నాయుడుగారు అసెసరులకు నియమించబడిరి.

న్యాయాధిపతి, కేసు విచారణ చాలరోజులు పట్టు
న నియమ ఇది అసెసరులకు చాల
అసౌకర్యము గలిగించునను విషయము నిజమే యనియు
నుడిచిరి. కాని ఇంకొకమార్గము లేదు. విచారణ ముగిసినపిమ్మట
చాలకాలమువరకు మిమ్మున్న అసెసరులకు పిలువకుండ నుత్త
రువు చేసెదను. ప్రతివారము మీమీ గ్రామములకు వెళ్లివచ్చుట

కవకాళ మొనగడను. ఇందు కనువ్యయమును ప్రభుత్వమువారి
భరించెదరు. ఇదియే నేను చేయగలసహాయము, అని న్యాయాధి
పతి అసెసరులకు తెలిపెను.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు ప్రాసిక్యూటరు కథనంతను ముం
దువిరళముగా తమిళభాషలో చెప్పి కేసువిషయములతో అసె
సరులకు పరిచయమొనర్చిరి. నైదాపేట సబ్ మేజిస్ట్రేటును అబ్దు
లు సతారు సాహెబుగారు మొట్టమొదట విచారించబడిరి.

సబ్ మేజిస్ట్రేటు సాక్ష్యము

అబ్దుల్ సతారు సాహెబుగారు, ఈ కేసును విచారణ
చేసి సెషన్స్ కోర్టుకు కమిట్టు చేసినది. తా నేనని నుడిచి ఇట్లు
తెలిపిరి. 22-12-26 లేదిన రాత్రి 11 గంటలకు నెల్లూరు పోలీసు
సబ్ సెక్షన్స్ కోర్టునుండి ఈ కేసును గురించి ఒకరి పార్టు వచ్చెను. నన్ను
వెంటనే విల్లివాకము రావలసినదిగా ఆరిఫాట్టులో గోరి. 23
లేదీ ఉదయము 7 గంటలకు విల్లివాకము వెళ్లితిని. అప్పుడు 1 వ
ముద్దాయిని అతని గృహమున కలిసికొంటిని. ఆతడప్పుడు దొడ్డి
లో నుండెను. ఈ కేసు విషయమై నీవేదో వివరములు చెప్పితి
వని రిపోర్టు వచ్చినదని 1 వ ముద్దాయితో చెప్పితిని. నేను ప్రశ్నిం
పగా రాజేశ్వరి, కుబ్బరములు పాతి పెట్టబడియున్న ప్రదేశము
ను 1 వ ముద్దాయి చూపెను. అచ్చట రెండు అరటి చెట్లు గలవు.

న్యాయవాది:—భూమి ఎట్లున్నది.
సా:—కొంచెము మెత్తగా నున్నట్లు కనుపి
చెను. మాలివాళ్లను పిలిపించి త్రవ్వించవలసినదని నెంబియము
పోలీసు సబ్ సెక్షన్స్ కోర్టుతో చెప్పితిని. మాలిలు త్రవ్వించుడగా
మాలలవశమున శవము లచ్చట పూడ్చి పెట్టబడియున్నదా యని
2 వ ముద్దాయి ఆశ్చర్యమును తెలిపెను. 1½ అడుగుల త్రవ్వకము
దుర్గంధము రా మొదలుపెట్టెను. ఇంకను త్రవ్వకారంభవరకు
లు గమనించెను. అది రెండును గోనెగడ్డలో మట్టబడి త్రాళ్లతో
నొకటిగా కట్టబడియుండెను. అంకశవము 40 వయస్సుగల
స్త్రీదిగను రెండవది 6, 7 వత్సరముల వయస్సుగల బాలిక దిగను
గమనించెను. అందుపెద్దతమ అన్నదమ్ములను చెప్పకొనిన
హనుమంతరావు కృష్ణరావులను పెద్దమనుష్యులను, 2 వ ముద్దాయి
భార్యయగు కామమ్మయను ఆశీర్వాదములించి, అవిమమ్మమ్మ రా
జేశ్వరులను తెలిపిరి. శవములగురించిన తరువాత శవపరీక్ష జరిగెను.
అప్పుడు నేను కొందరు పంచాయతీదార్లుగూడ అచ్చటనేయుం
డిమి. 2 ముద్దాయిగూడ అచ్చటనే యుండెను.

మిమ్ముల నెంబియము నైద్యాధికారికి కలుగుపరిపిమి.
అదొడ్డిలోనే శవపరీక్ష జరిగెను. శవకండరములందలి యొక భాగ
మును తెల్లనిచూర్మము (స్ట్రీక్ నై ను) గల ఒక నీసాను కెమికలు ఎ
క్స్ పామినేషన్ వద్దకు పంపవలసినదనియు ఉత్తరువు గావించితిని. అసీ
సాను పోలీసుసబ్ సెక్షన్స్ కోర్టు నాకు జూపెను. అది ఎట్లువచ్చెనో
నాకు తెలియదు. 1 ముద్దాయి అప్పటికే అరెస్టునందుండెను. అత
నిని రిమాండునందుండుటకు ఉత్తరువు గావించితిని. కాని అప్ప
టికే రాత్రియగుటచే సబ్ జైలులో జేర్చుకొనుటకు నేనంగీక
రింపననియు, పోలీసులకు పుకందుంచవలసినదనియు సబ్ సెక్షన్స్
కోర్టుతో చెప్పితిని. 1 ముద్దాయి వరునాడు సబ్ జైలుకు
తీసుకొని పోవడెనని నాజ్ఞాపకము. పి. జనరాజుదాస, రెవరెం
డు లెడ్ బెటరుగార్లు నేను విచారించితిని. ఇటీవల జనరాజు
దాసగారు యూరపునకును లెడ్ బెటరుగారు ఆస్ట్రేలియాకును
వెళ్లిరి.

నైద్యాధికారి సాక్ష్యమును దాఖలుజేయవలసినదని పబ్లిక్
ప్రాసిక్యూటరు గోరెను; కాని ముద్దాయిలతరపు వకీలు ఇందు
కాక్షేపించెను. న్యాయాధిపతి వారి సాక్ష్యమంతను దాఖలు
చేయుటకు అనుమతి నియ్యననియు కాని పందర్బాకుధిగ
భాగములను త్రవ్వ దాఖలు జేయవచ్చుననియు నుడిపెను.

క్రాసుపరీక్ష

ముద్దాయిల వకీలు అడు ప్రశ్నలకు సాక్షి ప్ర
త్యుత్తర మొసగును, 23 లేదీ ఉదయము తాను విల్లి
వాకము వెళ్లసరికే, 1-వ ముద్దాయి పోలీసు కష్టడియందుండె
ననియు, ఎంతకాలముగా అతడు కష్టడియందున్నదియు తనకు
తెలియదనియు నుడిపెను.

ప్ర:—పాతి పెట్టబడియున్న శవముల తిరిగి త్రవ్వ
చుట కొకటవరకగతి సబ్ మేజిస్ట్రేటులకుమాత్రమే అధికారము
గలదని మీకు తెలియునా?

న్యాయవాది:—అది, శ్మశానవాటికలోని శవముల త్రవ్వ
చుటకు సంబంధించినదిగాని, ఇంటి దొడ్డయందు పాతి పెట్టబడి
యున్న శవముల త్రవ్వించుటకు వర్తింపదు.

సాక్షి:—మరికొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసగును,
శవముల పైకిదియవరకు 9-30 గంటల అగ్రసనియు శవములు చా

లవరకు చెలిపియున్నందున దేవనియు నుడిచిరి. అయినను వారిని
బాగుగ వెలిగిన వారు గుర్తింపగల సీతీయం దే
యున్నది. ఆసమయమున పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు నాచేతికిచ్చిన
తెల్లనిచూర్మపు నీసాయును, కోర్టువారి యెదురున్న నీసాయు
ను ఒకటే. నేనప్పుడా నీసాను తూచలేదు. అప్పుడు నావద్ద నీ
లుగాని లక్కగాని లేదు. అందుచే అసీసాను వశపరచుకొని, నీ
లుజేయవలెనని నాకు దోచలేదు. మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు
నైద్యాధికారి వచ్చువరకు అసీసా పోలీసువారి వశమున
నున్నది.

ఫలహారానంతరము కోర్టుతిరిగి సమావేశమైనపుడు ముద్దా
యితరపు వకీలు క్రాసుపరీక్షకు సాక్షి ఇంకను ప్రత్యుత్తర
మొసగును, 23-12-26 లేదిన నీసాయందు తానుమాచిర
చూర్మమును కోర్టుయెదురున్న నీసాలోని చూర్మమును ఒకే
విధముగ గన్పించుచున్నదని నుడిచిరి. శవపరీక్ష జేయుటకువచ్చిన నైద్యాధికారి ఒక అసిస్టెంటుతో
వచ్చెను. అసిస్టెంటు కంపాండరేమో నాకు తెలియదు. అచ్చ
ట నెన్ని నీసాలున్నవో నాకు తెలియదు.

ప్ర:—శవపరీక్షలు ముగియగనే శవమందలి హంసకల
మును కెమికలు ఎక్స్ పామినేషన్ వద్దకు మీరే పంపితిరా?
సా:—పంపవలసినదని మెడికలు ఆఫీసరుతో చెప్పితిని.
అతడే పంపుట ఆచారము, అందుచే అతనిని పంపవలసినదని
చెప్పితిని.

కాఫీయా-హింసయా?

ప్ర:—పోలీసు ఎర్రగాకాల్చిన ఇనుపకడ్డి తనవ్రేళ్లను
కాల్చిరిని 23-12-26 లేదిన 1-వ ముద్దాయి మీతో ఫిర్యాదు
చెసెనా?

సా:—లేదు. సబ్ జైలులో కాఫీకాయకొనుమండగా,
వేడినీళ్లు చేతిమీదపడి కాలెనని ముద్దాయియే నాతో చెప్పెను.
ప్ర:—కాఫీ నవయోగిండుకొనుటకు అతనికి అనుమతి
నిచ్చిన దెవరు?

సా:—నేను. సబ్ జైలులు సూపరింటెండెంటు
హాదాలో 1 వ ముద్దాయికి ప్రత్యేకముగా కాఫీ కాయకొను
టకు-త్రాగుటకు అనుమతి నిచ్చితిని. కాఫీ త్రాగుట తనకల
వాటని అతడు చెప్పెను. అనేకమార్లు నేనే అతనికి కాఫీ
నిచ్చితిని.

ప్ర:—ఇది ఎప్పుడు జరిగెను?
సా:—అతను సబ్ జైలులో నున్నపుడు.

ప్ర:—సబ్ జైలులోనున్నపుడు పోలీసువారు తన్ను
హింసించుచున్నారని 1 వ ముద్దాయి మీకు చెప్పెనా?

సా:—లేదు. అంతేగాక సబ్ జైలులో తనను చాల
బాగుగ ఆదరించుచున్నారని అతడు చెప్పెను.

ప్ర:—మూడవ ముద్దాయి మొదట మీయెదురు సాక్షి
గా పిలువబడెనా?

సా:—అట్లే నాజ్ఞాపకము. అది నేరారోపణ జరుగక
పూర్వము. కాని అప్పటికి విచారణ ప్రారంభము గాకపోవుటచే
ఆమెను విచారించలేదు.

న్యాయవాది:—ఆమెను అరెస్టుచేసినపుడు మీరున్నారా?
సాక్షి:—లేదు.

ప్ర:—మీకు తెలుగు తెలియునా? సా:—తెలియదు.
ప్ర:—అయితే మీకోర్టులో సాక్ష్యమును భాషాంత
రీకరించినదెవరు?

సా:—ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడి నైకోర్టు
వారిచే అంగీకరింపబడిన ఒక పోలీసు ప్రాజేషనరీ సబ్ సెక్షన్స్
కోర్టు.

ప్ర:—ఈ కేసును పరిశోధించినది సబ్ సెక్షన్స్ కోర్టుననేలే
విశ్లేషణ? అటులే దలచెదను.

ప్ర:—విచారణసమయమున అతడు మొదటినుండియు
మీ కోర్టులోనేయుండెనా? అవును ముద్దాయిలు ఆక్షేపింప
లేదు.

ప్ర:—సాక్షులందరు విచారించబడినపిమ్మట చివరకాతని
సాక్ష్యము గైకొనబడెనా?

సా:—అవును.
ప్ర:—ఈ కేసులో మీ సాక్ష్యమును మీరే విచారించు
కొనిరి? సా:—అవును.

న్యాయవాది:—అందులో తప్పేమియులేదు.
ప్ర:—ముద్దాయిల పోలీసుల తీసుకొనుటకు మీరనుమ
తించితిరా?

సా:—నా అనుమతి అక్కరలేదు. విధిగా వెళ్లుచుం
డగా తీసుకొనిరి.

వాగ్దా:—మీ ప్రశ్నలో సుదేశమేమి?
వకీలు:—ఈ కేసులో ముద్దాయిలపై ఆనవసరముగా చాలా ప్రతిపక్షాలాభిప్రాయము వ్యాపింపజేయబడెనని గవర్నరు చుట్ట కీ ప్రశ్న నడిగితిని.

నబులసి సెంటున రైసు

సెంటునము డిస్పెన్సరీ సబుఆఫీసర్లు సర్జను బాల మండర మొదలయారుగారు పిమ్మట సాక్ష్యమొసగుదు 23-12-27 తేదీ మధ్యాహ్నం 3-30 నిమిషములనుండి 4-30 వరకు తాను సుబ్బుమ్మ, రాజేశ్వరుల శవముల పరీక్షించిననని నుడివెను. శవములు చాలా క్రుశ్ణియుండెను. అందుచే నేమియు చెప్పటకు బిలు లేక పోయెను. విషప్రయోగము ననుమానించుచున్నారు. కనుక మాంస కోశమును కెమికలు ఎగ్జామినరునకు పంపవలసినదని చెప్పితిని. వానిని కెమికలు ఎగ్జామినరునకు పంపవలసినదని గోరుదు సబు మేజిస్ట్రేటు నాకు రైసును నిచ్చెను. నేనటులనే మాంసకోశమును నేనుపయోగించిన మందులను పోలీసువారిచ్చిన మార్బుల సీసాను స్వీళ్ళవేసి కెమికలు ఎగ్జామినరునకు పంపితిని. అది పోలీసు కాన్స్టేబులు ద్వారా పంపబడెను. కెమికలు ఎగ్జామినరు రిపోర్టును నైడా చేట సబు మేజిస్ట్రేటును కొనసాగితిని. శవముల కడుపునందు తిన్న ఆన్నము తిన్నట్లే యుండెను. అందుచే వారు భోజన మొనర్చిన కంటనే మరణించి యుండవలెను.

నెల్లూరు సబ్ జిల్లా కలెక్టరు

నెల్లూరు పోలీసు సబ్ జిల్లా కలెక్టరుకు పూ సామి పిల్ల గారు పిమ్మట సాక్ష్యమొసగుదు నెల్లూరులో సుందర రామయ్య మొదలగువారు తనకు ఫీర్దారు నిచ్చిన విషయమును, తాను దేసం 19 తేదీని విల్లివాకము వచ్చి 22 తేదీనరకును తాను విల్లివాకము నందుండి కావించిన విచారణను గురించియు 22 తేదీ పాయల్రెము, 1-వ ముద్దాయి శవముల గనపరచెనని చెప్పిన విషయమును, ప్రిక్టెను సీసాను తమయింటి చూరులోనుండి తీసుకొనివచ్చి ఇచ్చిన వివరములను తెలిపిరి.

కోర్టువారు లేచుసరికి క్రాసుపరీక్ష ఇంకను ముగియలేదు.

తుపాను డోమ

ఇండ్లుగూలుట, లాంచి మునుగుట

వడగండ్లవర్షము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 12:—ఆదివారము నాడు వడగండ్ల వర్షము గురిసినది. పెద్దపెద్ద వడగండ్లు పడెను. వాఖిలి, బారి పాలు, చిట్టగాంగు, ధక్కా, నారాయణగంజిలో చాలవర్షము గలిగెను. ఒకలాంచి మునిగి ఇరువురుతప్ప అందరును మరణించిరి. ఇండ్లు కూలిసినవి. చెట్లు వేళ్లాడి పడెను. చాలమంది గాయపడిరి. కొందరు మనుష్యులును పశువులును మరణించెను. పిడుగునది ఒకమనిషియు, చెండుగొడ్డును మరణించెను. మువ్వలు గాయపడిరి.

ధక్కానుండి తెలిగ్రావు తీగలు తెగననియు చాలమంది గ్రామములు తలదాచుకొనతావు లేకున్నారనియు తెలియచెచ్చినది. గోడపడి ఇరువురు మరణించిరి. (ప్రీ ప్రెసు.)

సరోజినీదేవిగాయము కుదురలేదు

ఇంకను 15 దినములు పట్టును

లాహోరు, ఏప్రిల్ 11:—శ్రీమతి సరోజినీదేవి గాయము అనుకొనినట్లు త్వరలో గుదురలేదు. ఇంకను మంచము మీదనే యున్నారు. 15 రోజులలో ఆ లోతైనగాయము మానవచ్చును. (అ. ప్రె.)

యువకుని నీటిగండము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 12:—రాబ్బను అను యువకుడు పంచమువేసి ఈయనుండగా అలసి మరణించెను. తరువాత వెలుపలనుతీసి ఎన్ని ఉపచారములు చేసినను లాభము లేకపోయెను. (ప్రీ ప్రెసు.)

అహమదాబాదు, ఏప్రిల్ 11 —పోలీసువారు పురపాలకసంఘమును సుమారు 3 వేల గూపాయలవరకు మోసపుచ్చిన ఇంజనీరు భగవంతుల నేతుగారిని మోతీలాలు ముల్చందను కంట్రాక్టరును అరెస్టుచేసిరి. కాని బెయిలుపై విడుదలచేసిరి. (ప్రీ ప్రెసు.)

ఉప్పుపన్నును డోడలాగండి!

పేదసాదల కడుపుగొట్టుట పెద్దతప్పండి!

సామ్రాజ్యకాపనసభలో సి. దొరస్వామి అయ్యంగారి యుపన్యాసము:—

హిందూపురాణములలో ఒకచిన్నకథ గలదు. అదికన శ్రీపునికథ. ఒకడు నరబలియివ్వనలెనని దేశము తిరుగుచుండెను. ముగ్గురుకుమారులుగల తల్లిదండ్రులవద్దకువచ్చెను. వారిలోనొకనిని తనకివ్వవలసినదని ఆతల్లిదండ్రులనడిగెను. తండ్రికి పెద్దకుమారునియందు తీరని ప్రేమయగుటచే విడనాడజాలన నెను. తండ్రికి కడసారపువానియందు గాఢానురాగముగలటచే కోల్పోవజాలనని చెప్పెను. అందువల్ల మధ్యకుడుకుమారుడు నరబలియివ్వబడెను. మనప్రభుత్వమువారి పన్నులనుమాట్లాడుడ అదేరీతిగా నున్నది.

విదేశములనుండి మనదేశములోనికి దిగుమతియగుచున్న సరకులపై పన్ను హెచ్చించవలెనని ప్రయత్నించినయెడల సీను దేశపువర్తకులందరు యీపన్నులు భరింపజాలమని గోలచేసెదరు. వారిపోరుపడలేక గవర్నరు మెంటు వారి జోక్యమునకు పోరు. దేశమధ్యమందుజరుగుచున్న కల్లు సారాయాల వ్యాపారముమీద పన్ను హెచ్చించవలెనని ప్రయత్నించేయెడల బొంబాయివర్తక ప్రముఖులును కోటి శ్వరులును తల్లిదండ్రుల ప్రాణాలతోడెదరు. గవర్నరు మెంటు వారిని నష్టపరుపవలెనని చెప్పెను. కనుక ఏదైనా పన్ను హెచ్చించి దేశదాయమును అభివృద్ధి చేయవలెనంటే నలుగురిలోనును నంది రామయ్య అన్నట్లుగా ఉప్పుపన్ను జోరుచెయ్యడమే దొరతనమువారికి తెలిసిన తిరుమల్రము.

ఈ ఉప్పుపన్నుకు పట్టిన దురదృష్టమును దౌర్భాగ్యదశలును నిన్ను మొన్నటివికావు. 1836 సం॥ రములో దేశమధ్యములోని రాకపోకల రవాణాపన్నులు రద్దుచేయబడినప్పుడు సదరు పన్ను మొత్తపులోటును పూర్తి చేయుటకై ఉప్పుపన్ను హెచ్చింపబడినది. 1846 సం॥ రములో స్వదేశ సముద్ర రేవుల రవాణాపన్నులు రద్దుచేయబడినప్పుడు సదరుపన్నులవల్ల ఆదాయమునందు రాగలలోటును పూర్తిటకై ఉప్పు తిరిగి హెచ్చింపబడినది. 1852 సం॥ రములో మన దేశమునను దిగుమతియగు దూదిమీద పన్ను హెచ్చింపబడెను. 1879 సం॥ రములో సభరు దూదిపన్ను పూర్తిగా రద్దుచేయబడినది. కాని ఉప్పుపన్ను విధిగా హెచ్చుగా విధింపబడినది. కాబట్టియే యితర రివిన్యూ ఆయనను తగ్గింపబడినప్పుడు ఆలోటును పూర్తి చేయుటకు ఉప్పుపన్ను పెంపుచేయుటయే రామబాంబు- 1888 సం॥ రములో ఆదాయము కంటే వ్యయము హెచ్చి అంచనా లెక్కలలో డబ్బుతక్కువైనది. ఈలోటు పూర్తిటకై ఉప్పుపన్ను రు 2-8-0 చేయబడెను. ఆపన్ను అప్పటి అవసరమునుబట్టి హెచ్చింపబడినది గాని 1902 సం॥ రమువరకు దానిని తిరిగి తగ్గించకుండా ఉంచినారు. 1852 సం॥ రములో మాత్రము కొంతవరకు తగ్గించబడినది.

ఈదేశములో ఉప్పుపన్ను హెచ్చినది. కాని పరదేశములనుండి దిగుమతియైనఉప్పు ఇంకను విరివిగా అమ్మబడుచు వచ్చినది. అందువల్ల దేశీయఉప్పు వ్యాపారములకు నష్టమువచ్చుచుండెను. కాబట్టి సామ్రాజ్య ప్రభువుగారు యీ కష్టముపై శ్రద్ధ వహించి ఉప్పుపన్నును గూర్చి తప్ప ఆక్షేపణలను వెల్లడించిరి. ఇంగ్లాండులో మాడ నీరి ఆక్షేపణల ననుసరించి గొప్ప యాందోళన జరిగినది. ఇండియాలోని ఉప్పుపన్ను ప్రజలకు దుర్భరముగా నున్నదనియు తగ్గించవలసినదనియు ఆంగ్లేయుల నేకులు కావచ్చు సభవారికి వివేదించిరి. రమేశ ఛంద్ర దత్తుగారి హిందూదేశపు ఆర్థికచరిత్రయందు గ్రంథములోని 449 పుటలో యీ అర్జీలనకళ్లు చూడవచ్చును.

“ఇంగ్లాండులో ఉప్పుఖరీదు టన్ను 1-కి 30 పిన్సెంట్లు అనుచున్నది ఇండియాలో టన్ను 1-కి 21 పాన్స అనుచున్నది. అనగా 14 శాతము భరించదగినదని. కాబట్టి ఇంగ్లాండు కన్న నుగర్భ దరిద్రమనుభవించుచున్న ఇండియాదేశములోని ప్రజలకు యీపన్ను పగను దుస్సహమై యుండకమానదు కనుక ఉప్పుచౌకగా లభించినో న్యాధులకు నిలయమైన తీర్థస్థానీతియందు ఇండియా ప్రజలు జీవింపజాలరు. అని బ్రిట్టలు నగరసర్తకసంఘమువారు మహాజరు పంపిరి.

లివర్పూలు వర్తకులు వేరొక మహాజరు పంపిరి. ఇంగ్లాండుదేశములోని ప్రజలకు వక్రవర్తి గారెట్టి మన్ననల ననుగ్రహించినో అట్టి ఆదరణనే ఇండియా ప్రజలకును ప్రసాదించుట ధర్మవిధియై యున్నది.

కాబట్టి యీదేశములో బీదలపై కనికరించి ఉప్పుపన్నును పూర్తిగా రద్దుచేయవలసినదని వెనుకనే వారి మహాజరులో నువవిచేయబడినది కనుక గూడు లేక కనుపు కాల్పుకొనుచున్న గర్భదరిద్రులపై కనికరింపవలదా? పేదసాదల గండయన్నములోని యుప్పుగల్లనకు పన్ను విధించుటయే ప్రభువుల ప్రయోజకత్వము? ప్రభుత్వమువారికి ఆదా నిల్వచచ్చినయెడల అందులకు కారణమేమిటి? ఈ ఖజానా నిల్వరాబడినట్ల పేదవారల కీ ప్రభువు లేవిగముగా సహాయముచేసినవారయిరి?

పేదసాదల కడుపుమీద కొట్టుటవల్ల నేకదా ఖజానా నృధియైనది? ఏనాగరకప్రభుత్వ మిట్టి నీచప్రవృత్తమున కాసిం చి పేదవానికోటికిని కూటికిని అడ్డుముట్టెను? పొట్టపెంపు పన్నువసూలు చేయుటయేనా దొరతనము? ఇంతకుపూర్వము సర్ జేమిల్ బ్లాక్సుగారికి ఆకాశరామున్నయ్య తరమునువది వినారు. బ్లాక్సుగారు మారకపురేటును 1 పి 6 పెన్నీలుగాచే సినందున వారిని మెచ్చు కొనుచు ఆందులో వ్రాయబడినది. గుడ్లచౌకగా లభింపజేయుటనుగూర్చి ఆశక్తములో వ్రాయబడినది కాది వస్త్రము అను నాటకు బదులుగా ఉప్పు అను మాట ఉన్నయెడల బాగుండెడిది—ఉప్పుపన్నునువీరగకోయ వలెనని గొళ్లగారి భీమేశుంతుయును ధారవోసిరి—దేశీయప్రతి పరిశ్రమపై విధించెడి పన్నునుగూర్చి సర్ పురుషోత్తమదాసు తామూరు దాసుగారు మూర్ఖాదును నిట్లు చెప్పిరి.

ఈ ప్రతినిధిశ్రమపై విధించి వసూలుచేసెడి పన్ను ప్రవృత్తి యీహిందూదేశఖజానాలో ఉండవచ్చు. అది పాపిష్టి సామ్యు. ఖజానాను అవలత్రము చేయును. తామూరుదాసు గారు చెప్పినరీతిగా ప్రతిపరిశ్రమపై విధించవచ్చునైకమే ఇంత అపవిత్రమైనదనుచోనిరులేదలగంజిలోని యుప్పుగల్లుపై విధించిన పన్నుల వసూళ్లతో ఖజానానింపుట దేశభాగ్యమా దేశదరిద్రమా? బేసి లుబ్ధకెట్టుగారిలెక్కల ప్రకారము అయిదున్నరకోట్లరూపాయలు నిల్వజుచువచ్చినయెడల ఈమొత్తమంతయును ఉప్పుపన్నులవల్ల వసూలువచ్చినదే. ఉప్పువ్యాపారమువల్లనచ్చే వసూలు మొత్తంలోనుండి ఆకాఖకు అయ్యేసిబిబ్బందిఖర్చు తగులుబడిమిన హాయింపగా తేలునట్టినికరాదాయము సరిగా 5 శాతము అనుచున్నది.

బ్లాక్సుగారు ఉప్పుపన్ను తగ్గించినామని ప్రగల్భములు పలుకుచున్నారు. ఏ విధముగా తగ్గించినారు? ఆరుమాసముల క్రిందటనేగదా ఉప్పుపన్ను హెచ్చించినది? చేసిన హెచ్చింపునుమాత్రము నేను తీసివేసినారు. 1923-24 సం॥ రములో హెచ్చించినారు. 1924-25 సం॥ రములో యాధాప్రకారము లోనికివచ్చినారు. ఇదియేనా వీరుచేసిన తగ్గింపు? తలుచుకో - తలుచుకున్నంత అప్పు పుచ్చుకో - అప్పులవాళ్ల అప్పు తీర్చివేయుచున్నట్లుగా ఉన్నది. ఢిల్లీలో ఒంటెలమీద బరువువేయునప్పుడుమాడా ఇట్లే చేయుదురట. అది మోయగలిగినంద బరువు సంపూర్ణముగా చెక్కిపూటుగా చేసెదరట. అప్పుడొక మాయోపాయము చేసెదరు. ఇంకొక పెద్దరాయాతెచ్చి హెచ్చుబరువు దానిమీదపెట్టి స్వల్పకాలము ననుము నొప్పికలుగుటకు ఉంచి వెంటనే తీసివేసెదరట. అప్పుడాయమామకపు జంతువు తనయజమాని తనకు సహాయముచేయుటకై కొంతబరువును తగ్గించెనని సంతోషించునట. ప్రజలు భరింపలేని అత్యధికమైన ఉప్పుపన్నును అదివరకే విధించియుండిరి. అట్టిపన్నును ఇంకను హెచ్చించి రు 2-8-0 చేసిరి. క్రొత్తగాచేసిన హెచ్చింపును మాత్రము నేను తీసివేసి పృజలను ముహూపకారగా చేసినామని బ్లాక్సుగారు ప్రగల్భములను పల్కుచున్నారు. వీరు బీదలకండయైరిచ్చిరట. వీరు పృజలపాలిటిపట్టుగొమ్మలట కల్లకపటమువీడి యుల్లుచుందలి మాటలెల్లడించుట సభలలో చెల్లని యెల్లపృథువులునెంచునో తెల్లమనట్లు నే జెప్పదున్నాను. ఈ ఖజానా శాఖాదికారులు రెన్నయి దోగ్గమును చాలించులోపుగా ఉప్పుపన్నును డోడలాగి నొక్కగలిగినంతవరకు త్రొక్కివేయనియెడల—బీదసాదలయొక్క కాపములువీరికి తప్పకరగుగలవు. రప్పకవారి యుసురు పోసికొనినవా రగుదురు.

అమర్ నాథ దత్తుగారు:—ఈ విషయముగా కాపనసభ్యులపై కాపనార్థముల బుకుట ధర్మమేనా?

సి. దొరస్వామి అయ్యంగారు:—

అయ్యా, ఈ ఖజానా శాఖాధికారి యధికారంతయ్యేలోపుగా తప్పక ఉప్పుపన్నును మొదలంట తగ్గించగలరని నాకు నమ్మకముగలదు, కనుక అందులకు ప్రభుమహాపానముగా ప్రకృతము దానిని ఆకాఖచేయవలెనని నేనుకోరుచున్నాను. దాక్టరు పరంజయగారు కూడా యీ విషయములో నాతోనేకీభించుచున్నారు. పన్ను తగ్గించిన కొలదిని ఉప్పు చౌకయగుటచే ఉప్పుయొక్కఖర్చు ఎక్కువయగును. తద్వారా ఉప్పుపన్నువల్ల రాబడి హెచ్చుచున్నది. కనుక సాధారణ పరిస్థితులలో నీదేశమందు ఆకాఖలు విధించుట సమంజసమని పరంజయగారు తమ యభిప్రాయమును తెలియజేసి

నట్లుగా భారతదేశ పన్నుల విచారణ సంఘ నివేదికలోని 188 పుటలో కన్పించుచున్నది.

కాబట్టి ఉప్పునకు రు 1-2-లు పన్ను విధించక 0-8-0లు విధించవలసినదని నేను కోరుచున్నాను. పైన వివరించిన ప్రకారముగా మొత్తము పన్ను నిమూళ్లు రాబడి గవర్నమెంటుకు తగ్గజాలదు. విదేశముల నుండి ఈ దేశమునకు దిగుమతియగుచున్న ఉప్పుమీద దిగుమతి పన్నును హెచ్చించి లోటు పూరించేయవచ్చును. ఇంకను ఏదైనను లోటువచ్చినయెడల ఆలోటు ప్రజోపకారార్థము చేసిన సహాయముగా దొరతనము భావింపవలెను.

ఈ ఉప్పు పన్నునే గవర్నమెంటువారు పీల్చి పిప్పీకేయుట కొక కారణమును సాధారణముగా జేయుచున్నారు. ప్రతివాడును ఉపయోగించెడి పదార్థము ఉప్పు గనుక సర్వత్ర వర్తించెడిది ఉప్పుపన్నే యని చెప్పుచున్నారు. కాని యీ హేతువాదము సరియైనదికాదు. పేన వాడును, బాగ్య వంతుడును సమానముగానే ఉప్పు తినుచున్నాడు గదా? కాని పేనవానికిని భాగ్యవంతునకును సమానముగానే పన్ను విధించుట న్యాయమా? నూత్నముగా ఆలోచించి యెడల ఉప్పుయొక్క అవసరము పేనవాని కన్నెక్కిగా భాగ్యవంతుని కక్కరలేదు. భాగ్యశాలి ఫలాహారములను చేయునప్పుడు తినుఫలములద్వారా కొంతవరకు పదార్థము కేరీరములోనికి పోవుచున్నది. ప్రత్యక్షముగా భోజనములో తినవలసిన ఉప్పు అందువలన తగ్గుచున్నది. పేదలకు ఉప్పు లభింపజేయుటకు వ. గ. తి. లె. ని. వ. రి. కి. గంజయే పానకముగదా! పేదల గంజయన్నమునకు ఉప్పుప్రాణాధారముగదా! కాబట్టి పేదవాడే భాగ్యవంతునికన్న ఎక్కువ ఉప్పునువాడుచున్నాడు. ఎక్కువ ఉప్పుపన్నును భరించుచున్నాడు.

నిజముగా ఆలోచించితే పేదలుచెల్లించని పన్ను దేశమందే వైసగలదా? వడ్డీ వ్యాపారముల జేయు సాహుకార్లు గవర్నమెంటుకు ఆదాయపు పన్నుచెల్లించుచున్నారు. కాని, యీ ఆదాయపుపన్ను కూడా పేదలకివ్వబడుచున్న ఋణముల వడ్డీలలో జేర్చబడి వారివద్దనుండి విసూలు చేయబడుచున్నది. కనుక పేదలే యీ సాహుకార్లు ద్వారా ఆదాయపు పన్నును ప్రభుత్వమునకు చెల్లించుచున్నారు. ఆదాయపు పన్నుచెల్లించేది సాహుకార్లు వడ్డీవ్యాపారములు కోటి కోట్లయికాదు. పేదలే చెల్లించుచున్నారు. (భిక్షావాశాభాధికారి తలపంకించెను) అన్యాయమిరుతల పంకించవచ్చును. ఉంకించవచ్చును. ఈ విషయమై ఉంకించవచ్చును. కాని, ఉన్నమాటయిది. కోర్టు ఫీజులు కోర్టుస్థాంపులు ఏవిధమైన ప్రభుత్వాదాయమును మీరు పరీక్షించి చూచినను పేదలే వానిని చెల్లించుచున్నారని తెలియగలదు. కాబట్టి యీ ఉప్పుపన్ను ఒక్కటే అక్షాధికారియు భిక్షాధికారియు సమానముగా చెల్లించుచున్నారనే మాట నిజముకాదు.

ఏపన్ను విధించినను ప్రజలు భరింప సాగ్యముగానుండవలెను. పన్ను విచారణసంఘము వారిదేశములో లెక్కలను విచారించి మనిషి 1 కి 0-8-0 చొప్పు ఉప్పుపన్ను విధించబడుచున్నదని లెక్కవేసి చూపినారు. పేదసాదల కిపన్ను పెనుగండము. ఇప్పుడైనను యీ పన్నును ప్రభుత్వమువారు తగ్గించుటకు పూనుకొని క్రమేపి పూర్తిగా రద్దుచేయుటకు ప్రయత్నించవలెను.

జేయిను పాలిటానా తగవు

ప్రభుత్వప్రకటన

పాలిటానా, ఏప్రిల్ 11:—పాలిటానా ప్రభుత్వము వారు కళ్యాణిగారింతవరకు లక్షరూపాయలీయనందున యాత్రికులు వ్యక్తి రెండురూపాయల పన్నీయనలనని ప్రకటించిరి. (అ. ప్రె.)

క్రాన్ ధయేటరు

18-4-27 బుధవారమునుండి 15-4-27 శుక్రవారమువరకు ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు సా॥ 6 గం-15 ని, సా॥ 9 గం-30 మదన్ ధయేటరు లిమిటెడ్ వారు "పోయి తెచ్చు" "ఎస్ హట్టి" లోనున్న పుస్తకమున నట్టి ఏ-మినిస్ట్రీ-సీరియల్-కింగు.

"చార్లెస్ హట్టింగ్"ను ప్రదర్శించెదరు

5 ఉపకథలు లేక 31 భాగములు (2 వ. వారము) ప్రదర్శించబడును 4, 5, 6 ఉపకథలు 6 భాగములు. అనేక ఇతర ఫీల్ములు కూడ ప్రదర్శించబడును.

బ్రిటిషు ఆర్థిక పత్రము

పన్నుల భారము

రుగ్బీ, ఏప్రిల్ 9:— సోమవారము కామస్కనభలో ఆర్థికపత్రమును చర్చిలుగారు ప్రకటించెదరు. అందరును ఆతురతతో ఎదురుజూచుచున్నారు. మూడేండ్ల లేఖలను జూడ 86000000 పౌనులు లోటుగల్గెను. పారిశ్రామిక చిక్కులచే గల్గెను. తప్పనిసరిగ ఆర్థికపత్రపు టేర్సాటులను మంత్రివర్గము వారంగీకరించిరి. ఇవి రహస్యముగానుంచబడెను. ప్రస్తుతమున్న పన్నులచే అంతతక్కున ఆదాయము రాగూడదు. కాని ఇంకొక 20000000 పౌనుల ఆదాయము అదనముగ రావలసియున్నదని వార్తాపత్రికలు వాగొనుచున్నవి. ప్రస్తుతపుపన్నులను హెచ్చించుటయో క్రొత్తపన్నులను విధించుటయో జరుగవలెనట. దేశములో ఉపన్యాసమును ఇచ్చుచున్నారు చర్చిలుగారు.

ఫారురాజు

రుగ్బీ, ఏప్రిల్ 8:—ఫారురాజు ఇంగ్లండు కేగుచున్నారు జూలైలో. డోవరులో 4 తేదిన ప్రజేకించి మూడు రోజులు సార్వభౌముని యతిశైల్య నుండును బకింగహం నుండి రమున.

ఇంగ్లండులో నున్న కాలములో పారిశ్రామిక నేతలములను జూచెదరు ఫారురాజుగారు.

ఆత్మహత్య

మనస్సు సంకటపడుటచే హేళీ అను యువకుడు చిత్రలేఖకుడు ఆత్మహత్య జేసికొనెను. ఒక పాకలో ఉరిబోసికొని ప్రేమాదుమండెనట. ఇతడు ఇండియా రాజకీయ కాఖయందున్న అధికారికొడుకు.

గ్రీకు యుద్ధములు

నుగూర్చి లండనులో ఒడంబడికసంతకుమైనది. 25500000 పౌనులు ఇవ్వవలసియున్నది. 62 సంవత్సరములలో తీర్చవలెను. ఇతరప్రభుత్వముల ఒడంబడికలవలెనే యున్నది.

రాంకే మగ్గోనాల్లుగారు

రుగ్బీ, ఏప్రిల్ 10:—రాంకే మగ్గోనాల్లుగారు సపుతాంప్రకాశముండి బయలుదేరిరి నిన్న. యునైటెడ్ స్టేట్సుకు. మూడువారములు ఆగెదరు. న్యూయార్కు, ప్రిమత్తునుగూడ జూచెదరు. మాలిడ్జిగారిలో మాట్లాడుట కేర్పాటుచేయబడెను.

ఫ్రాంసులో కమ్యూనిస్టులు

పార్లమెంట్, ఏప్రిల్ 10:— కమ్యూనిస్టు ప్రధానకార్యాలయమును పోలీసువారు ముట్టడించిరి. ఆరుగురిని అరస్టుజేసిరి. ఒక స్త్రీని విడుదలజేసిరి.

సదాసాఖ్య సంజీవిని-లేహ్యము

బహుమతి 500 రూపాయలు. దీనిలో విలుయైన లోహభస్మములు కలిపియున్నవి. ఇది రక్తమును తుదిపరచి క్రొత్తరక్తమును పుట్టించి మనోల్లాసము గలిగించును. దానిని మైన ఆకలిని పుట్టించి కాయ సిద్ధిచేయును. అజీర్ణ పైత్యములు, సర్వమేహములు, వాతములు, నెగ్గ, సవాయిల దుర్గుణములు, రసపట్టు, స్వీయవృద్ధి, దస్మలు, త్మయ, శ్వాసకాసలు, శ్లేష్మములు, పదివిధముల మూలశంకలు, మెదడుననుసరించి యుండు సర్వవ్యాధులు, స్త్రీల శ్వేతరక్తకుసుములు, సర్వ బహిష్ట నొప్పులు, ఇతరన్ని ప్రదర రోగములు, నశింపజేసి కులాసాగా కాలవిరేచనము చేయించును. జ్ఞాపకశక్తిని హెచ్చించి నేత్రరోగము లన్నిటిని బాగుజేయును. ఇది ప్రతి బడి పిల్లకు మిక్కిలి ఆశ్వమైనదని దృఢముగా నమ్మవలెను. ఈ లేహ్యము అనేక వనమూలికలతో తయారుజేసి దీనిలో విలుయైన లోహభస్మములు కలిపియున్నాము. ఆ భస్మములు లేవని ఎవరైన రుజువుపరచేయెడల రు 500 లు బహుమతి యివ్వబడును. ధనికులకు, బీదలకు, అందరకు, ఉపయోగపడునటుల చాలా తక్కువధరకు ఇచ్చుచున్నాము. ఈ లేహ్యమును నేవించిన ప్రతివారును దీనిలో లోహములుండుటచే దీని అత్యద్భుత గుణములు తెలుసుకొనినపిమ్మట 12 తులముల లేహ్యము 100 తులముల బంగారము ఖరీదు చేయగలదని దృఢముగా నమ్ముగలరు. ఇది వాడేబప్పుడు అనుపానముగాని వజ్ర భేదముగాని యేమిన్నియొండదు. వెల 12 తులము లేహ్యము రు 5 లున్న పోస్టేజిప్యాకెంట్ ఖర్చులకుగాను 8 అణాలు అగును. ది యూనాని మెడికల్ హోల్, 46 తాణాచీధి, వేవేరి, మద్రాసు.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ప్రచారము

ఆయుధ శాసనమును అసహాయవాది ధిక్కరించుట

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 11:—నాగపూరు కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడును నెనుక నాగపూరు పతాక సత్యాగ్రహ సంవర్ధమున పనిచేసిన అవార్ డి గారి పృథు వంగదేశ నిర్బంధితుల నిపును దొరతనము వారు విడుదలచేయునట్లు ఒత్తిడి కలిగించుటకు లై సమ్మతు పొందకుండ ప్రజలు ఆయుధముల ధరింపవలెననియు ముందుగుండును తయారుచేయవలెననియు కొలది దినములనుండి బోధించుచున్నారు. ఆయుధ యువదేశములన నాగపూరుసత్యాగ్రహవాదులు కొందరిపదతి నవలంబించిరి. అవలంబించుచున్నారు. నాగపూరులో ఒక శేటతో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యకార్యాలయము (రిఫైజిక్ హాలు)ను వారేర్పరచినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ ఆందోళనము తోను ప్రచారముతోను తమకట్టి సంబంధము సానుభూతిలేదని కాంగ్రెసు సంఘము ప్రకటించినది. లై సమ్మతకుండ కత్తి కతారి పట్టుకొనినందులకు రామలాలు మూల్పెందుగార్లను అరెస్టు చేసిరి. (అ. ప్రె.)

స్వేచ్ఛేటరు పత్రికాధికారికి ఇత

క్రాస్సిగారి మానవత్వము

మాండలే, ఏప్రిల్ 11:—పూర్వము జిల్లా న్యాయాధికారిగనున్న క్రాస్సిగారు స్వేచ్ఛేటరు పత్రికాధిపతి మైన నష్టపు దానా లెబ్బిరి. అందు ముద్దాయికి 6 నెలల విడితైదును 800 జరిమానాయు విధించిరి. తెలుసు పై విడుదలనంది ముద్దాయి నెవనుకోర్టులో అప్పీలు చేసెను. అప్పీలు 23 వ తేదీ విచారింపబడును. (అ. ప్రె.)

ప్ర్యాంకో సోవియటు ఋణము

పార్లమెంట్, ఏప్రిల్ 10:—ప్ర్యాంకో సోవియటు ఋణమును గూర్చి ఒడంబడిక తుదిరచినది. ఇచ్చుటలో మాడుకొన్నచే క్రమముగ. 62 సంవత్సరములలో 60000000 బంగారు ప్ర్యాంకుల చొప్పున తీర్చుటకు నిశ్చయించిరి. ప్రతిసాలను 75000000 చొప్పున తీర్చవలెను.

ఒడంబడిక సంతకమైన తక్షణమే సామ్యునీయలనెనని ప్రెంచివారు గోరుచున్నారు. రషియా పత్రము దారులకు నూటికి 25 చొప్పున ముట్టునట.

బెర్లిను ఆంగ్లో-రషియా సభివారిత్వీర్వానమును మాస్కో వారంగీకరించిరి.

మోహినీ తైలము

5 తు॥ నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0

స్త్రీపురుషులు నాడుటకు యోగ్య మైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదర్శు, ఉద్యోగములు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. సుందరల మోహినివ్యాములకు ప్రాపగురులను మనోహరముగ బంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుగల రవణీయమగు సువాసన చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారలకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్టు నియ్యదు. దీనియందు మనోహరమగు సువాసనద్రవ్యములను చేర్చి తయారచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి యున్నాము. వేయేల, ఒకసారి పరీక్షింపిన నిజమతెలియగలదు.

- మోహినీ తైలము:—మెదడుకు చలువజేయును.
- మోహినీ తైలము:—కండ్లకు చలువజేయును.
- మోహినీ తైలము:—చెండ్రుకలు పెరుగును.
- మోహినీ తైలము:—చెండ్రుకలు రాలకుండును.
- మోహినీ తైలము:—చెండ్రుకలు నునుపుజేరును.
- మోహినీ తైలము:—చునోహరముగా నుండును.
- మోహినీ తైలము:—సువాసన గలిగియుండును.
- మోహినీ తైలము:—తలయందు చుండునుపోగొట్టును
- మోహినీ తైలము:—వాసన రమ్యముగ నుండును.
- మోహినీ తైలము:—ముఖమునకు లేజస్సు నిచ్చును.
- మోహినీ తైలము:—అనేక సీసాలు విక్రయము.
- మోహినీ తైలము:—చెండ్రుకలను చిట్టనియ్యదు.

రోమహరి

డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0; వి. పి. సహా 0-13-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన, రోమములు తెండు నిమిషములలో మెదలలు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కుదు, ముంబయుండదు. రోమములు రాలిపోవును అస్యతాంజనం డిప్, మదరాసు లేక బాంకాయ

పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారు

హరిద్వారమున హిందువులకోర్కెలను సత్కారమున శాసించిరి.

హరిద్వారమునందు కుంభమేళ ఉత్సవము

యాత్రికులు వేలకువేలు వచ్చుట

బ్రహ్మకుండం వంతెనతగవు

హిందువులు సత్కారము జేయ నుద్యుక్తులగుట ప్రభుత్వమువారు
హిందూసంప్రదాయముల మన్నించుట

పండిత మాలవ్యాగారి ఉపన్యాసము

“భగవంతుని ఆలయ మగు మనదేహముల నవవిత్రపరచువారే మతవిరోధులు”

బ్రహ్మకుండం వంతెన

హిందువులు సత్కారము జేయ నుద్యుక్తులగుట

హరిద్వారం, ఏప్రిల్ 11:— బ్రహ్మకుండం వంతెనకు ప్రతికూలాంధోళన కడుతీవ్రముగనున్నది. అందరు సత్కారము చేయవలెననుచున్నారు. వంతెనపై హిందూ ఉద్యోగులనుమాత్రమే నియమించినచో అభ్యంతరము జెప్పరా యని బెలుపగోరుచు పోలీసు నూపరెంటుగారు మాలవ్యాగారికి నిన్నను లేఖవ్రాసిరి. పండితమాలవ్యాగారు యాదీగుపరీతి జబాబు వ్రాసినట్లు తెలియుచున్నది.

అచ్చటనుండు ఉద్యోగియొక్క మతము మమ్ము బాధించుటలేదు. వంతెన యిప్పుడున్నచోట అదేయెత్తువ యుండరాదనియు, దూర దేశములనుండి, దేశములో అన్ని ప్రాంతములనుండి పవిత్రమగు జలమునందు స్నానముచేయ వలకొలది వచ్చుసొందువులు స్నానముచేయుచుండవారితలపైనున్న యీవంతెనమీద జోళ్లున్నను లేకున్నను ఉద్యోగులుగాని ఉద్యోగులుకానివారుగాని హిందువులుగాని మహమ్మదీయులుగాని క్రైస్తవులుగాని యెవరు నడువరాదనియు మాత్రమే నియమించినచో మాయాత్మపాలు తొలగిపోవు.”

హిందువుల మతసంప్రదాయమున మన్నించి వంతెనను తీసివేయవలెను. లేదా ఉపయోగించుటనైన మానవలెనని కోరుచు మాలవ్యాగారు వైస్రాయిగారికి గౌ॥ సర్ మడ్డిసునుగారికి తెలియజేసెదరు. ప్రభుత్వమువారు జేయనిపక్షమున

మాలవ్యాగారు సత్కారము సాగించెదరు. శాంతముగపరిష్కరింపవలెనని ప్రయత్నించుచున్నాననియు, ప్రభుత్వమువారు తెలివిగ ప్రవర్తించి ఆఖరు యత్నమున సత్కారముగనున్న నుదేకముగలిగిపరచి నమ్ముచున్నాననియు జెప్పి, సత్కారము జేయుటనుగూర్చి యిప్పుడు చర్చించుటకు వీలులేదని మాలవ్యాగారు అసోసియేటెడుమంప్రెసు ప్రతినిధితో జెప్పిరి.

శనివారమునచ్చిన ముఖ్యమున తంతివార్తలను ఏకారణము చెలువక ఉద్యోగులు నేటివరకు (సోమవారము) నిలుపు జేసిరి.

హరిద్వారం, ఏప్రిల్ 11:— గంగానదీపై తాత్కాలికముగ నియమింపబడిన తాత్కాలికపు వంతెనను హైదరాబాద్ తరులు ఉపయోగించుటకు హిందువులు సహింపజాలరని పండిత మాలవ్యాగారు సంయుక్త రాష్ట్రముల గవర్నరుగారికి వ్రాసిరి. వేలకొలది స్త్రీలు స్నానముజేయు స్థలమునకుసరిగ వైన సుండుటచే ఈవంతెనపై హైదరాబాద్ నడచినచో హిందువులు సహింపజాలరు. వెంటనే చర్యదీసికొననిచో యాత్రికులు సత్కారము జేయుదురని పండిత మాలవ్యాగారు భయపడుచున్నారు. వంతెనపై ఉద్యోగులు రవానా యేర్పాటులు చేయుటకు తిరుగుచుందురు.

వంతెన ఉపయోగించరాదని నిశ్చయించుట

హరిద్వారం, ఏప్రిల్ 11:— సత్కారము జరుపవలసినంత అగత్యము తెచ్చిపెట్టిన బ్రహ్మకుండం వంతెన ఉపయోగింపరాదని ప్రభుత్వమువారు చివరకు నిశ్చయించిరి. పండిత

మాలవ్యాగారు యాదీగుపరీతిను సనాతనసభయందు వ్రాసిరి. కుంభమేళము జరిపించు ఉద్యోగి క్రిస్టిగారు యిట్లు వ్రాసిరి:—

“నేను గవర్నరుగారిని నిన్న కలుసుకొంటిని. ఉద్యోగులవంతెన తీసివేయుటకు వీలులేదు. కాని ద్వీపముపై కలుకటాను అడుగట్టి అచ్చటనుండి స్నానము జేయువారికి ప్రమాదములు జరుగకుండు ఉద్యోగులు కాపలాయుండి పని జరిపించుచుందురు. అటుండి పనిసరిగ జరిపించుటకు ఏమాత్రము వీలులేదని నాకు దోచినంతవరకు ఉద్యోగులవంతెన ఉపయోగింపబడదు. అని మీకు తెలియజేయువనని గవర్నరుగారు కోరిరి. వారి ఉత్తరువు సహేతుకముగనున్నదని మీరు నమ్ముచున్నారని చిలంచెనను” ఇబ్బందిలేకుండ గవర్నరుగారు రేస్యయముగా నిట్లు ఏర్పాటు జేసినందుకు మాలవ్యాగారు సంతృప్తి తెలిపిరి.

దేహవర్తిశ్రమ-ప్రదర్శనము

శ్రద్ధానంద దర్శిధార సభాపాలు నిన్నను గొప్ప ప్రదర్శనముజరిపిరి. గంగానదీ తీరమున వాలంటీరులు, సురుక్షల కాంగ్రెస్ పట్టభద్రులు అనేకమందిసాధువులు అందుపాల్గొనిరి. ప్రిన్సిపాలు రామదేవుగారు అగ్రజ్యోపన్యాసమునందు శరీరపరిశ్రమపైనే దేశమయొక్క రాజకీయ సాంఘిక నైతికాభివృద్ధి ఆధారపడియున్నదని తెలిపిరి. స్వామి విశ్వానందగారు బహుమతుల నొసంగిరి.

రైల్వే ఏర్పాటులు

కుంభమేళకొరకుగాను రైల్వేఅధికారులు చాల ఏర్పాటులు చేయుచున్నారు. డివిజనులు నూపరెంటుగారు స్వయముగ శ్రద్ధాహించు చున్నారు. 70 మందిటిక్కెట్టులమ్మువారు ఎమూలుజేయువారు 70 మంది. ఇతరసహస్థాలు అందరుగలసి 2000 మంది గలరు. 1, 2 ఇంటరు కాను ప్రయాణికులసౌకర్యములకు ప్రత్యేకము ఏర్పాటులు చేయబడుచున్నవి. జనసమర్థమును తగ్గించుటకు గానుమాదవతరగతిప్రమాదికులకుగాను 80 ప్రత్యేకరైల్వనడచును. మాయూలరైల్వేలోవతరగతిబండ్లుండవు. మేళ ఉద్యోగి రషీదుగారును బిహారీలాలు పూరిస్తేషను మాస్టరుగారు ప్రజల యిబ్బందుల తొలగింప చాల శ్రద్ధాహించుచున్నారు. ఫిర్యాదులేమయిననున్నచో వారికిగాని అసోసియేటెడుమంప్రెసు విలేఖరి చదునులాలుగారికిగాని జెప్పకొననచ్చును.

గాలిదుమారము, వర్షము

హరిద్వారం, ఏప్రిల్ 11:— గత రెండుదినములు సాయంకాలము గాలిదుమారము వర్షము యాత్రికుల చీకాకుపరచినవి. నదితీరమున గడ్డిపాకలలోను పలచని డేరాలోను నివసించిన సాధువులు యాత్రికులు పెక్కుయొక్కట్లుల పాలపడిరి. వైష్ణవు లెక్కువ బాధపడిరి. శనివారము సాయంకాలము వారి డేరాలు భోజనపదార్థములు గాలిలో కొట్టుకొనిపోయి రాత్రంతయు చలిలో నుండిరి.

ఆమావాస్యగడచినవెంటనే యాత్రికులరాకకు తెంపులేకుండెను. స్వేషలురైల్వే నడచుచు నేయున్నవి నిన్నను పట్టణములో పూర్తిగ నిండిపోయిరి. రోడ్డుమీద ఒకరినొకరు త్రోసికొననిది నడచుటకు వీలులేకుండెను. రోడ్లపై బండ్లు నడువనేలేదు.

హిందూమహాసభ

హిందూమహాసభ ప్రచారకర్తలను శనివారమునాడు సమావేశమయి నిన్నటితో ముగిసెను. తొలి రోజున పండిత మాలవ్యాగారు రాకముందు బ్రహ్మకుండం వైవంతెన గట్టుటనుగూర్చి పలువు రుపన్యసించిరి. ఈ వంతెనపై యూరోపీయులు జోళ్లుతో తిరుగుచున్నారు. మాలవ్యాగారు హిందూహిందూనాయకులు యీవిషయమై క్రిస్టిగారినిజూచితమ ఆత్మపణలచెలిపి హిందూస్త్రీలు స్నానముజేయుచోట వ్యాధి కల్గిపై దొరలుజోళ్లుతోనిలచి భోటంటియుట అవసారకరముగ నున్నదనియు, వారువేరొకచోటికి పోవచ్చుననియు నుచించిరి. కాని ఉద్యోగి చాలకఠినుడుగనున్నాడు. “నాచని నాకు బాగుగ తెలియును” అని బదులుచెప్పెనట.

మాలవ్యాగారి ఉపన్యాసము

హిందూమహాసభ ప్రారంభ సమయమున పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారు భగవంతుని యొక్క సర్వవ్యాపకత్వమును విశదీకరించిరి. ప్రతిమానపునియొక్క అంతరాత్మయందు ఈశ్వరుడు అధిష్ఠించియుండుననియు ఈ శ్వర తత్వాత్మకమైన యనుభవమే ప్రతిమతయొక్క మూలోద్దేశము. మనదేహములు భగవంతునికి అలయములగుటకైన వాటిని ఆతిసన్నిహితముగ గాపాడవలెను. అట్లుచేయక అవవిత్రపరచువారే మతవిరోధులు స్వధర్మార్థులైనమే హిందుమతముయొక్క మూలసిద్ధాంతము కాబట్టి ప్రతిహిందువును తమనియమితధర్మములను నిర్వర్తించి నిరుద్ధ భారతమును ఉద్ధరించెదరుగాక అని వారు జెప్పిరి. హిందూభావబాలికల వివాహపు నయోనిర్ణయమును హెచ్చింపవలెనని నూచించిరి.

నిన్న సభముగించుచు మాలవ్యాగారు ఉపన్యాసమునందు చెడుగు నేవీధముగనూడ ప్రోత్సహింపరాదని హితమునంగిరి.

శ్రీ ప్రెసు

గాంధీమహాత్ముని చిత్ర పటము

ప్రతిపాతకాలయందును నెలకొల్పవలెను

చెన్నపురి కార్పొరేషను తీర్మానము

“నగరమునందలి కార్పొరేషనుపాతకాల లన్నిటియందును, కార్పొరేషను వ్యయముపై గాంధీమహాత్ముని చిత్రపటముల నెలకొల్పవలెను”.

పై తీర్మానము నిన్న సాయంత్రము చెన్నపురి కార్పొరేషనునందు చర్చ లేక యేకగ్రీనముగ నామోదించబడినది.

సభాకార్యక్రమము ప్రారంభమయిన వెంటనే, డాక్టరు సి. నరేశ్ మొదలియారుగారు, నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యా విభానము నాచరణయందు పెట్టిన జివిజనులందలి, బీదరు మానేజరుల చిక్కులను వివరించి, ఇదివర కొనసరున్న రీతినే మార్చి నెలకొల్పవలెనని పరిహారము నొసగవలసినదని ప్రతిపాదించిరి.

బుర్రా సత్యనారాయణగారు ప్రతిపాదనకు సవరణ నుపపాదించుచు : “నరేశ్ జరుగ సమస్యను, పదేపదే చర్చకు దెచ్చి అప్పటికినోచిన మార్పులు గావించుచు, ఆవ్యవహారమును అతుకులబొంతగ నుంచుట అసమ్యక్మగనున్నదనినది, బీదరు మానేజరుల సమస్యనంతట సమగ్రముగ విచారించి కార్యక్రమము విధానము నేర్పరచవలెనని గోరిరి. “స్వల్ప వ్యయము అధిక ఫలితముల సాధించుట ఆచర్యముగా నిడుకొని నగరమునందలి ప్రాథమిక విద్యాపద్ధతినంతట అందు ముఖ్యముగా, కార్పొరేషనువారే అన్ని పాతకాలల నిర్వహణ భారము వహించుటకంటె ప్రస్తుతమున్న బీదరు మానేజరులను, ఎయిడెడ్ పాతకాలలను ధారాళముగ నాదరించి, నానినే సాధ్యమైనంతవరకు ఉపయోగించుకొను విషయమును సమగ్రముగ విచారించినచేత నొసగుట కొక ఉపసంఘమును నియమింపవలెను.” అనుపదములను డాక్టరు నరేశ్ మొదలియారుగారి తీర్మానమునకు చేర్చవలెనని సత్యనారాయణగారు రుపపాదించిరి.

హమీదు భానుగారు సవరణను బలపరచుచుండగా టి. సుందరరావు నాయుడుగారు పి. రంగనాథం చెట్టిగారు లేచి, ఒకే సమయము రెండు తీర్మానములు సభవారియెదుట చర్చకు పెట్టుట కాష్ట్రీయము అని ప్రశ్నించిరి.

పి. భక్తవత్సలు నాయుడుగారు—ముగ్ధులొకమారు లేచి మాట్లాడుట కాష్ట్రీయమైనపుడు, రెండు తీర్మానము లొకమారు చర్చకు పెట్టుట కాష్ట్రీయమెందుకు గారాదు. (నవ్వు)

వి. చక్కరై చెట్టిగారు—సవరణను తీర్మానమునగుడ బలపరచుచు ఇంతవరకు మూడు సంవత్సరములుగా నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్య అమలునందున్నను ఇంతవరకును స్వప్రముగ విధాన మేర్పరచబడలేదనియు ఈ విషయమును వెంటనే పరిష్కరించుట అవసరమనియు నడిపిరి.

రంగరామానుజముగారు సవరణను బలపరచుచు ప్రైవేటు పాతకాలలను ప్రదేశములందే ప్రక్కప్రక్కనే కార్పొరేషనువారుగూడ పాతకాలల నేర్పరుచుచున్నారని తెలిపి అట్టి పద్ధతినీ గర్హించిరి. పాతకాలల లేని ప్రదేశములు చాలగలవనియు ఆ ప్రదేశములందు కార్పొరేషను పాతకాలల నెలకొల్పవలె ననుయో పీఠిరి.

ఇ. ఎల్. అయ్యరుగారు మాట్లాడుచు ప్రైవేటు టీచరులు తక్కువవ్యయముతో పాతకాలల నిర్వహించుచున్నంతమాత్రమున ప్రాథమిక విద్యను వారిచేతులలో నుంచవలెనని చెప్పుట భావ్యముగాదనిరి. ప్రైవేటుపాతకాలలలో కంటే కార్పొరేషను పాతకాలలయందు మంచిశిక్షణము నొసగునెడల కార్పొరేషనువారే పాతకాలల నెలకొల్పవలెను గాని వ్యయకరమని మానరాదు.

వోటునకు బెట్టగా సవరణయు తీర్మానమును గూడ నెగ్గెను. పిమ్మట నీక్రిందివారు ఉపసంఘముగ నియమింపబడిరి. విద్యాస్థాయి సంఘసభ్యులు రంగరామానుజము, బషీరు అహమదుసయ్యదు, పి. టి. కుమారస్వామిచెట్టి ది. బి. ఓ. తణికాచల చెట్టి, రామగార్లు.

పిమ్మట నిర్వహణాంశములను మరికొన్ని స్థాయిసంఘ నూచనలు ఎక్కువ చర్చలేకయే పరిష్కరింపబడినది.

సాయంత్రము 7 గంటలకు కోరములేక సభ నిలిపివేయబడినది.

జాతీయవారము

డిల్లీ, ఏప్రిల్ 11:— డిల్లీలో జాతీయవారము సందర్భమున కాంగ్రెసు నాయకులు పీఠులలో ఖద్దరు అమ్ముచున్నారు.

శ్రీ శివాజీమహారాజు త్రిశతాబ్దోత్సవము

ఈ జాతీయమహోత్సవమును 1927 ఏప్రిల్ 27-వ తేది నుండి మేనెల 3-వ తేది వఱకును భక్తిపూర్వకముగ నెఱవేర్చుదు

నా కర్తవ్యమేమి?

గాంధీజీ ప్రధానవ్యాసము

సత్కాగ్రహవారమునను మొదటి. ఈ ప్రతీక వెలువడు సరికి ఒకదినము భుక్తముగను. మన కర్తవ్యమేమి? అని ఆలోచించుటలోనే దేశములు కాలమును గడపివేయగూడదు. నా కర్తవ్యమేమియని తన్ను తాను ప్రశ్నించుకొని యీ పవిత్రదినములను ఉత్తముముగా వినియోగింపవలెను. అటుల ప్రతివ్యక్తి యును శక్తివంతన లేకుండ తనధర్మమును, నెరవేర్చినయెడల అటుపిమ్మట మనకర్తవ్య మేమని మనము త్వరలోనే ప్రశ్నింపవలెను.

సత్కాగ్రహమునకును జాతీయనిర్మాణమునకును గూడ ఆత్మపరిశోధనమును ఆత్మసమర్థమును స్వార్థత్వమును మూలాధారములగును. అటులై న జాతీయవృత్తితో నన్ను పరీక్షింపగలిగించుటకు అని ప్రతివ్యక్తియును ప్రశ్నించుకొనవలెను. తనప్రపంచద్రవ్యంబు లోపములను గ్రహించి సవరించుకొనుటయే ముఖ్యనిధానము. నాప్రపంచము సరిగానుండునో నాఉపదేశములు చిలుకపలుకులనంటివే యగును. కావున నాలోనున్న లోపములను దీర్చి వెంటనే నేను నిర్మూలించుకొనిన గాని భగవంతునికి సర్వసమర్థమునొనరించుటకు నాకర్తవ్యములుగదు. ఈవిషయమున దొరతనమువారు నాకుసహాయముచేయజాలరు. వారు నావిషయమునకల్పించుకొనరు. నాయోగ్యతాయోగ్యతలకు నేనే కర్తవ్యమును.

ఈరీతిగా నన్ను నేను పునీతుని గావించుకొనినపిమ్మట జాతీయసేవను నేనెటులచేయుదు నని యాలోచింపవలెను. నేనుహించువునైనచో యితరమతములవారిపై నిద్రపరకు నాకు ద్వేషముండునో వెంటనేదానిని వదలివారిని ప్రేమింపవారంభింపవలెను. ఏవ్యక్తివైనను ఆసంఘము నిగాభావింపించి ఆ గౌరవింపి యున్నచో వెంటనే ఆభావమును విరమించివారిని చేరదీయవలెను. నాభావము మారుటకు నూచనగా వానికేదైన సేవచేయవలెను. వానియింటికి వెళ్లుట వాని బిడ్డలను చేరదీయుట వారితో సంభాషించుట మున్నగు పనులను చేయదగును. ఈ పనులను చేయుటలో దొరతనమువారి సహాయమునసరము గాని స్వరాజ్యము శీఘ్రముగ లభించుట కిది మంచి సాధనమే యగును. అవసరము కలిగినపుడు సమస్త సేవ చేయుటకుగూడ నాకర్తవ్య కలుగును.

నాయుంటికి దగ్గర నొకకల్లు సారా గుకాణము కనబడినచో అదటికి త్రాగుటకు వెళ్లునట్టి సోదరులను (బ్రతిమాలి వారికి బోధించి వారిని మానిపించుటకు ప్రయత్నింపవలెను. 1921 లో నీప్రయత్నము చక్కగా ప్రారంభింపబడినది. కాని దౌర్జన్యమును మనవారు ప్రారంభించుటచే నది భగ్నమైనది. ప్రస్తుత మీవిషయమై సమస్త ప్రయత్నమును ప్రారంభింపవలెను గాని వ్యక్తిప్రయత్నమునకు మంచి అవకాశమేకలదు.

నేను ముఖ్యముగా నూలువడకవలెను. ఖద్దరుట్టుట పీఠుల వెంట తిరిగి విక్రయింపవలెను. దరిద్ర వారాయులకు సేవ చేయునిమిత్తము నూలువడకవలెననియును విదేశ వస్త్రములను వదలి ఖద్దరును కట్టువలెననియును యితరులకు బోధింపవలెను.

ఇంకనుచేయదగిన పనులెన్నియోగలవు. ముఖ్యమైన వానిని మాత్రమే యుచుట వివరించితిని. ఎవరిముట్టుకువారు నిర్ణయించుకొని యీ వారమున ముఖ్యముగ దేశసేవను చేయవలెను. రెండవకంటివానికి తెలియకుండునో లాభకరముగ దేశసేవను చేయవకాశముకలదు. పని విస్తారముగా నున్నచో నేనొక్కడ నేమి చేయగలనని రెంగపెట్టుకొనగూడదు. ఎవరిముట్టుకు వారతక్కి వంచనలేకుండ పనిచేయుచున్నచో నదియేచాలును.

(ఎంగ ఇండియా 7.4-27)

డక్కా, చిటగాంగు, వారిసాలునందు తుపానుగాలిపల్ల గొప్పనష్టము గలిగినది.

బీహారు గవర్నరు సర్ హ్యుజ్ జీవెన్సుగారు 11 తేది పాట్నా విశ్వవిద్యాలయమును సందర్శించిరి.

హార్ద్య నారిమాను కేసు

న్యాయాధికారి, నారిమాను తగవు

బొంబాయి ఏప్రిల్ 11:— అడ్డపవాళ్లు ఆఖరగు సమయమున నారిమానుగారికిని న్యాయాధికారికిని వివాదమయ్యెను. నారిమానుగారు ప్రశ్న పరంపరకు బదులుగా హార్ద్యగారు తనపేరుతో తనకు వ్యతిరేకమైనసాక్ష్యమియ లేదని చెప్పించెను. హార్ద్యగారు పేరులేకున్నను ఉద్యోగరీత్యా తనకంటె ఇతరులు లేదని తెలిపెను. తిరిగి ప్రశ్నించుచుండగా ప్రతివాది న్యాయాధికారి అట్లుచేయరాదనెను. న్యాయాధికారియు అదితప్పనెను. అట్లుచేయక నారిమాను ఒకప్రశ్నను తిరిగి తిరిగి వేయచుండెను. నారిమానుగారు తానట్లు ఏమియు చెప్పదలవలేదనియు, కోర్టు వారియాతరతకు కారణము తెలియదనియు తెలిపిరి. విషయము నాయిష్టము వచ్చినరీతిని తెప్పించును.

న్యాయాధికారికి మొదటినుండియు చనవిచ్చుట నాతప్పు. మొదటనే వేర్వేరులు తీసుకొనియుండిన బాగుండెడిది.

నారిమాను :—చనువు అనరాదు. నాకట్టి చనువేదయు అవసరములేదు. నాహక్కులు నాకుచాలును.

న్యాయాధికారి :—నాకు చాలసంతోషము.

హెప్పరుగారి సాక్ష్యముపై ప్రశ్నింపబడినది. సాక్షి హెప్పరుగారు ఉక్కుకడ్డలగూర్చిన ఇండ్లెటు మార్పునగూర్చి చెప్పినవిషయము తప్పనిది. తా నక్కడనుండియు తప్పు దిద్దుట తప్పని దిద్దలేదు. హార్ద్యగారు నారిమానుగారు కొన్నింటిలో చెప్పినవన్నియు ప్రజలకును ఉద్యోగకాళుకును శుభదాయకములని యంగీకరించిరి. విచారణసంఘము త్వరలో ఏర్పాటుగాకున్న చాలసప్తము వాటిలను, సరియైనవిచారణ జరుగదు. రికార్డుపోవచ్చును. అని హార్ద్యగారినిరి. కొన్నింటివచ్చి జరిగిన తరువాత విచారణయందు సరియైనకరీర్డు చూపబడినది. కొన్ని రికార్డు లెట్టోపోయినవి. అంతవరకు విచారణ సరిగాదని హార్ద్యగారు తెలిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘపు

తగాదాలు

జె.సి. చక్రవర్తిగారి విన్నపము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 11:—తెంగాలు రాష్ట్రీయమహాసభ అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిన జోగీంద్రచంద్ర చక్రవర్తిగారు వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులనుద్దేశించి ఈక్రిందిప్రకటనము గావించిరి:— రెండురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము లేర్పడుటవిపరీతము. కాంగ్రెసుబలము ఈవిధమున నిర్వీర్యముగుట విషాదకరముగ విషయము. కావున ఈతగాదాలు అంతమొందుట అవసరము. రెండుసంఘములసభ్యులు మాజానందుజరుగనున్న రాష్ట్రీయమహాసభకు అచ్చట తమవిభేదములను అంతమొందించుకొన యత్నింపవలయును. రెండుసంఘములసభ్యులు అచ్చట రాజీనామాలుఇచ్చి నూతన రాష్ట్రీయసంఘ మేర్పరచుకొనవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను. మాజానందు ఈభేదములంతమొంది, నూతన రాష్ట్రీయసభ్యులమేర్పడిన కాంగ్రెసుకార్యక్రమముయధా విధముగ కొనసాగగలదని నమ్ముచున్నాను. (ఆ. ప్రె.)

తృతీయ సిద్ధవైద్య మహాసభ

అమాత్యుని అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమగుట

భక్తదు తలపై రెండు బెంకాయల కొట్టుకొనుట మధుర, ఏప్రిల్ 11:—తృతీయ సిద్ధవైద్య మహాసభ శ్రీ అమాత్య శేఖర ఆరోగ్యస్వామిమొదలియారుగారి అధ్యక్షతక్రింద తిరుమలేశాయక రాజభవనమున సమావేశమయ్యెను. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షకోపన్యాసమైన తరువాత మంత్రిగా రుపన్యసించిరి. ప్రేక్షకులందరు చాల ఆనందించిరి. ఒకభక్తుడు తన తలపై రెండు కొబ్బరికాయల పగులగొట్టుకొనెను. (శ్రీ ప్రెసు.)

జాతీయ పక్ష విధానము

లజనతిరాయిగారిని సందర్శించుట

మహామ్యదీయులసూచనపై వారి అభిప్రాయము కలకత్తా, ఏప్రిల్ 12:—“రాజీవు పదేండ్లలో జాతీయ పక్షమునాడు ప్రభుత్వమునారికి సహకారము చేయుదురా లేక ప్రతిహేతులవత్తుముగ నుండురా యను విషయము రాయలు కమిషనుగారి తీర్పుపైని, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి ప్రవర్తనబట్టి ఆధారపడియుండును.” అని లాలాజనతిరాయిగారు స్పష్టమును ప్రతినిధి సందర్శింపగ నిన్న జెప్పిరి. “ఇండియాలో పరిస్థితు లెల్లకాల మిదేరితిగనుండవు. చీనాలోవలెనే యిక్కడగూడ మార్పులుండును.” రాయలు క మిషను రాక యెప్పుడు అను విషయమున లజనతిరాయిగారు రంత ప్రాముఖ్యముగ గణించుటలేదు. బర్మన్ హెతు ప్రభువుగారి ప్రకటనవలన నెక్కువేమియు తెలియలేదు.

శాసనసభలో కార్యక్రమముగూర్చి ప్రశ్నింపగ అవియెంతవరకు పయోగకరముగ నుండిన అంతవరకే ఉపయోగించుట తమ యుద్దేశ మనిరి. జాతీయపక్షమునాడు మంత్రిపదవు లంగీకరించెదరు. ఈవిషయమున రాష్ట్రస్వాతంత్ర్య ముండవలెనని చెప్పి మొత్తముపైన తాము మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసువారిలో నేతీభవించుమనిరి. శాసనసభలందు చేయువలసిన పనిగూర్చి కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకవ్యవహారు చెప్పనట్లు నడచుకొనవలె ననుటకు తానంగీకరింపజాలననిరి. ఎట్టివిధాన మనుసరింపవలెనో శాసనసభలోనే నిర్ణయించుకొనవలెను. కాని బయటినారు నిర్ణయించరాదు.

సమితి నియోజకవర్గముల స్థానములు ప్రత్యేకించుటను గూర్చి మహమ్మదీయునాయకుల మాచన ల విషయమై డెలువులు ఏవిధముగ నున్నను సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమునకు తానంగీకరింపజాలననిరి. కాని మన మహమ్మదీయులు తమకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మింక కొంతకాలమువరకుండవలెనన్నచో వారి మాచనల కెట్టి ఆక్షేపణయుండరాదు. హిందువులు తమకుఁజూసే కుండ యెంతవరకు అంగీకరింపగల్గిన అంతవర కంగీకరించి మహమ్మదీయులతో సమాధాన మేర్పరచుకొనుటయే మంచిది కాని మహమ్మదీయులలోనే కొందరిందు కంగీకరింపకుండుట విచారకరముగ నున్నది. (ఫ్రీ ప్రెస్)

కాకోరి కుట్ర ఖైదీలు

7 వ తేదీనుండి ఆహారనిరసనము చేయుట

కాన్పూరు, ఏప్రిల్ 11:— వివిధ జైల్లో కంపబడిన కాకోరికుట్ర ఖైదీలు 7 వ తేదీ నుండి ఆహారనిరసనము చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. (ఫ్రీ ప్రెస్)

బీజపూరు, ఏప్రిల్ 11:—కర్ణాటక రాష్ట్రమున పితామహుడని ప్రఖ్యాతిగాంచిన సుబ్బరావు భయాతిగారు హుల్లిలో మరణించిరి. వీరివయస్సు 80 సంవత్సరములు. కొంతకాలము మైనూరు మహారాజుగారి అతిథులుగ నుండిరి. వి. పి. మాధవరావుగారి అధ్యక్షతన జరిగిన కర్ణాటక రాజకీయమహాసభ ప్రధమసమావేశమునకు అధ్యక్షత వహించిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

బాపట్ల సబ్ డివిజన్ జడ్జి కోర్టు

ఇన్ సాల్వెన్సీ పెటిషన్ నెం 16/27

పెటిషనరులు (బుద్ధులు):—(1) గూడవల్లి బ్రహ్మయ్యగారి కొమారుడు భద్రయ్య (2) గూడవల్లి భద్రయ్యగారి కొమారులు సాంబయ్య (3) గూడవల్లి బ్రహ్మయ్య, విశ్వబ్రాహ్మణులు, (కాపలాగ్రామం, తెనాలి తాలూకా.

కొంటరు పెటిషనరులు (బుద్ధులు):—ధూళి పళ్ళ కోటయ్య, మరీకొండరు.

పైన తెలుపబడిన పెటిషనుదారులు 1920 సం. ౧౦ 5 వ ఆక్టులోని (2) సెక్షను ననుసరించి వారిని ఇన్ సాల్వెంటులుగా తీర్మానించవలసినట్లు ప్రార్థించుచు ఒక అప్లికేషన్ ఈ కోర్టుకు దాఖలు చేసుకొనియున్నారు. పదరు అర్జి విచారణ నిమిత్తము 24-6-1927 తేదీకి వాయిదావేయబడియున్నదని యందుమాటలుగా అందరికిని తెలియజేయవలెనని.

సభాకోర్టు బాపట్ల } కె. నరసింహం పంతులుగారు
9-4-27 } ఆడివనత్ సబ్ డివిజన్ జడ్జి, మద్రాసు.

గాంధీ మహాత్ముడు

20 తేదీన నందిపర్వతము చేరును

బెంగళూరు, ఏప్రిల్ 12:— గాంధీగారు నందిపర్వత ఆరోగ్యశ్రమమునకు (బెంగళూరునకు 35 మైళ్లు) 20 వ తేదీన రానున్నారు. రెండు రెలులు విశ్రాంతి కైకొందురు. మైనూరు మహారాజుగారు తమ బంగారాను గాంధీగారి కొసంగిరి. (ఆ. ప్రె.)

వ్యక్తిత్వము-సంఘములు కొట్టు

కొనుట

అలిఘరులో హిందూ మహమ్మదీయులొట్టుట

ఉభయసంఘములవారును 25 గురు గాయ

పడుట

అలిఘరు, ఏప్రిల్ 11:—నిన్న రాత్రి ఆచలలో వ్యక్తిలు మాసిందుకొనుచు వివాదపతగా హిందూ మహమ్మదీయులు కొట్టుకొనిరి. కొన్ని వారముల క్రిందట ఒక హిందూవు నకు టోలుగట్టు కంగ్రాప్టును జిల్లా బోర్డువారియగా అందులకు మహమ్మదీయులకు కోపమువచ్చెను. నేడది దెబ్బలాటగా మారెను. నగరమంతయు వ్యాపించి 4 చోట్ల దెబ్బలాటలు జరిగెను. దుకాణములు మూయబడినవి, చాలమంది గాయపడిరి. 5 గురు హిందువులు 5 గురు మహమ్మదీయులు అరెస్టైరి. నగరమందు 144 సెక్షను ప్రయోగింపబడినవి.

ఉదయమున గల 10 దాటిన తరువాత తిరిగి యుద్ధము ప్రబలెను. ఇండ్లపైనుండి ఇటుకల విసరిరి. ఉభయసంఘములు ఎక్కువగ గాయపడిరి. పోలీసువారు వెంటనే ఆసిన్ల ప్రయత్నించిరి. కల్వెరు, నూపరెంటు, అక్కడకువచ్చిరి. విశ్వవిద్యాలయమునకు దానితో సంబంధము లేకుండ చాలప్రయత్నములు చేయుచున్నారు.

మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు శాంతిచేయబడినది. 25 గురు గాయపడిరి. వీరు వైద్యాలయముల నున్నారు. స్వల్ప గాయములకు పలువురు పాల్పడిరి. ప్రైవేటు విద్యార్థులనువసతిగృహముల చేర్చిరి. హోంమెంబరుగారు వచ్చియున్నారు. కమిషనరుగారు రానున్నారు. 26 గురు అరెస్టయిరి. ఉభయసంఘ నాయకులను అల్లరులో చేయచేసికొనలేదు. (ఫ్రీ ప్రెస్)

బొంబాయి కార్మి రేషను

సభ శాంతముగ జరుగుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 11:—గురువారమునాడు జరిగిన అల్లరితో అంతమొందెను. నేటిదినము సభయందుకుండ అల్లరి జరుగునని పలువురు తలచిరి. కానిసభ శాంతముగ జరిగిపోయెను. అధ్యక్షుని ఎన్నికవిషయమై డాక్టరు బాట్లీవాలగారు మినిస్టు బుక్ నందు వ్రాసిన నివేదికను ఆక్షేపించుటకై కడచినసభయందు అల్లరిజరిగెను. ఈవిషయమై కొన్ని సవరణలు చేయుటకు బాట్లీవాలగారు అంగీకరించుటచే నేటిదినము సభ్యులు తృప్తిపొందిరి. మినిస్టుబుక్ నివేదికను ఆక్షేపించుచు సభవారు అడ్డరేసుమెంటు తీర్మానము గావించిరియు, అధ్యక్షునిపై విశ్వాసరాహిత్యమును ప్రకటింప లేదనియు డాక్టరు బాట్లీవాలగారు గావించిన నూచనను సభవారు ఆమోదమున దెలిపిరి. ఈతగాదా ఈవిధమున ప్రతిష్కారమైనందున కార్యక్రమము నందలి ఇతరభావములను విచ్ఛింప సభవారు పూనుకొనిరి. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా ఏప్రిల్ 11:—సిక్కుయూరేసింపు నటకాయించిన 9 మహమ్మదీయులలో 4 గురుకు మాడు మాసముల కఠినపరకము విధించి మిగిలినవారల న్యాయాధికారి విడుదల చేసెను. (ఆ. ప్రె.)

వధువు కావలెను

రెల 1-కి రూ 150 లు సంపాదన, 28 సం|| రముల వయస్సుగల నెలనాటియువకునికి వివాహమునకై 13 సం|| రములకు తక్కువకాని నెలనాటి కన్యకావలెను. వివరములకు ఈడిగుస విలాసమునకు వ్రాయుడు. ఫోటోయొందిన పంపవచ్చును. వివాహము, ఆంధ్రప్రదేశ్, పోస్టుబాక్సు 212 మద్రాసు

నానత్యాన్వేషణము

గాంధీమహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

19 వ ప్రకరణమునకు సంగ్రహము

“నేను సోదరి నివేదితను సందర్శించితిని. ఆమె వ్యక్తిత్వము నాకు చాల అబ్బురమును కలిగించెను. ఆమె అభిప్రాయములు నాకు నచ్చలేదని నేను గోళ్లగారి కెరిగించితిని. “ఆమె చాల ఉత్సాహవంతురాలుగాన మీ రామెతో నేతీభవింప జాలకపోవుటలో వింతలేదు” అని గోళ్లగారు రినిరి.

నేను ఆకస్మికముగా బర్మాదేశమున కేగితిని. బర్మా ప్రైల స్వాతంత్ర్యమును ఉత్సాహమును నాకుచాల ఆమోదకరములుగానుండెను. నేనుస్వర్ణ దేవాలయమును (గోల్డెన్ టెంప్లె) చూచితిని. గర్భగుడిలో ఎలుకలువిస్తారముగానుండెను. అసటిగురువులు (సంగీలు) స్థావరముగాను ఆనాగరముగాను నుండిరి బొంబాయినిబట్టి భారతదేశమునంతను ఎటులవిమర్శింపవీలులేదో అటులే రంగూనునుబట్టి బర్మాదేశమునంతను విమర్శించుట గూడ మంచిదిగాదని నాకపుడుతోచినది. భారతదేశమున మనము ఆంగ్లేయులకెటుల కమిషనుయేజంట్లమైతిమో అటులనే బర్మా వారిని గూడ కమిషనువిజంట్లను చేయుటకు మనముగూడ ఆంగ్లేయులకుట్టలో చేరితిమి.

నేను కలకత్తానుండి బయలుదేరునపుడు గోళ్లగారును డాక్టరు రాయగారునున్న సాగనంపుటకు వెలువ్చేసుకువచ్చిరి. గోళ్లగారు ధోవతిని కొలును పట్టుకలపగాను ధరించిరి గాన ఆయనను లోపలికి రానిచ్చిరి గాని రాయగారు ధోవతిని చొక్కానుమాత్రమే ధరించియుండుటచే ఆయనను ఆసివేసిరి. అంతలో గోళ్లగారుచటికిపోయి ఆయన తనమిత్రుడని తెలుపగా పిమ్మట రాయగారినిగూడ రానిచ్చిరి. అని మహాత్ముడు వ్రాసెను. (ఫ్రీ ప్రెస్)

గా. సర్. సి. పి. రామస్వామి

అయ్యరుగారు

పురపాలకసంఘమువారు స్వాగతమిచ్చుట

నాగపట్టణము, ఏప్రిల్ 11:— సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు ఉదయమున కుంభకోణముండి బార్పంగ వార్ని కోత్న వ సందర్శమునవచ్చిరి. వాడు దిగగానే అధికార ఆసధికారులందరును ఆదరించి పూలమాలలచే నలంకరించిరి.

పురపాలకసంఘ స్వాగతము

పురపాలకసంఘమువారు లామెంబరుగారికి 9-80 గంటలకు స్వాగతపత్రమర్పించిరి. పుగముఖ్యులందరును విచ్చేసిరి.

ఈమధ్యనే 60 ఏండ్లయుత్సవము చేసినా నెననియు ఈ మధ్యనే పైపులద్వారా నీరువచ్చుచున్నదనియు, అంబుజాద్యములు లేవనియు ఉచితనిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యావిధానమును అమలునం దుంచినదియు తెలిసిరి.

డ్రెయినేజీ లేకుండుట చాలకష్టముగ నున్నది. కావున తమసహాయ ముపేక్షించుచున్నాము. మహమ్మదీయులు అధిక సంఖ్యాకులైనను హిందువులకును వారికిని మైత్రియేయున్నది.

ఈప్రమును వెండిపెట్టిలోపెట్టి బహూకరించిరి. తరువాత అయ్యరుగారు తగవీటిని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఖర్గ బహదరుసింగు

బొంబాయి మార్కెటింగు

బొంబాయి ఏప్రిల్ 11:— మార్కెటింగు సభగావించి ఖర్గబహదరు సింగుగారిచర్యకు వారినభినందించి ప్రభుత్వమువారిని శిక్ష రద్దు చేయింప వలసినదని గోరుచు తీర్మానించిరి. (ఫ్రీ ప్రె.)

యం. సి. సి. క్రికెటు జట్టు

భారతీయుల యాతిగ్యమునకు కృతజ్ఞత.

రాజప్రతినిధికి హామీను ప్రభువునుండి ఇట్లు తంతువచ్చినది. యం. సి. సి. వారు సభచేసి ఈ దిగువతీర్మానమునామోదించిరి. భారతదేశమునకు వచ్చిన క్రికెటుజట్టునకు ఇచ్చినస్వాగతాతిథ్యములకు కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నాము. (ఆ. ప్రె.)

ప్రకటన

జలియన్ వాలాబాగు సంస్కరణదిన మగుటచే, రేపు ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు.

సంపాదకుడు.

జాతీయవారాంతము.

శ్రీశ్రీశ్రీ

రేపటితో జాతీయవారము ముగియును. ఈ వారమునందు పలుతావుల సభలు జరుగుచున్నవి. కద్దరు విక్రయమున కెక్కుడు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. రేపటిదినము అన్ని తావులను జలియన్ వాలాబాగు స్మరణమునకు సంబంధించిన సభలు జరుగగలవు. జలియన్ వాలాబాగునందు హిందువులును మహమ్మదీయులును కలసి తమప్రాణముల నర్పించిరి. అన్ని సంఘముల మధ్యను గాఢ మగు సోదరభావము ప్రబలెను. అప్పటి వీరులను స్మరించి యైనను భారతీయులు తమ కయ్యములను మానుకొనుట వివేకము. దేశభక్తి ఎల్లరను ప్రేరేపించుచో కయ్యములకు తావుండదు. నిజమగు మతభావముచే ప్రేరేపితమైనవారు తమలోతాము కలహింపజాలరు. దేశభక్తి నన్నగిట్లుటచే వివిధసంఘములవారును స్వప్రయోజనములముందర దేశప్రయోజనములమరచిరి. ఉద్యోగములలో ప్రాతినిధ్యముకొరకును శాసనసభలలో ప్రాతినిధ్యముకొరకును ఒండొరులును కలహించుకొనుచు, దేశమాతకు తీరనిదుఃఖము గలిగించుచున్నారు. ఎండమావులవెంట బరుగిడుచు స్వరాజ్యతృష్ణను చల్లార్చుకొనజాల కున్నారు. పరాధీనులగుప్రజల కింతకన్నను ఆత్మహత్యచేయుండదు. విదేశాధికారులు తమయధికారమును చిరకాలము కొనసాగించుకొనుటకు అమూల్యవకాశ మేర్పడినది. బర్మన్ హెడ్డుప్రభువుగారు నిశ్చింతగ కాలము గడపుచు భారతీయులు బాగుగ బొంగిరా లేదని తరుచుగ చాటుచున్నారు. రాజ్యాంగసంస్కరణములు స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము నొసగక లేనిపోని తగాదాల కెడమొసగినవి. ఈసంగతిని దెలిపినవారు దేశనాయకులు మాత్రమేగారు. బెంగాలు గవర్నరుగ బనిచేసిన లిట్టను ప్రభువుగారే నిస్సంశయముగ చాటియుండిరి.

సంస్కరణముల మాయలకు అన్ని పక్షముల వారును లోబడిరి. హిందువులు మహమ్మదీయులు మాయామోహితులయిరి. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులును గూడ సంస్కరణములవలలో జిక్కుకొనిరి. మితవాదులును, అతివాదులును, రిస్వాసి విప్రులును, స్వరాజ్యపక్షమువారును ఈ వలలో జిక్కుకొని తెప్పిరిల్లజాలకున్నారు. చేరువకు వచ్చి నటుల గనుపించిన స్వరాజ్యము మరల దూరమునకు జనినది. స్వరాజ్యవాంఛ ప్రజలహృదయములలో నెరిపకున్నను, అయ్యది వెనుకబడి స్వల్ప

ప్రయోజనములవంకకు వారి మనములు మరలుచున్నవి. కడపటివానిని సాధించుటలో ఈర్ష్యలు తగాదాలు, మొండయినవి. ఇట్టిస్థితిలో రాయల్ కమిషను వచ్చినను దేశమునకు స్వపరిపాలనము ప్రసాదించెద రని తలంప నవకాశములేదు. ఏది ముఖ్యమో, అది ప్రజలమనముల నాకర్షించుట లేదు. ఏది నిస్సారమో, అది ప్రజలమనముల నావహించినది. స్వరాజ్యసంపాదనకు స్వశక్తియే మూలసాధన మని ఎల్ల రెరుగుదురు. స్వశక్తిని వినియోగించి నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహింప వలయు ననియు, శాసనసభలవెలుపల జరుగు ప్రయత్నములే శాశ్వతోపయోగకరము లనియు, తెలిసియున్నను వానివంకకు దృష్టి మరలకున్నది. ప్రజల కెట్టి అధికార మింకను సంక్రమింపక బోయినను, వారి స్వయంనిర్ణయాధి కార మింకను గుర్తింపబడక బోయినను, స్వరాజ్యవిధానములను తయారుజేయుటతో తీరికకాలము గడపవలయునని, కోరువారు గలరు.

జలియన్ వాలాలో ప్రాణముల నర్పించిన వారినేమి, కారాగృహములలో నిర్బంధమునందున్నవారినేమి, స్వరాజ్యవాంఛయే ప్రేరేపించెను. అట్టి వీరులను స్మరించునపుడు, స్వరాజ్యమును సాధ్య మగునంతత్వరలో బడయుటకు ప్రజలు శపథమూసవలయును. జాతీయవారమున మాత్రము కొంతయుతాహము జూపి, పిమ్మట ఉపేక్షవహించి ప్రయోజన ముండదు. గాంధీమహాత్ముడు వ్యాధిగ్రస్తుడై లేవలేకయు, ప్రతిభారతీయుడును తనధర్మమును నెరవేర్చవలె నని హెచ్చరించుచున్నాడు. పండిత మదనమోహనమహాత్మాగారు నిత్యమురాటమును చేపట్టుటకు నిశ్చయించిరి. ప్రయాణసమయములందు సయితము రాటమును కదురును నెంట గొంపోవుటకు, వారు పూనుకొనిరి. స్వరాజ్యము గోరువా రెల్లరును బీదలు భాగ్యవంతులనుభేదము లేక నూలును విధిగ వడుకవలయు నని, మాళవ్యా గా రిటీవల కద్దరు ప్రదర్శనమునందు హెచ్చరించిరి. కద్దరు మతమునం దంతర్భాగముగ గ్రహింపవలయునని వీరు గోరియుండిరి. ఇట్టి నాయకోత్తముల సందేశములను గ్రహించి, ప్రజలు కద్దరు అభివృద్ధికై తమశక్తిసంతను భారబోయుట యవసరము. గ్రామపునర్నిర్మాణమునకును కద్దరును మూలధారముగ వైకొనినగాని విజయము గాంచవీలులేదు. కద్దరు ఆర్థికదాస్యవిముక్తికి మూలసాధనము. రాజకీయపరాధీనతను పోగొట్టుట కిది పరపరాధము. చేతిపరిశ్రమలను పునరుద్ధరించుటకును, నిరాడంబరమగు జీవనమును కొనసాగించుటకును, కద్దరు మిగుల తోడ్పడకమానదు. దేశమునుండి వెలుపలకు పోవుచున్న ధనప్రవాహము నరికట్టి, దారిద్ర్యబాధను సమయజేయుటకీది ప్రధాన ప్రతిక్రియ.

విద్యాధికులలో జనించిన పోరాటములును మనఃస్పర్థలును జనసామాన్యమునందుగూడ ప్రతిధ్వనించినవి. పట్టణములలో ఉద్యోగములనిమిత్తమును, గౌరవపదవులకొరకును జనించిన స్పర్థలు, సాంఘిక మతవైషమ్యములను పురికొల్పెను. అవి యన్నిప్రదేశములకును బ్రాకుచున్నవి. ప్రస్తుత సమయమున చెలరేగెడి మతకలహములకు వేరొక హేతువు కనుపింపదు. నిజమత మెన్నడును

ఇతరులను హింసింపగోరదు. హృదయమును ప్రధానముగ నెంచక, కేవల బాహ్యచిహ్నములనే ప్రధానమని ఎంచదు. భగవదారాధనవిషయమున మేళతాళములనిమిత్తము ఒకరి నొకరు పీడించుకొనుట నహింపదు. మతములు ఆత్మకు సంబంధించినవి. జీవులను పరమేశ్వరునియొద్ద చేర్చుటకు, మార్గముల జూపును. దూరమాలోచించిన, అన్ని మార్గములును ఏకలక్ష్యమునే చూపుచున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో పోరాటముల కవకాశము గలదా? సోదరభావమును విడనాడుట పాడియా? దేశభక్తియు, దైవభక్తియు తమ నెలవులను దప్పటచేతనే, ప్రస్తుతానర్థము వాటిల్లి నది. జాతీయవారము, దేశము నావరించిన విశద్రశను తప్పించుటకు తోడ్పడుగాక. రేపటిదినము దేశమం దంతటను జూపబడెడి అనుతాపము, భారతీయులహృదయకల్పకమును బోగొట్టి, స్వచ్ఛందకాంతిని ప్రవేశపెట్టుగాక.

కామన్సునభ : హైందవసచుస్య

మున్నీ ఈశ్వరశరణాగారికి, సాకాదళచట్టము పట్ల కామన్సునభవారు గనుపఱచిన దృక్పథము విశ్రితముగ దోచెను. భారతదేశ వ్యవహారములనిన సభ్యులలో నెవరికిని అభిమానము లేదనియు, స్వల్పసంఖ్యాకుల చేతులకు వీనిని వప్పించి, మిగిలినవా రసలే పాటింప రనియు, ఈశ్వరశరణుగా రెంతయు విచారించుచున్నారు. కాని ఇది క్రొత్తయనుభవము గాదు. మొదట నుండియు ఇటులనే జరుగుచున్నది. హిందూదేశసమస్య చర్చకు వచ్చునప్పటికి, కామన్సునభ ఖాళీయగును. ఉపకారవేతనము నొందెడి ఆంగ్లో హైందవోద్యోగులును మరికొందరును గూర్చుని, ప్రజాశయములను తీవ్రముగ నిరసించి, ఇంపీరియలిస్టు సిద్ధాంతములను చాటుచుందురు. భారతీయులెందుకును బనికొనినవా రని చెప్పుచుందురు. వీరికి స్వపరిపాలన మొసగిన, కొంప మును గు నని భయపెట్టెదరు. వీరి వాక్యములనే, మిగిలినవారును వేదవాక్యములుగ పరిగణించుచుందురు. ఇట్టి పార్లమెంటుసభవారిచేతులలో హిందూదేశభావ్యభ్యుదయ మంతయు నిలిచి యున్నది. ఎప్పుడెప్పుడు సంస్కరణాభివృద్ధి గావింప వలయునో, పార్లమెంటుసభవారే నిర్ణయించెదరు. భారతీయుల కీవిషయమున నెట్టినిర్ణయాధికారము లేదు. పార్లమెంటుసభవారు హిందూదేశసాభాగ్యమును పెంపొందించెదరను నాశ కవకాశము గనుపింపదు. ప్రజలు స్వయంనిర్ణయాధికారమును సంపాదించుటకై పాటుబడినగాని ప్రయోజనములేదు. సైనికోద్యోగులుగ పనిజేయుటకు ఇచ్చగాని, శక్తిగాని యున్నవారు కనుపింపలేదని, వీరటరుటను గారు పలికిరి. వీరి అసత్యప్రతిపాదనములను ఖండించువారు లేకజోయిరి. సర్ మైకేలు ఓడ్వయరు గారు, స్కీకామిటీరిపోర్టువలన భీతిల్లి, దీని నంగీకరించుచో బెంగాలీలు పథాను సైనికులను నడిపెద్దరనియు, మద్రాసీలు సిక్కుసైనికులను నడుపుట తలపించుననియు వగచుచు, లండను ఈవినిగు న్యాయపత్రికకువ్రాసిరి. ఇందువలన ప్రమాద మేర్పడునని, ఓడ్వయరుగారి తలంపు. హిందూదేశము బ్రిటీషువారివశ మగుటకు తోడ్పడినవారిలో,

మద్రాసు వాసులును, వంగదేశవాసులును అగ్ర గణ్యులనుసంగతినిపట్టయరుగారు మరచిరిగాజోలు. హిందూదేశజాతులను, శూరజాతులనియు, తదితర జాతులనియు విభజించినవారిలో ఓడ్డయరుగారు ముఖ్యులు. ఇట్టి విభజనముల గావించి, పరిపాలించుట కలవాటుపడిన వారే, కామన్సుభలో హిందూదేశవిషయమున ప్రామాణికులగుచున్నారు. కామన్సుభ్యులకు నిజసందర్భముల దెలుపునిమిత్తము లండనునగరమునకు విద్యాధికులగు భారతీయులను బంపవలయునని, మున్నీ ఈశ్వరశరణుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. నిదురించినవారిని మేల్కొల్పవచ్చునుగాని, మేలుకొనినవారిని ప్రబోధించు లెటులు? భారతీయులకు స్వపరిపాలనమిచ్చుట న్యాయమను సంగతి బ్రిటిషువారికి తెలియకబోలేదు. తమ ధర్మమును నెరవేర్చుకుండ స్వార్థదృష్టియే, వారి నాటంకపరచుచున్నది. లేబరుపక్షము వారు ఇతరపక్షములకన్నను అప్పుడప్పుడు ఎక్కుడు విశాలభావములను వ్యక్తపరచుచున్నను, క్రియలోమాత్రము ఎల్లరును ఒక్కరితినే మెలగుచున్నారు. బెంగాలు ఆర్థి నెన్నును నిర్మించి, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధి కడ్డుదగిలినవారు లేబరుపక్షమువారిగుటచే, ఆలివియరు ప్రభువుగారు ముచ్చటించినపుడెల్లను, బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు వెనుకటిసంగతులనువారికి జ్ఞాపకముజేయుచుందురు. అందుచే ఈ మారుజరిగెడి ఎన్నికలలో లేబరుపక్షమువారు జయమొందినను, భారతీయుల నుద్ధరించెదరని నమ్మపీలు లేదు. నిజమేమన భారతీయులభావిభాగ్యోదయము వారిహస్తములందే గలదు. వారు తమ్ము తాముధరించుకొనుచో, పార్లమెంటు సభవారును తోడ్పడుదురు. శ్రేయోదయ, స్వరాజ్యభలమును ప్రజలచేతి కందిచ్చెదరని నమ్ముట కాధార మేమాత్రము కనుపించదు. రాయబారములును, విన్నపములును వ్యర్థప్రయత్నములు దప్ప వేరుగావు.

సత్యాగ్రహవిషయము

హరిద్వారమున కుంభమేళ మహాత్మనము అత్యుత్సాహముగ జరుగుచున్నను, స్వల్పకలవరముదయించెను. స్త్రీలున్నానముజేయనవుడు, వైనగట్టిన ఇనుపవంతెనపై యూరపియను ఉద్యోగులు తిరుగుటయు, అతివైత్తస్థలమున చెవ్వలకాళ్లతో నడుచుటయు, హిందూయూత్రికులకు మిక్కిలి అసమృతముగనుండెను. హిందువులపక్షమున మాళవ్యాగారు అధికారులకు విన్నవించినను, వారివిన్నపములను పెడచెవిని పెట్టిరి. సత్యాగ్రహము సలుపును దేశ్యము యూత్రికులలో జనించెను. మాళవ్యాగారును నిందుకు బూనుకొనిరి. కాని సత్యాగ్రహాలు ఘుండుగనన్ని సాధనములనుపయోగించెదరుగావున, మాళవ్యాగారు పాలకులకు నిజసిద్ధిని తెలిపిరి. గవర్నరుగారు జోక్యముచేసికొని, హిందువులకోర్కెలను నెరవేర్చిరి. మాళవ్యాగారు రిందుకు సంతృప్తి జూపిరి. గాంధీమహాత్మునికి పిమ్మట, నాయకులలో క్లెల్ల మాళవ్యాగారు సత్యాగ్రహమును జయప్రదముగ నిర్వహించుచున్నారు. పంజాబులో అకాలీలు బాధపడుచున్న సమయమున, మాళవ్యాగారు వారిని జూచుటకు వెడలగ 144 శెక్కునును అధికారులు ప్రయోగించిరి. మాళవ్యాగారు దానిని లక్ష్యపెట్టరయిరి. పిమ్మట కలకత్తాకు రావలదని ప్రయోగించెను.

చిన నిషేధపు టుత్తరువును మాళవ్యాగారు ధిక్కరించిరి. ఈమారు సత్యాగ్రహమునకు బూనుకొనిరిగాని, అందుతో నిమిత్తము లేకనే, పాలకులు ప్రజల కోర్కెలను నెరవేర్చిరి. సత్యాగ్రహసాధనము అమోఘమయినది. దీనిని ధర్మబద్ధముగ నెవరుపయోగించగలరో, వారు తప్పక జయము గాంచుట నిశ్చయము.

డాక్టరు కిష్టూగారి ప్రవాసము

డాక్టరు కిష్టూగారి మతవిషయకాభిప్రాయములతో నేకీభవింపనివారు సయితము, వారి దేశభక్తిని, జాతీయోద్యమమునకై సలిపిన త్యాగములను, పంజాబు దురంతములసమయమున వారు గనుపఱచిన ధైర్యమును కొనియాడక మానరు. అసహాయోద్యమము చల్లబడినవిదప గూడ వీరు చాలకాలము శాసనసభాప్రవేశము సంగీకరింపక బహిష్కారమును బోధించుచుండిరి. కాని, మతసంబంధముగ పట్టుదలలు హెచ్చి, వీరు అతివాదము సలుపసాగిరి. వీరిని ప్రేరేపించిన జాతీయభావము తగ్గి ప్రత్యేక సాంఘిక భావము దానిస్థానము నాక్రమించెను. అయినను, వీరు అల్లరులను పురికొల్పెదరని తలంచుట కెట్టి యవకాశము గలుగలేదు. ఇట్టి ప్రముఖుని ఇందోరు సంస్థానాధీశుడు ప్రవాస మంప నుత్తరు విచ్చుట మిగుల అసమంజసము. జన్మస్వాతంత్ర్యముల సరికట్టుటలో స్వదేశసంస్థానములు ముందడుగు వైచుచున్నవి. భోపల్కూరుగారు సూచించినటులు, వీని నిరంకుశాధికారమునకు హద్దు లేర్పడుట యవసరము. డాక్టరు కిష్టూగారి ఆందోళనవలన అల్లరులు జరుగుననితోచినయెడల, అట్టి చర్యలకు పాల్పడవలదని గోరవచ్చును. కాని, కేసులో మహమ్మదీయ ముద్దాయిలపక్షమున పనిచేయు హక్కును తొలగించుట అక్రమము. హిందూ మహమ్మదీయ కలహములవలన ఉభయ సంఘములకును బ్రయోజనము గలుగకబోగ, నిరంకుశాధికారప్రాబల్యమున కవకాశ మేర్పడుచున్నది.

చీనా : సందిగ్ధస్థితి

పెకింగు నగరమున రుష్యా రాయబారులను ఉత్తర చీనావారు అవమానపరచుటచే క్రొత్తసంకట మేర్పడినది. రుష్యాప్రభుత్వము వారు అంత్యసందేశము సంపిరి. తమ ప్రతినిధులను చీనానుండి తీసివేయ నిశ్చయించిరి. ఇతర యూరపియనుజాతుల ప్రేరేపణ గలదని, రుష్యావారినుమానించుచున్నారు. తిరిగి ఉత్తర చీనావారికిని, దక్షిణచీనావారికిని సంకులము ప్రారంభ మయినది. దీని ఫలితముపైననే, ఉత్తర చీనా నిలుచుటయో, దక్షిణ చీనావారి వశమగుటయో తెలియగలదు. పెద్దజాతులవారు దక్షిణ చీనావారి కింకను అంత్యసందేశమును బంపియుండలేదు. అన్ని జాతులమధ్యను ఏకీభావము గుదుర్చుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. కాని, ఇంగ్లండు, అమెరికా, జపాను, ఇటలీ, ఫ్రాన్సులు గలసిపనిజేయు ననియు, నాకొంగు దురంతములకు నప్టపరిహారము గోరెనరనియు, తెలియుచున్నది. బ్రిటిషువారు రాజనీతిలో సారితేజనవా రగుటచే, ఛేంబర్లెనుగారి సంకల్పము నెరవేరుననుటకు సందియము లేదు. అంత్యదేశమును బంపు

నవుడు, గడువును మాత్రము నిర్ణయింపరట. అమెరికా, జపానులుగాని, ఫ్రాన్సు ఇటలీలుగాని తీవ్ర నిర్బంధముల గోరవని యూహించవచ్చును. స్వాతంత్ర్యసంపాదనకై పోరాడుచున్న చీనాస్వేచ్ఛకు భంగముకలుగకుండ జూచుట యూరపియనుజాతుల విధి. అందుకు బూననియెడల, ప్రపంచక్షేమమునకే భంగము వాటిల్లవచ్చును. భావిపరిణామ మెటులుండునో జెప్ప వీలులేకున్నది.

కార్పరేషను పాఠశాలలు : మహాత్ముని పటము

గాంధీమహాత్ముని పటమును ప్రతికార్పరేషను పాఠశాలలో నుంచుటకు విద్యాశాఖకు సంబంధించిన స్థాయిసంఘమువారు సమ్మతించిరి. నిన్నటి దినము గూడిన కార్పరేషనుసభ వారీతీర్మానము సంగీకరించినందుల కెంతయు సంతసించెనము. కార్పరేషను భవనమునందు మహాత్మునిపటము నుంచగూడ దని పోరాడిననాటికిని, నేటికిని ఎంత వ్యత్యాసము గలదో యూహించవచ్చును. కార్పరేషను ద్రవ్యముతో మహాత్మునిపటములను కొనుటకు, నిన్నటితీర్మానము కోరినది. మహాత్ముడు కేవలము ఒక్కపక్షమువారినాయకు డని ఎంచవీలు లేదు. అన్ని పక్షములవారును మహాత్ముని యెడ అత్యంత గౌరవభావము జూపుచున్నారు. మహాత్ముడు బోధించెడి ఆశయములు మానవకోటికంతకును క్రొత్తమార్గము జూపుచున్నవి. బాలుర హృదయములలో పవిత్రభావము లంకురింపవలయు ననిన చిన్నతనము నుండియు సద్బీజములను నాటవలయును. దేశనాయకులను బాలురు గౌరవించి, వారి సుగుణములను కీర్తించి, ఉన్నతాదర్శప్రపూరితులగుట కవకాశముల నేర్పరుపవలయును. మద్రాసు కార్పరేషనువారిసందర్భమున మిగుల ప్రశంసార్హముగ మెలగిరి. నూతనమంత్రిగారి తీర్మానమున కడ్డుపెట్టక దూరదృష్టితో మెలగెదరని నమ్మదము. ఇట్టి స్వల్ప విషయములలో నయినను ప్రధాన నగరపు కార్పరేషనుకు స్వేచ్ఛ నొసగనిచో, అది నిలిచియుండి ప్రయోజన మగుపడదు.

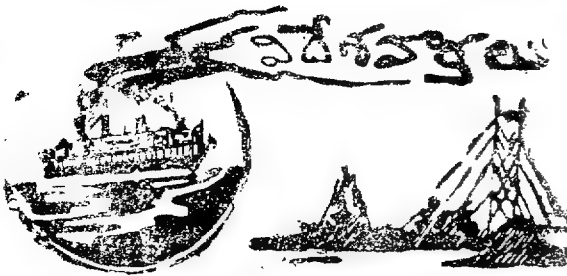
హిందు సంఘనిర్మాణము

లజపతిరాయిగారి ఉద్బోధనము

కలకత్తా, ఏప్రిలు 11:—బుర్రాబజారునందుజరిగిన మార్కెటిసభయందుపన్దసిండుమలాల లజపతిరాయిగారిట్లు చెప్పిరి. హిందువులు చక్కనినిర్మాణ మేర్పరచుకొనుట అవసరము. మనలో మనకున్న భేదములనుమరచి స్వరాజ్యసంపాదనమునకు హిందువులు చక్కని నిర్మాణము నేర్పరచుకొని పాటుపడవలెను. ఆస్పృశ్యతానివారణము మొదటికార్యము. ఆస్పృశ్యులుగ పరిగణింపబడుచున్నవారిని మనము హిందుమతమునందుకొనుట అవసరము. దేశకాలపరిస్థితుల ననుసరించి సాంఘిక సాంప్రదాయములకును మారుచుండవలెను. సంగతంఉచ్యమును విరివిగ కొనసాగవలెను ఈవిధమున సంస్కరణమునకు మనము పూనుకొనకుండిన హిందుసంఘము అంతరింపగలదు. (అ. ప్రె.)

హిందూ మహాసభ

పాట్నా, ఏప్రిలు 11:—యూవార్షిక హిందూమహాసభ పదియవసమావేశమునకు అగ్ర్యక్షులుగ ఎన్నుకోబడిన డాక్టరు మాంజిగారు ఈనెల 15న లేడి పాట్నాకు వచ్చెనరు. ఆదివారే రాజానరేంద్రనాథ్ గారు, బాబు భగవానువాడుగారు, మహాబరాజుగారు, శిష్యసాదగు ప్రభుగారు ముదికొందరు ప్రముఖులు పాట్నాకు వచ్చెనరు. సన్యాససంఘము వారు అన్ని పనులు చురుకుగ చేయుచున్నారు. (క్రీ. ప్రెస్.)

బిటిషు ఆర్థిక పత్రము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, ఏప్రిల్ 11:—ప్రత్యక్ష నష్టములే అవన్నీ యు. పోతపునష్టములు లెక్కింపవలసిగాదు. ఆదాయము చాలతగ్గినను తాళుకొనెను. నాగరకమునకు భంగమురా లేదు. నూరకము రాయవలె కలకుండెను. బంగారు ప్లాండ్లకు గా పాడుటకు ఆమెరికను పరపతి నుపయోగించదుకొనలే దెన్ను మను 1926 చిక్కులచే. ప్రజలుకొనుటకు చిక్కులు రాలేదు. ఎ వరికి కానలసినదానిని వారు వాడుకొనిరి. తేయాకు త్రాగుడు కొంచెము తగ్గెను. పోగాకు హెచ్చెను. రొట్టి, మాంసభక్షణము లగ్గలేదు. నీరు, వ్యవస్థలే కొంతసాంఘిక సారిక్రామికవిష యములను కదల్చెను. వర్తకము యశోచ్ఛగ సాగుచుండెను. మనము ఇంకనుపరపతిగిగ్గయున్నారము. ప్రపంచమునకంత కును మనమే సాహుకార్లుగనుంటిమి. బొగ్గు తగ వలండ ఆదా యపు పన్ను 12 రెట్లు తగ్గినది. ఆ స్త్రీపన్ను అదనపుపన్నులు 27500000 పానులు హెచ్చెను. చిల్లరబుణ్ణములు, మరితర ఆ దా య ము అ ను కొ న్న దా ని కం టె 8500000 పానులు ఎక్కువ వచ్చెను. ప్రభుత్వవ్యయములో 40000000 పానులు రద్దించవలెననిరి. సైనిక వ్యయమును 20000000 లక్షలు తగ్గించిన చాలముపూ బయలుదేరును. విద్య ఆరోగ్యము స్థానికప్రభుత్వమునకు కోశాగారమునుండి ఇచ్చు చున్న సామ్యుత తగ్గించిన చాల గోలయగును. 1927 కు 818890 పానులు ఖర్చు అంచనావేసిరి. ఆదాయము 796880 పానులు లోటు. 21540 పానులు ఖర్చు ఎక్కువగా అయిపోవుటకు ఒక కారణము ప్రాతపార్ల మెంటు తీర్మానములను సాగించుచే 40000000 పానులు ఒకపద్ధతియైనది. నష్టపూర్ణనిధిని ప్రభు త్వమువారు హెచ్చించుట ఇంకొక కారణము. వృద్ధుల పంఛములు స్థానిక అధికారులకు గ్రాంటులు గృహనిర్మాణ విధానము పో స్టుఆఫీసు ఖర్చు, రోడ్డునిధి కలిపి మరింత ఎక్కువ ఖర్చుకు కారణమైనవి. క్రొత్త 17000000 పానుల ఖర్చుకు ప్రస్తుత ప్ర భుత్వమువారు తీర్చనాదులు. పంచదారనిధి యొక కారణము. వి తంతువులకు వృద్ధులకు పంచములు ఇవ్వడమైనది. ఈ ఖర్చుతో బా టు మితవ్యయములేకపోలేదు. వచ్చేసంవత్సరము క్రొత్తక ఎ ఖర్చులను తేల్చుకొనకుంటే మేని ఖర్చు చాల తగ్గిపోవును. దానం పటచే. చర్చిలుగారు ట్రాను పోర్టు మంత్రిపదవిని ఎత్తివేయవలె ననిరి. రోడ్ కాళును ఉంచవలసినదే యనిరి. గ ను ల కా ఖ ప ను లను ఇతరకాళులపై పంచవలె ననిరి. అధినివేళ వర్తకాళును ప్రత్యేకముగ నున్నదానిని ఎత్తివేయు ట, కాలమునకు విరుద్ధముగ నుండును. కార్మిక మంత్రిపదవిని ఇంతలో ఎత్తివేయరాదు. పంచనలకాళు నెత్తివేసిన సిబ్బలు సర్విసుకు క్రొత్తక వ్యక్తులుతగ్గెదరు. గుట్టపు పంచములనుండి వచ్చు 6000000 పానుల ఆదాయమును మార్చుటకు కారణము కన్పించదు. ఆదాయపుపన్ను 232000000 పానులు వచ్చు ననిరి. మోలారు లై సెన్సు పన్నులచే ఎక్కువమొత్తము వచ్చు ననుచున్నారు. 24000000 పానులు వచ్చును. ఒక్క యూగో స్లావియా రషియాతో మాత్రము యుద్ధబుణ్ణమును పరిహారము చేసికొనవలసియున్నది. యునై టెడ్ స్టేట్స్ కీయవలసిన 230000000 పానులను నిరుడు ఇచ్చితిమి. జర్మనీ మిత్రమండలి నుండి మనకు మాత్రము 17500000 పానులే ముట్టినవి. ఈ మూలముగ ఈ ఏడు 20000000 పానులు వచ్చినవి.

యుద్ధబుణ్ణములు

మారకపు మార్పునుబట్టి బుణ్ణముమీద వడ్డీ 75000000 పానులు తగ్గినది. 1927 లోటును నష్టపూర్ణనిధిని కొంచెము ఆసి పూర్తిజేయకలుచునని ఎన్నటికిని కలలోనైన అనుకొనలే దనిరి చర్చిలుగారు. ఆదాయపుపన్ను వనూలుపద్ధతులందు గల్గిన మార్పులను దెలిపిరి. అసలు మదింపు విధానమునకు దీనివల న అడ్డురా లేదు.

మంత్రశక్తిచే గొప్పబరువుగల చలవరాయిని పోలండు వ్యక్తి పట్టపగలు 2½ మిలీటరుల దగ్గర లాగగల్గెనట.

జాతీయ సైనిక పరాజయము

గ్రాండ్ కనాలు ముట్టడి వ్యర్థమగుట.

క్యాంటనులు వెనుకకు మరలవలసినవచ్చుట

ప్యాంగు సేనాని విజయము

బ్రిటిషు యుద్ధనౌకపై గాల్పుట

చీనాకు అన్ని ప్రభుత్వములు కలిసి

అంత్యసందేశము సంపుట

హ్యంగు హే, ఏప్రిల్ 8:—జాతీయ సైన్యములు గ్రాండు కనాలుమీదికి దాడివెడలిరి. ప్యాంగుగారి సైన్యము ఓడించెను. దాక్షిణాత్యులను యాంగ్ల సైన్యముగ తిన్నగ నెట్టు చున్నారు. యాంగ్ల సైన్యములను జేరిరి. నదితో గ్రాండు కనాలు కలియునోటు సమాపించిరి.

వందలకొలదిక్షతగాత్రులు చింకియంగుకు వచ్చిరి. జాతీ యపతాకములను దింపివేసిరి.

ఉత్తర చీనా సేనలు ఇంకొక రెండు విజయములను గాంచెను. క్యాంటనులు వెనుకకు నెట్టుబడిరి.

పకో, క్యాంటనులవెనుక భాగమునకు భయముగనున్నది జాతీయవాదులు చాంగ్చి న్యాంగింగులకు తిరిగిపోవుచున్నా రు. పకోనుండి జాతీయ సైన్యములు తిరిగిపోవుచున్నట్లు కన్పిం చుటలేదు. న్యాంగింగు ముఖముగ సైనికులు పడవలలో నదిని దాటుచున్నారు.

చింకియంగునుండి 15 నిమిషములు బ్రిటిషు డెస్ట్రోయి రుపై యుద్ధఫిరంగులనుగాల్పిరి. తుపాకులను గూడ ప్రయోగిం చిరి. బ్రిటిషు డెస్ట్రోయరు మరల కాలెను. ఒక ఫిరంగి నాశనము జేసెను. బాంకిములను శతఘ్నులకు గురిజేసెను. ఒక చీనా ఫిరంగిని గూల్చెను. బ్రిటిషు యుద్ధనౌకపై గాల్పి నను బ్రిటిషువారెవరును చావలేదు. దెబ్బలు తలకులేదు. చీనా వారినష్టములు తెలియలేదు. బ్రిటిషువారు కాల్యగనే చీనా వారు పికాపికలెరి.

యాంగ్లీషిమీద విదేశకావాహరమునంతను బ్రిటిషు ఆమెరికను యుద్ధనౌకలు సాగించుచున్నవి.

హ్యంగు హేలో సోవియటు కాన్సులుపై పోలీసుచేసిన చర్యనంతను హ్యంగు హే మునిసిపలు కమిషనీలువారు తమ ఆమెరికను అధ్యక్షునిద్వారా ఒక ప్రకటనమును గావించిరి. పికింగులో సోవియటు రాయబారి కార్యాలయమును పోలీసు ముట్టడించెనని పోలీసు కమిషనరు విన్నవెంటనే సోవియటు కాన్సులు కార్యాలయము పట్ల ఎక్కువ ద్వేషభావము రగులు చున్నదని తెలిసి తక్షణము కార్యాలయమును కాపలాలో నుంచెను. పోలీసు ఏమిచేయవలసినది వివరముగ దెలిపిరి. సోవి యటు కాన్సులుకు ఎక్కువభయ మునుటచే పోలీసుకావలివారిని ఎక్కువజేసిరి. లోపలికి వచ్చువారిని వెకిపోవువారిని ఆయుధ ములున్నవేమో కనుగొనుట కు త్రువుజేసిరి.

జపాను పరిస్థితులు

జాతీయపక్షమువారి వైఖరి

లండన్, ఏప్రిల్ 10:—హ్యంగో - జపాను భావిభా గ్యోదయమునుగూర్చి జాతీయప్రభుత్వమువారు ఆలోచించు చున్నారు. తమపట్టణమును తిరిగి ఇచ్చివేయుడని యడుగకుడ నియు, జోక్యము గలుగజేసికొనవలదనియు చేసెగారు జపాను ప్రభుత్వమునకు దెలిపిరట. గ్రేటుబ్రిటను, యునై టెడ్ స్టేట్స్ తో జాతీయవాదులకు అంత్యసందేశము సంపుటలో జేరకున్న జపానుకు ప్రతికూలభావము, ద్వేషము లేకుండజే సెదమనియు జపానుప్రభుత్వమునకు దెలియజేసిరి.

జపానుకు తమపట్టణమును గాపాడుకొనుటకు రక్షణప్ర యత్నములను జేయుచున్నారు. వాలంటీరులను సమావేశపరచిరి, జపానుప్రభుత్వమువారు. సైన్యాధికారులను, రాజకీయసం ఘమువారును పట్టణమువిషయమై ఆలోచించుచున్నారు. ప ర్యవసానము తేలలేదు.

రాచకీయసంఘమువారు పట్టణముగావలె ననెదరు. సై న్యాధికారులు అక్కరలేదనుచున్నారు.

చీనాలో చాల ప్రచలనము జరుగుచున్నది. వారి కేమి యు తోచుటలేదు. హ్యంగోపై నున్న జిల్లాలను జపాను ప్రాంచివారు ఖాళీజేసిరి.

పుహూనుగూడ జపానులు ఖాళీజేసిరి. ఆమెరికనులు ఇవంగు చాంగ్సును ఖాళీజేయుచున్నారు.

పుంసులో నున్న జాతీయ సైన్యములు చాంగు కేషేకు గారి నే పెద్దగ ఒప్పుకొనిరి.

పరిస్థితులు వివరించుట

హ్యంగు హే, ఏప్రిల్ 10:—మాలీలు, పోలీసువారు జ పాను కాన్సులుకార్యాలయమును ముట్టడించిరట. 34 పురుషు లు, 10 స్త్రీలు ఖాళీజేసిపోకుండజేసిరి పరిస్థితులు వివరించు చున్నది.

విదేశీయులు కాళీజేయుట

పికింగు, ఏప్రిల్ 9:—జపానులు చాంగుహను ఖాళీ జేసిరి. హ్యంగోపై నున్న స్థలములను బ్రిటిషువారు ఖాళీజేయుట పూర్తిఅయినది. ఇటలీవారుగూడ నదిపై నున్న ప్రదేశము లన్నిటిని వదలివేయుచున్నారు. బ్రిటిషు యుద్ధనౌకలు హ్యం గో జేరినవి. పెక్కుమంది బ్రిటిషులు పికింగునుండా ట్టిన్సు కు పోవుచున్నారు. ఆమెరికనులు ఎందరో పికింగునుండి పోవు చున్నారు.

సోవియటు కార్యాలయమును ముట్టడించుటకు కొద్ది కాలమే అధికారమియ్యబడెను. తణిఖీ పూర్తియగుటకు గడువు ను రెండుపర్యాయములు హెచ్చించిరి. గ్రేటుబ్రిటను, యునై టెడ్ స్టేట్స్, ఫ్రాంసు, బెల్జియము, ఇటలీ, జపాను, స్పెయి ను, హాలండు వారు కలిసి యే చేసిరి. ఇట్లు పట్టుపడిన చీనావ్యక్తులు చాలమంది దాలుజ్యాంకులో పని వాండ్రు. చీనా తూర్పుతెలులో పనిచేయువారుగా నున్నా రు. అంగరని వదలిరి.

మాస్కో కోపము

మాస్కో, ఏప్రిల్ 9:—పికింగుపోలీసు సోవియటుకా ర్యాలయమును ముట్టడించుచే మాస్కోలో కోపముతో మం డిపమచున్నారు. హ్యంగు హేలో సోవియటు కాన్సులు కా ర్యాలయమును ముట్టడించుట గూడ కోపమునకు కారణమా యెను.

మాస్కోలో ఫ్యాక్టరీ, మిల్లుపనివాండ్రు సమావేశమైరి. ఇట్టి నిల్లికజ్జా తెచ్చుపనులనుగూర్చి, యుద్ధమునకు దిగకుండ, మరల ఎన్నడును జరుగకుండ, చర్యను దీసికొనవలెనని తీర్మా నించిరి.

సోవియటుల కోపము

మాస్కో, ఏప్రిల్ 10:—పికింగులో తమరాయబారిని తిరిగి రమ్మనెద మని చీనాలో సోవియటుప్రభుత్వము దెలిపె ను. ఒక్క కాన్సులు అధికారవర్గము నుంచెదరు.

అతికోపమును గ్రక్కుచు విడిచిపోవారు ఈ లేఖను సంతకముజేసి చీనారాయబారి కంపజేసిరి. సైన్యాధికారిశిఖర ములను ముట్టడించుటచే మరింతకోపము హెచ్చెను. సోవియటుకార్యాలయమున పికింగు ఆతయములకు ప్రతికూలు రుగ నున్నారని అనుమానము తలలగో సోవియటు ప్రభుత్వ మునకు వ్రాసియుండవలెను.

సోవియటు రాయబారి కార్యాలయమును పరీక్షించు నపుడు వారి ప్రతినిధులనుగూడ రాకుండజేయుటచే ఎంతైన అనుమానమునకు అవకాశ మున్నది. కావలెనని శత్రువులు చేయించి యుంగరు.

మాస్కోకోరికలు

రాయబారియున్న సోవియటు ఆవరణను తక్షణము ఖాళీజేయవలెను. దొమ్మిదయమును వదలు ఆగస్తయిన వారినం దనిరి విడిచిదెట్టవలెను. సైన్యాధికారినుండి అన్ని కాగితములను రప్పించుడనిరి. కాలిను, సైనికులు దోచుకొన్న సాత్తు నీయవలె ననిరి. ఈ కోర్కెలను నెరవేర్చువరకు కార్యాలయము నెత్తి వేసెదను. ఈ కోర్కెలను నెరవేర్చిన, పికింగు ప్రభుత్వమునకు కొంతరాదు. అవమానకరము గాదు. సామ్రాజ్యకాంక్షగల ప్రభుత్వమువలె గ్రేటుబ్రిటను ప్రవర్తించదు. లేనిపో ఎంతైన నిర్దాక్షిణ్యముగ ప్రవర్తించెడివారే.

విదేశ సామ్రాజ్య కాంక్షగలవారు యుద్ధమునకు మాస్కోను, బురికోల్నుచున్నారు. పికింగు ప్రభుత్వమువారు వారిచేతి కీలుబొమ్మ కాని ఎవరేమి రెచ్చగొట్టినను లోబడదు. ప్రపంచమంతటను కష్టబడువారి నే గాపాడుట వేధియనుకొను వారు అట్లు జేయరట.

చీనాకు విరంధరు బంపు లేఖలను పరిశోధముల సమస్య కును సంబంధములేదట. ఒక్కొక్కరు ఒకేమోస్తరు లేఖనంప వచ్చును. క్యాంటను ప్రభుత్వమువారిచేతి కందినగాని ఈలేఖల వరతులను ప్రకటించరు.

అయిదుగురు ప్రభుత్వములను ఒకేమోస్తరు లేఖల నంపుటకు నిశ్చయించిరి. తమ కోర్కెలను ఇంతకాలములో నెరవేర్చవలెనని విధించరు. అపరాధముల విషయమై ఆవల ఆలోచించెదరు. ఈ సందర్భములో పట్టుపడినవారిని న్యాయ ముగ విచారణ సల్పవలెననిరి.

స్థానిక సంస్థలో కాంగ్రెసువారు ప్రవేశింపవచ్చునా?

నేను గాంధీమహాత్ముని యుద్ధమూర్తయనునదియు యాభోచితముగ దేశసేవకేయుదు ఒక సంవత్సరము కారాగృహము నకు గూడబోయిన కాంగ్రెసువాడిని. నేటివరకు నాదేశభక్తి అసంచలముగనే యున్నది. 2 వత్సరముల క్రిందట కాంగ్రెసు ఆదేశానుసారము ఆంధ్రదేశమందలి ఒక మునిసిపాలిటీయందు ప్రవేశించితిని. ప్రస్తుతము స్వరాజ్యపార్టీవారే అధిక సంఖ్యాకులై అధ్యక్షస్థానమును గూడ నలంకరించియున్నారు. ఖడ్గరును మున్సిపాలిటీవారిచే కొనిపించుటయందును, విద్యావర్ధకులందు, జాతీయలక్షణముల బ్రవేశ పెట్టించుట యందును, బడి పిల్లలచేతను, ఉపాధ్యాయులచేతను, నూలువడికించుటయందును, ఆయుర్వేద పోషణయందును, జాతీయనాయకుల నాహ్వానించి స్వాతంత్ర్య వాతావరణమును (కాన్సిలు చర్యలందును ఇతర మున్సిపల్ వ్యవహారములందును) కలిగించుటయందును ప్రశంస నీయుముగ పనిచేయుగల్గితిమి. నాకు 2 సంవత్సరములనుండి ఒక మునిసిపాలిటీయందును ఒక తాలూకాబోర్డులోను చాల సంబంధము కలదు. నాయనుభవము లనుబట్టి యాలోచించగా కాంగ్రెసువారు స్థానిక సంస్థలందు ప్రవేశింపవచ్చునాయనుభవమున కొన్ని గొప్పసంశయములు కలిగినవి. ఇందలి కష్టముఖములను నాకు దొచినకొలది ఆంధ్ర సహజములకు తెలుపుట అవసరమనితోచి వ్రాయుచున్నాను.

1) ముఖ్యముగా, కాంగ్రెసునాయకులు నగు ఆంధ్రసహజములు విషయమునుగూర్చి కొంతవరకు జరిపినచో ధన్యుడను. నితరులకు కనుగొని బుద్ధితో విషయమును చర్చించుటకు అవసరమని కాశీరామనాథులను మరుగుపరిచినందుకు చదునరులు క్షమింపవలెను.

లాభములు

అంతః కాంగ్రెసువారు మున్సిపాల్టీ తాలూకా బోర్డులందు ప్రవేశించి అధికారపదవుల నాక్రమించుటవలన,

- (1) స్థానికమైన పలుకుబడిని సంపాదించి ప్రజలకు అనేకవిషయములందు సహాయపడి వారికృతజ్ఞతకు పాత్రులై అందువలన కాంగ్రెసు చందా వసూళ్లలోను, సభ్యులచేర్చుట, ఖడ్గరును ధరింపజేయుటయందును, వారి సహాయమును విరివిగా పొందవచ్చును.
- (2) పాఠశాలలందు వసుకుట. నేతను బాలురకు ఉపాధ్యాయులకు విధిగాయేర్పఱచి జాతీయ అభిమానము వారికి కలుగునట్లు చేయవచ్చును.
- (3) మున్సిపాలిటీ ఉపయోగమునకు తెప్పించు వస్తువులలో స్వదేశీయముల తయారైనవానినే ప్రోత్సహించి, మ్యూనిసిపల్ నాకర్లచే ఖడ్గరు కొనిపింపవచ్చును.
- (4) కాంగ్రెసు సేవయందు బాధపడిన విద్యావంతులకు నాకర్ల నిప్పించి వారికష్టములను కొంతవరకు బాపవచ్చును.
- (5) పంచములకు, యానాదీయెడలగు నిమ్మజాతుల పాఠశాలపై ఎక్కువ ద్రవ్యము వ్యయపఱచి వానిని వికాలముగను శుభ్రముగనుంచి నీటి, దీప, విద్యుత్, వైద్య వసతులగల్గించి అస్పృశ్యతను పాఠశాలలందు నివారించి వారినివృద్ధికి దేవచ్చును.
- (6) గవర్నమెంటువారు త్రాగుడు, గోహత్య దేశీయ నాయకసన్మానము, దేశభక్తి మానక ప్రదర్శనములందు చూపు విరుద్ధభావము నెదుర్కొని సర్పాట్లనుగూడ సంతోషముతో భరించి, దేశీయగౌరవమును కాపాడవచ్చును.
- (7) వార్డువోల్టేజీ సంఘములపైపించి కాన్సిల్లను వారికి బాధ్యులుగాజేసి, అప్పటికప్పుటికి పౌరసభలు జరిపి ముఖ్యమైన విషయములందు ప్రజాభిప్రాయమును గమనించి మ్యూనిసిపల్ పరిపాలనను ప్రజాయత్నము చేయవచ్చును.

ఇవి కాంగ్రెసువారుగా నుండువారే చేయగలమేట్లు. ఇతర పార్టీలవారికి వీనియందు అభిమానముండదు. అవిగాక పురపాలకుల ధర్మ, రోడ్లు, నీటివసతి, దీపములు మొదలగు కౌఖలండు అన్ని పార్టీల వారికి సమాన అవకాశములేయున్నను కాంగ్రెసు పార్టీవారికి ప్రజాస్వామ్యం యొక్క గౌరవమును, అసక్తియు యందును గాన వారే ఇతరులకన్న బాగుగ పనిచేయగల్గియుండురు. కాంగ్రెసువారు ప్రవేశమునకు పూర్వమీ సంస్థలు స్వలాభపరుల కాకరములై విశేషద్రవ్య సంపాదనమునకు, ఓటర్ల జాబితా మోసములకు, కంట్రాక్టర్ల కాన్సిల్ల సంపాదనలకు అధికార దుర్వినియోగమునకు, దొరతనపు బలప్రాబల్యమునకు, శాసన సభాప్రవేశమునకు, మితిలేని వసతులగూర్చుచుండి, నేడు అట్టి

యశక్రములు చాలవఱకు అంతరించినవని చెప్పవచ్చును. కాంగ్రెసు వారు పరిపాలన ఎల్లెడల ప్రశంసాపాత్రముగనే యున్నది.

కీడులు

ఇకపై కాంగ్రెసువారు ప్రవేశమునకు కాంగ్రెసు ఉద్యమమునకు సంఘటిల్లిన యవర్తములగూర్చి యోచింతము.

(1) అత్యవకారములకై అనేకుల యత్నప్రక్తి లోనగుట మున్సిపాల్టీలందు కాంగ్రెసువారికి లభ్యపడు నేపాతుల కన్న విరోధులసంఖ్యయే యెక్కువయని నా యభిప్రాయము. సమష్టి కార్యముల నిర్వహించు ప్రతి యధికారికి ఈ వాద యుండితీరును. అధికారమును నలాయించుట యందు మిత్రులకన్న శత్రువులే లభించుచుండురు. అందు అనేకలోపభూయిష్టమైన మ్యూనిసిపల్ ఆస్తులు అనుసరించి పరిపాలన నడిపించుటలో ఎంతటి ప్రజానురంజకుడైనను తీవ్ర విమర్శలకు గురియగుట సహజము. పన్నుల విధించుటయందు ముఖ్యముగా వృత్తిపన్ను (వరుంబడి)పై వేయుపన్ను నిర్ణయించుటయందు సరియైన లెక్కల చూపి ఒక్కపైస పెంచుపన్ను నిర్ణయించినను ప్రతివారు గొణుకొనుచునే యుండురు. ధనవంతులు ఎల్లెక్కో సమయములందు కాంగ్రెసువారికి సాయపడినవారికి, పడనున్నవారికి, పన్నుల తగ్గించుట, వారి శిశువుల గౌరవించి నాకర్ల లిప్పించుట, కంట్రాక్టుల విషయమున వారి తీర్పులకు బదులుగుట, తప్పచేసిన నాకర్లను శిక్షించుటయందు వారి జోక్యమునకు నెరచి యూరకుండుట, గౌరవమునకు తగినవారైనను ఎల్లెక్కో సహాయము కొఱకు వారిని దగ్గఱచేర్చి గౌరవించుట, కాంగ్రెసువారుల యసిద్ధాంతావ్రత చర్యకు పలుమారు అడ్డము తగులుచుండును. ధర్మ నిర్వహణయందు నిర్మోగమౌటముగ కాంగ్రెసువారు వర్తించిరావారి పలుకుబడి యానాటితోనే చెల్లు. తనతలవాకిట గాను లాంతరు వేయుచునువారు, తానువీధిలోనికి అక్రమముగాజరిపి కట్టబోవుచుంటికి ఉత్తరువు కోరువారు, తన కొఱాయికి మీటరు పెట్టవద్దనువారు, ఎక్కువనీటిని వాడుచున్నారని న్యాయముగా రిపోర్టుచేసిన వాటరుచర్మి నూపరుచుజరుగు వివిధమున వైస శిక్షింపవలెనని కోరువారును, తమ్ముచూచిమునిసిపల్ నాకర్లు విధేయతతో వర్తింపలేదనువారు, తనయింటిచాకిరిని చేయించుకొనుటకు మునిసిపల్ నాకర్ల బంపుడనికోరుచు తక్కి డాక్టరవలె నూనలాడుచుండు “కాంగ్రెసు అభిమానులకు తటస్థసభ్యులు” కాంగ్రెసువారుల నీతినియములను పలుమరు పరీక్షించుచుండురు. ఏమాత్రము తన యభిప్రాయము నెరవేరకున్నను గోరంతలు కొండంతలు చేయుచుండురు.

మరియు పార్టీసభ్యులపై ఎన్నికలందు పోటీచేయుటవలన కాంగ్రెసుపై అభిమానములేక పలుకుబడియేగలవారు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులగుటయు, అందువలన పలుకుబడిలేని కాంగ్రెసు అభిమానులు తమహక్కులను త్యజింపవలెనని కిని కాంగ్రెసువ్యతిరేకులగునో, తటస్థులగునో యుండి జయముపొందిన పిమ్మట తమకు విరోధముగ పనిచేసిన కాంగ్రెసు పార్టీతో చేరుటకష్టపడక, వ్యతిరేకులతో కలిసిపోవలసివచ్చుటయు తరుచుగా జరుగుచుండును. ఎల్లెక్కో నులకొరకు అనేకమంది కాంగ్రెసు అభిమానులు ఇవివరకు తటస్థులుగా నుండినను ఇందువలన వ్యతిరేక భావమును బొందుచున్నారు. ఇట్లు కేవలము యెల్లెక్కో నులకొరకు ప్రతి వార్డునందును, ప్రతి ఫిర్కాయందును కాంగ్రెసు అని కాంగ్రెసునకు వ్యతిరేకమని పార్టీలు ఏర్పడి మాతృసంస్థలను జాతీయ కాంగ్రెసులపై విమతితు జూపుచుండుటవలన కాంగ్రెసు యొక్క బలము క్షీణించుటకు అవకాశముగలదు. రాజకీయముల కేమాత్రము చోటులేని స్థానిక సంస్థలందు పార్టీలు యేర్పడుటకు కొంచెము అవసరములేనపుడు, ఈ విధమున వ్యక్తిసంబంధమైన విరోధములు భేదములు కల్పించుకొని ఎట్టివారైనను చేయదగినపనికి పార్టీలను నియమించి ఎల్లెక్కో ఆదరణను మొనర్చియు ఎల్లెక్కో సహాయమును పొందవలసినట్టి కాంగ్రెసు సంస్థకు ముఖ్యముగ గ్రామరైతులలో కొందరినాయము పోవునట్లు చేయుటవలన కాంగ్రెసు దుర్బలపిడికి రాగలదు.

మరియుక ముఖ్యమైన విషయము. ప్రతి తాలూకాబోర్డు మున్సిపాలిటీయొనయములలో కాంగ్రెసుపార్టీవారు పోటీచేసినచో ప్రతివోట కాంగ్రెసుపేరును నిలువల్సెట్లగు ప్రతినిధులు దొరకుట దుర్భేదము. అందుచేతకానివారు ప్రతినిధులగుటచే ఫలూనివారిని నిలువజేసిన కాంగ్రెసు, ఏమి కాంగ్రెసు అని జనులు ఎత్తి పొడుచుచుండురు. ఒక్కొక్కప్పుడు ఖడ్గరు గుడ్డమాత్రము వేసుకొను అసమర్థులు, కాంగ్రెసుపేరుతో అతి సమర్థులును, అనుభవజ్ఞులు నగువారితో పోటీచేసి గెలుచుచు స్థానిక సంపాలనమును నగుబాట్ల పాలనసరించి కాంగ్రెసు గౌరవమునకు కళంకము చేర్చుచుండుట తటస్థించు చుండును. ఇంతటికి బావులు త్రవ్వించుటకు, పాఠశాల పరిపాలించుటకు, కొళియాల, పరిశుభ్రత, రోడ్లు వైద్యాలయములు,

నిర్వహించుటకు కాంగ్రెసు వారే యేల కావలయు? జాతీయ అభిమానము, ప్రజాసేవాసక్తి మొదలు గాగల సమర్థులగు వారెవ్వరైనను పనికిరారా? ఇట్టిలక్షణములు గలవారు పోటీకి నిల్చుచు స్వలాభపరులను రానియకుండిన యెడల కాంగ్రెసుపేరుతో పోటీచేయు నవసరముండదు. ఇట్టి వారికి పరిపాలనమువలన క్రమేణ కాంగ్రెసువారులు రాజకీయరంగము నాక్రమింపవచ్చును. ప్రజాసేవాసమర్థులు కాంగ్రెసునందే విశేషముగనుండురని జవాబుచెప్పవచ్చును. వాస్తవమే. అట్టివారు కాంగ్రెసుపార్టీ తరపునగాక స్వంతముగ నిలువవచ్చును.

ఒక కాంగ్రెసుసభ్యుడు మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలునందుగా ని తాలూకా బోర్డునందుగాని అనేకవిషయములుగూర్చి తన ఓటు నివ్వవలసి వచ్చుటచే ఆయావిషయములకు సంబంధించిన వారు రైతులు గ్రామములు అతనిచేసిన కినుక వహించుచుండురు. భిన్నమతాచారములకు లోనై వికమత్యములేక యల్లాడు మన దేశమందు స్వరాజ్యసంపాదనకై వీరినందరి నొకటిగా కేసుకొని పోరాడుచుండు కాంగ్రెసు అనవసరముగ స్వల్పవిషయములందు భేదముల కడమియ్యకుండుట అవసరము. కాంగ్రెసు వారు అనగా జాతీయ కాంగ్రెసు ఆదేశములకు ముఖ్యరాజకీయనాత్రముల నుద్దేశించువారు అని ప్రజలకు తేటపడవలయుగాని, ఫలూని జిల్లాబోర్డు తరపున రైలువేయు విషయమునను, ఫలూనిమ్యూనిసిపాలిటీ తరపున తారురోడ్లను వేయవలయు నా? కూడదా? యను విషయమునను, ఫలూని తాలూకా బోర్డులో వృత్తిపన్నునుగాని, ఫలూని యూనియనులో ఇంటిపన్నునుగాని వృద్ధిచేయువిషయమునను ఈ పార్టీ అభిప్రాయము లేట్టివి అని గ్రామములే ప్రమపడవలయు. ఇట్టి సంస్థలందు కాంగ్రెసుసభ్యులుచేయు మంచి పనులవలన వచ్చుచుండు పేగు ఎట్లు జాతీయసంస్థకు జెందునో అట్లేవారి పౌరపాలులవలన వచ్చుచుండే పేగుకూడ మాతృసంస్థకు జెందుచున్నది.

ఎంత గొప్ప త్యాగమును చూపిన కాంగ్రెసువాడియైనను ఈ సంస్థలందు అధ్యక్షస్థానమును పొందుచో ఒకటి రెండు సంవత్సరములలోగా తీవ్రవిమర్శనకు పాత్రుడగును. మ్యూనిసిపల్ చేర్మెక్ మీటర్లను తప్పింపలేదు, గోహత్య నిలువలేదు, కల్లుదుకాణముల నెట్టింపలేదు. ఇట్టిపన్నుల పెంచుటకు, అక్రమముల నాడేమింపక, నాకర్లబండ్లింపక, సిఫారసుల నామోడంపక, యుండజాలదు. ఇక నిరాదరణపాలగుటలో వింతయేమున్నది.

(2) రాజకీయవ్యవహారములందు, అందుకు బ్రాణతుల్యమైన ఖడ్గరు ప్రాపకమునందు, యావచ్చునీ, ప్రతినిమేషము వినియోగించవలసిన కాంగ్రెసువారు తమ యనుమతమును కాలమును స్థానిక సంస్థల ఎన్నికల నిరంతరపాదావుజిలో వ్యయపఱచుటవలన కాంగ్రెసు ఉద్యమమునకు మహత్తరమైనచేటు వాటిల్లుచున్నది. ప్రతి సంవత్సరము జరుగు వార్డు ఎన్నికలు, ప్రవేశించిననాటినుండి రాబోవుయెన్నికలలో పార్టీని బలపఱచుటకు ప్రయత్నించుట, ఈలోగా నెక్కువైర్మెక్, చైర్మెక్ ఎన్నికలు ఈసభ్యులే తాలూకాబోర్డులో నుండుట సంభవించెనేని (ఎన్నికల పిచ్చి ఒక్కసంస్థతో తృప్తి జెందునవిగాదు సుమా!) బోర్డుయెన్నికలు, బోర్డునుండి జిల్లా బోర్డుకు అందలి అధ్యక్ష ఉపాధ్యక్ష పదవుల యెన్నికలు జిల్లా బోర్డునందు మెజారిటీ సంపాదించుటకై ప్రతి తాలూకాబోర్డునందు జోక్యము కలిగించుకొనుట, కార్యసాఫల్యమునకై నేయు నొక్కటి యుక్తుల, కుయుక్తుల నాలోచించుట, మొగమెరుగనివారితో నిచ్చకములాడి పరిచయము కలిగించుకొనుట మొదలగు పనులతో సభ్యునికాలమందు ముప్పాతిక గడచి పోవును. అధికార పదవులనందుట కెంత శ్రమపడవలయునో అందినపిమ్మట వానిని రక్షించుకొనుట కంతకన్నశ్రమ. కాంగ్రెసు పార్టీకి మంచిపేరు సంపాదించవలెనన్న కాంగ్రెసుసభ్యులందరు తమ కాలమంతయు వినియోగించవలసి యుండును. కాంగ్రెసువారు విచిత్రములుచేసి మాపవలెనని ప్రజలుయెదురు చూచుచుండురు. ప్రజలు వారియిబ్బందుల గమనింపరు. వారికి తోడ్పడరు, వారుచేసిన మాంచిననుల నుగ్గడింపరు, వారిలోపములు స్వల్పమైనను తీవ్రముగ విమర్శింతురు. ఇంతమాత్రము చేయుటకు కాంగ్రెసువారు కావలయునా? అనుట వారివాదమునకు సారాంశము.

స్థానిక సంస్థలందును మతియొక చిత్రమున్నది. సభ్యులకు (కాంగ్రెసువారు సహా) ఈసంస్థలందుండు శ్రద్ధ, వీనియందు ప్రాముఖ్యముపహింపవలెనను ఆసక్తి, రాష్ట్రీయసంస్థల కాన్సిల్లయందుండుటలేదు. వీనియందు ప్రవేశించుటకు పడుపాటులు, పదవులకై ప్రాకులాడుటయందుండు శ్రద్ధ, ఉన్నపదవులూడకుండుటకై వీరు పన్నుపన్నాగములు ఓబర్లు ప్టుల తారుమారుచేయుటకై చేయుయక్రమములు, కాన్సిలు వ్యవహారములందు పెరుగురోషము పలుమారు సభ్యులలో నెలకొనకొధానము రాష్ట్రీయ రాజకీయసంస్థలందు గానము. అసెంబ్లీ సభ్యత్వమునకన్న రాష్ట్రీయసభ్యత్వము, దానికన్న మ్యూనిసిపల్ చేర్మెక్ పని ప్రాముఖ్యముపహించుటకూడ స్థానిక సంస్థ

లను అధికారమును చేరాయింబుటకు ఉండూరున పేరు ప్రతి
ఫలము ప్రతిష్ఠించుటకుగల అవకాశములే ఇందుకు కారణముని
కొలుపుచున్నది. ఒక జిల్లా యందుగాని ఒక పట్టణమునందుగాని
కొండు లేక మాత్రం గొప్ప పట్టణములకు అనాదిగానుండి కల
పాకారము లుండినయెడల, స్థానిక సంస్థలు వారికి యుద్ధపూ
ములగు మారకతవ్వకు. వీరిని తక్షణ సంగ్రామమందు వీరికి
లేని అభ్యుదయముండు కలుంబుములన్నియు, బంధువర్తనం
దుల, పాండ్యకారవనీయలలె బారులుదీరి నిలువనలసినదే.
స్వతంత్రములగు వ్యాజ్యములందు రాజీదురునుగాని, ఎల్లకొ
డనాలలో కొనవలయు లాగుచునేయుండురు. ఇంతవని జరుగు
చున్న కార్యమువారు చాలాలు చేయుటకుగానున్న సమర్థింపు
కొనవలయు ఇతరపనులన్నిటిని కట్టిపెట్టి స్థానిక సంస్థలందు
మరిగి తేలుచుండవలసియుండును. ప్రముఖులగు కార్యము
నాయకులు కీనియందు దగుల్కొనినయెడల ఇక కార్యముగతి
యెమి కీనికి బ్రతుకైతరముగ స్థానిక సంస్థలద్వారా శుద్ధురు,
నాతీయవిద్య, లనువ్యాపకము చేయవచ్చునని చెప్పుదురు గాని
అట్టివి అత్యల్పముని వారు గమనింపవలెను. మితిమీరి వర్తిం
చినచో సర్కారువారి ఆక్షేపాలు, ఆక్షిప్త సహాజీవా,
చచ్చువు, మరియు మ్యునిసిపాలిటీ తాలూకాబోర్డుల వచ్చుపలు
విభజి అధికారపేరిత మైనది కాదు, శాశ్వతమైనది కాదు.
నిజమైన ప్రజాసంరక్షకలైనందున ఒక్కపెట్టిన వికటించి
ఉన్నవముపై తీరనిద్యేమము కలిగించినను కలిగిన నెప్పును.
కాంగ్రెసునకు నిందులన కొందరు పౌరులుచేయు సహాయము
నకు పునుగా అట్టి పౌరులు తమ మున్నెవ వ్యవహారములందు
కాంగ్రెసువారి సహాయమున అక్రమముగ గోరుచుండురు.

(2) కాంగ్రెసు పార్టీ వారు నీతిబాహ్యమైన పనులను
చేయవలసినవచ్చుచే వారిపార్టీ ప్రతిష్ఠకు భంగము వాటిల్లును.
ఒక ముఖ్యముగ పార్టీని బలపరుచుటయందు జరుగుచుండును.
మున్నెవ తాలూకాబోర్డులందు నాల్గిననంతు సభ్యులను స
ర్కారువారు నానుకేలు చేయుచుండురు. వీరు సాధారణముగ
పేదలకు కొలిపివాటి విద్యావంతులను నిమ్మజాతులై యుండు
రు. వీరు మంత్రులచే నిరూపక మగుటవలన సర్కారును అను
సరించువారికే ఓటు చేయుచుండురు. వీరిసహాయము కాంగ్రె
సువారు గొందుటకు రెండేమార్గములు. కాంగ్రెసు పార్టీ వారు
మంత్రులనునకు స్నేహితులుగా నుండుటలేక నిరూపకమైన
సభ్యులను తీరవలసి వేసికొనుట. ఇందు మొదటిమార్గము కాం
గ్రెసేతరులది. రెండవమార్గమే కాంగ్రెసువారికి శరణ్యము. నా
మిశేకును మొదలను సతపరచుకొనుటయందు కాంగ్రెసువారు
చేయరానిపనులు చేయవలసియుండును. ఒకనిని అప్పులబాధ
నండి తొలగింపవలయు, వేరొకనిని పోలీసువారినుండి కక్షింప
వలయు, మరొకని యింటియందలి పెండ్లికార్యమునకు సరియైన
బుజుము నిప్పింపవలయును. గవర్న మెంటువారు నిమ్మజాతుల
నుద్ధరించుటకు వారి స్థానముల నిర్ణయించి
గారిలో ఎన్నికపడతనిని ప్రారంభింపవలయు. అంతవరకు యీ
యక్రమము జరుగుచునేయుండును. నియమితసభ్యులలో నెవ్వ
రైన కొంత స్వాతంత్ర్యము గలవారన్నయెడల ఇరుపక్షముల
నండి మంచి సామర్థ్యానిని గొందవచ్చును. అట్టివారి నను
పాలపజుకొనుటకు యిరుకక్షులవారు అనసరానవసరముల
చాటింపక నిరూపకమైన సభ్యులను, తలసలగు నున్న వా
రును పెట్టు తీర్మానములను బలపజుటకు ముందంజ వైచు
చుండురు.

పార్టీ భేదములు వ్యక్తులతో బోయిన మేలు గాని అవి
అల్పములే వారికి సంబంధించిన వార్తలేకు పేయర్లకు గూడ
వాకుచుండును. ఎదుటిపార్టీకి చెందిన సభ్యుడు ఉపపాదించు
తీర్మానముల నామోదించుకుండుట అతని నాడుకు సంబంధిం
చిన రోడ్డు కొడాయిలు మొదలగునాని విషయమున అడ్డుతర
లుట సామాన్యముగ జరుగుచుండును. అధికారమునందున్న
వారి పరిపాలన చక్కగ జరుగకుండుటకై వరుంబడిని తగ్గిం
చు నుపాయములను నెవకుట, చట్టమునకు విరుద్ధమైనట్టియు
చైత్యక అనులలో పెట్టుటకు వీలుకానట్టియు ప్రజల యంగీ
కారమును విశేషముగ బొందునట్టి తీర్మానములను మీట్ట
వచ్చునని తీర్మానించుట, ఉపపాదించుటయు వాని నెదుర్చు
వారిని దేశద్రోహులకైన ప్రజలకు వెల్లడిపరుచుటయు, లై
సెన్సు మొదలగు పన్నులు తగ్గింపవలెననియు దీపములు, కొశా
యలు, దొడ్లు, నింకెలు పొచ్చింపవలెననియు తీర్మానమును
తగ్గించి వానిని అనులలో పెట్టెనందుకు ఎదుటిపార్టీ చైత్యక
గార్చి విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానమును చెప్పుటయు స్వల్ప
విషయములకు మితిలేని ప్రాముఖ్యము నొసగి యాందోళన
చేయుట లోనగునది సక్రమందోళన మార్గములు గా
నేను పరిగణింపవచ్చునని. కాంగ్రెసువారు ఈ యంత్రము
లో బ్రవేశించినప్పుడు గానుగ గురికట్టినయెప్పుడలె ఈ తం
త్రములన్నియు సమగ్రముగ నాచరింపవలసియుండును. లేకు
న్న వారిస్థానములు వారికి దక్కవు. త్యాగగనులగు కాంగ్రె

సువారు ఇట్టియకార్యమును చేయుట కిచ్చగింపరు. కాని, సగ
ముమూలముపోయినప్పుడు వెనుకకువచ్చుటకు వీలుగాక పశ్చా
త్తప్తనాయముతోనే కీనినన్నిటిని చేయుచుండురు.

4. హిందూమహామ్మదీయ కలహముల కివ్వల స్థానిక
సంస్థలు దోహదమున సగవారంభించినవనుటలో సత్య మున్న
దని నానమ్మకము. ఎన్నికలద్వారాగాని, అల్పసంఖ్యాకుల
నామినేషన్ ద్వారాగాని ఈ సంస్థలలో ప్రవేశించు మహా
మ్మదీయులు సాధారణముగ ఒక్కొక్కటగుండుటచేత వారిసా
య ముషేక్షించువారిచందముండి జనసంఖ్యకు మించినవసతులను.
మహమ్మదీయులు కోరుటయు, ఏదో ఒక పార్టీవారు. అందు
కు సమ్యక్తించుటయు, అట్లు సమ్యక్తించి వారి ఓట్లు సంపాదిం
చుకొననందుకు వారియెదుటి పార్టీవారు కినియుటయు, అం
దుమీటలు వ్యక్తిసంబంధమైన వ్యవహారములు మతరూపమును
చాలుచుండు, కలట్రావులు, వాకరులు, మతములకు యిచ్చింపు
విషయమునను, ప్రత్యేక ఉద్దేశకాలల బెట్టింపువిషయము
నను, వార్డు ఎన్నికలందును, గోపాత్య, నిలుపువిషయమునను,
భేదభావములు అంతురించుటయు, హిందూమహామ్మదీయ మత
స్థులందు మతావేకులకు కొందరు వీనిని పురస్కరించుకొని మత
ద్యేమముల రగుల్కొల్పుటయు సామాన్యముగ జరుగుచున్నది.
కాంగ్రెసువా రీయుద్ధులపట్టింపుకొని తేనుముగ బైటబుట
కట్టసాగవు.

5. కాంగ్రెసు ప్రముఖులందు అంతఃకలహము లేర్పడు
టకు ఈసంస్థలు కారణము లగుచున్నవి. అధికారికముగా మావే
కించినవారు నిష్కలంక కాంగ్రెసు నేననులందు సహితము లేక
పోరు. ఈ సమ్మోహకాస్త్రమునకు విశ్వలైనవారు తమ పూ
ర్వనిరీతను, తామిదవరలో జేసిన త్యాగమును సర్వమును మం
చి ప్రజానేవకన్న వారిపై యధికారముల చలాయించుచే యు
క్తమునని తలచుచు అధికారపదవులను తోడిమిత్రులతో పో
టీచేయుచు చేకర్చిన యధికారములను శాశ్వతము జేసికొనుటకు
పునాదుల వేయుచుండురు. ఈ పదవుల ప్రాకులాయించు
బ్రాహ్మజాత్రాహ్మక భేదములు, నియోగివైదిక కక్షలు,
కమ్మరజ్జి కలహములు, తాండవమాడుచు తమ అనుచరులచే
(కాంగ్రెసువారు సహా) చిందులు ద్రోక్కించుచుండుట అను
దినము మనము చూచుచుండునవియే. కాంగ్రెసువారు యీ
కట్టములను దాటగల్గితే దాటగల్గినచో రాజీలకు లోకై అస
మగుటకు పట్టు గట్టవలసినట్టి పరిపాలనను పాడు చేయవలసి
వచ్చుటలేదా? ఇదిగాక కాంగ్రెసు చైత్యక మ్యునిసిపల్ పా
ర్టీకిబుడదా? కాదా? ఐనచో అధ్యక్షపదవిని నిమ్మక పాత
ముగ నిర్వహింపగలదా? ఒకవేళ కేవలము మ్యునిసిపల్ వ్యవ
హారముడు భిన్నాభిప్రాయము యేర్పడి చైత్యక స్వతంత్ర
ముగ వర్తించినచో విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానములను చెప్పి అతని
ఇతర కాంగ్రెసు నేను కళంక మాపాదించవచ్చునా? మ్యునిసి
పల్ కాంగ్రెసు పార్టీ కలహములను పరిష్కరించుటకు తగిన
అధికారముగల సంస్థ యేది? వివాదాంశములు స్వల్ప మే
యెనను స్థానికములకుటే తమవాదములు నెగ్గించుకొనుటయం
దలి అసక్తివలనను మితిలేని మనస్తాపములకు అవకాశ మిచ్చుట
లేదా? యను శంకములు యీసంస్థలో బనిచేయుచుండు కాం
గ్రెసువాదులు తదభిమానులు ఆలోచించవలసి యుండును.

6. గవర్న మెంటులోను వారి అధికారులతోను తరుచుగ
కలగుచుండు సంబంధము సహాయనిరాకరణవాదియొక్క నిష్ఠను
దీక్షను ఆచర్యమును తగ్గించి క్రమేణ చల్లార్చును. స్థానిక
సంస్థలలో సర్కారువారిసంబంధము అనుదినము గలదు. వారి
యంత్రపులను (జి. ఓ. లు) విధిలేక అనుసరించు స్వభావము,
నామినేషన్ కలకై తహసీల్దారు కలెక్టరు మంత్రివర్గమును ఆశ్ర
యించుట పాలనానివేదికలపై సర్కారువారు వ్రాయు మంచి
రిమార్కులకు సంతసించుట ఆశ్రయతనల జరుగులోపములను
గమనింపకుండుటకై అధికారుల చెలిమి కోరుట ఎప్పటికైన
పనిపడనను తలంపుతో ఆబ్దాగ్ర మొదలగు విషయములందు స
ర్కారువారి పదతులను తీవ్రముగ విమర్శించుటకు వెనుదియు
ట, ఒకవేళ సర్కారువారిని నిరోధించి తిరస్కరించుటవలన
మున్సిపాలిటీ రావలసిన గ్రాంట్లు ముగిసిపోయి అందువలన కాం
గ్రెసుపార్టీని పౌరులు దూషించెదరేమో యని భయపడుట
వైన చూచింపబడిన లోపములకు లక్షణములు. అధికారుల సం
బంధమువలన బాధ్యతకలవాడని యనిపించుకొనవలెనను భ్రమ
కలిగి కాంగ్రెసుసంబంధమైన యుత్సాహాద్రవ్యమునకు విము
ఖత జూపుట కాంగ్రెసుచేత్యకలకు ప్రసిద్ధింబుటగూడ సహజ
మగుచున్నది.

ఇంతవఱకు స్థానిక సంస్థల ప్రవేశమువలన కాంగ్రెసు వా
రికి రాగల లాభ సప్తములు నాయుభవమునకు గ్రాహ్యమ
యినట్లు వివరించితిని. సప్తములను విశేషకరించుటలో కాంగ్రె
సువారిని నిరుత్సాహపజుచుటగాని, వారి పరిపాలనయందు నే

ను చూపినలోపములన్ని యున్నవనిగాని నాయుద్దేశ్యము గాద
ని నడువరులు గ్రహించురుగాక. ఈ సంస్థల బ్రవేశించుటవలన
కాంగ్రెసువారు వీనికి జేసిననుహోపకారము నాకు తెలియును.
అనేకచోట్ల కేవల స్వాధీనపరులగు దురహంకారపురితులైన అ
సమగులచే జిక్కి యుండిన స్థానికస్వపరిపాలనమును ఉన్నత
సితికి దేగలిగిన సంగతి దేశము మరువబాలదు. కాంగ్రెసు
వారి ప్రవేశానంతరము జనులకు వీనిపై శ్రద్ధపాచ్చివది. పరిపా
లన బాగుపడినది. శాసనసభలందుచై సమర్థతతో చచ్చుజరు
పుచుండును నిష్పాక్షికముగ విషయముల తీర్మానించుటయం
దును, నిమ్మజాతులయెడ విశేష శ్రద్ధ వహించి వారినుదరించు
టయందును, వీరు చేసినపని ప్రశంసనీయము. అందుకు వారు
గర్వింపవచ్చును.

కాంగ్రెసువారు యెల్ల కాలము కీనియందు ప్రవేశింపరా
దనియు నాయభిప్రాయము గాదు సర్వశక్తు లేకమనస్సుతో
స్వరాజ్య సంపాదనకై అనవరతము వినియోగించ వల సిన
వారు చిల్లరయుద్ధముములలో దిగి బాధ్యతలను పెంచుకొని
కాంగ్రెసువాదుల యుత్సాహము, సంఖ్య తగ్గియుండు యీ
కాలమున స్థానిక సంస్థల ప్రవేశము ఉద్యమమునకు భంగకరమని
నా పాదము. దేశ మందు బాగు పడవలసి న
ఇ తర వం సల వ లె నే ఇ వి హా డ కొం త కాలము
చేచియుండగలవు. చేయబూనిన పనులను విస్తరింపజేసికొను
టచే మనకార్యములు చక్కగను, సత్వరముగను జరుగనేరవు.

రాజకీయసంబంధము లేనివాటియందు కాలమును విని
యోగించుట కాంగ్రెసువాదుల కిది యదనుకాదు. అందుచేత
స్వరాజ్యపక్ష వాయకు లగు నెచ్రూ, దాసుగారులనుండ
స్థానిక సంస్థలకు విశేష ప్రాముఖ్యమునొసంగలేదు. శాసనసభా
ప్రవేశమును, స్థానిక సంస్థల ప్రవేశమును ఒక్కరిటిగా బూడ్చిం
రాదు. శాసనసభలందు రాజకీయోత్సాహము వెల్లివిరియకొ
నుండుటచే అందలి గెలుపు స్వరాజ్యోద్యమమునకు లాభకామ
యగును. మనము అచ్చట ఓడించునది గవర్న మెంటును.
అచ్చటి చర్చలవలన, అందలి పోరాటమువలన, కాంగ్రెసు
వారికి విరోధులగువారు చాల కొలిచిండు. పార్టీ యోధు
లసిన విషయములు విశాలములు. ముఖ్య రాజకీయ ఆధి
నూత్రిములకు సంబంధించినవి. శాసనసభలందు కాంగ్రెసు
పార్టీ చేయలేనివానికి ప్రజలు గవర్న మెంటునే నిందింతురు.
స్థానిక సంస్థలలో మనము చేయలేనివానికి (శాసనము ఒప్పురా
వానికి) మనలనే దూషించురు. వైసజూపించిన నష్టములలో
కొన్ని శాసనసభాప్రవేశమువలనను మంత్రిపదవుల నంగీకరిం
చుటవలనను కలుగవాయని కొందరు ప్రశ్నింపవచ్చును. కాదని
చెప్పను. కావుననే శాసనసభాబహిష్కారమును సమర్థించు
టకు మహానాయకులనేకులు పూనుకొనినది. శాసనసభాప్రవేశ
ము కర్తవ్యమేయని యంగీకరించినను స్థానిక సంస్థలలో గూడ
మనము పనిచేయవలెనని యనుట పొరబాటు.

ప్రస్తుత పరిస్థితులను గమనించి ఇకపై కాంగ్రెసువారు
ముఖ్యముగ యావత్కాలమును కాంగ్రెసునేవయందే గడప
గలిగి స్వరాజ్యసిద్ధికొనుట ఎట్టిత్యాగమునైన జేయగల్గిన యోధ
పుంగవులు స్థానిక సంస్థలను త్వరలో వదలిపెట్టవలెను. సమ
ర్థులు, ప్రజలయెడ శ్రద్ధాభక్తులు గలవారును కొంతవరకైన
నిష్పాక్షికముగ పోలింపగలవారును ఈసంస్థలకు పోటీచేసి
నచో వారికి వీనిని వదలిపెట్టుట యుక్తమును. ఇదియు సమ్య
తముకానిచో కాంగ్రెసుచేరునగాక వ్యక్తిబాధ్యతతో ఎన్ని
కలుజరిపి జయోపజయములను బొందుచుండవలెను.

నాకు న్యాయమని తోచినవిషయములను గొన్నింటిని
ఈ వ్యాసమునందు బ్రచురించితిని. నాయకుల నాకర్షింపగల
భాగ్యము ఈ వ్యాసమునకు లభించినచో తమ యమూల్యమైన
సలహాల నొసంగి నాసంతోషముల బాపగోరెదను.

ఒక కాంగ్రెసువాది.

బొంబాయి రాష్ట్రమున కార్మిక సంఘములు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 11:—కడచిన ఫ్రీబ్రవరిమాసమున
బొంబాయి రాష్ట్రములు పారిశ్రామిక విషయములందు
నాలుగు తగాదాలు ఏర్పడెను. 1177 మంది కార్మికులు సమ్మె
కట్టిరి. మొత్తముమీద కార్మిక సంఘముల సభ్యులసంఖ్య 74875.
రాష్ట్రమున 56 కార్మిక సంఘము లున్నవి. (ఫ్రీప్రెస్.)

రాజప్రతినిధిపర్యటనము

శ్రీనగరు, ఏప్రిల్ 11:—జేటిదినము కాష్మీరుమహారాజు
గారు ఇర్విన్ ప్రభుపంపతులకు గొప్పవిందుసగిరి.

హార్వే నారిమాను కేసు

హార్వేగారికి నారిమానుగారి అడ్డపవాళ్లు బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—హార్వే నారిమాను కేసు విచారణకురాగా నేడు మూడుగోజులవరకు బహుళః ఆఖరుగా ని అడ్డపవాళ్లు నారిమానుగారు హార్వేగారికి వేయప్రాంభించిరి.

వాటికిజవాబుగా హార్వేగారిట్లు తెలిపిరి. “దేవునిలో నాభద్రపనిచేసిన మువ్వరే తిరిగి బ్లాక్స్ట్రీటులో నాభద్రపనిచేయుట ప్రమాదముగాని ఆలోచితముగాదు. వారందరు ఆయా విషయములందు నిపుణులు. నావిద్యకు డిగ్రీలో 500 జీతము. బొంబాయిలో 1200తో ప్రారంభము. మద్రాసులో 2.8 వందల లసంపాదనలోనున్న కృష్ణస్వామిఅయ్యరు ఇక్కడను 15వందల జీతముపెచ్చెను పిన్న నుతీసుకొనబోవుచుఉద్యోగము చేయబట్టెను. మెహతా నాపైఅధికారులకువ్రాసెను. నేనును ఆతనిపై రిపోర్టుచేసితిని. నాతని ఈయుద్యోగమునుండి తొలగించిరి.

నారిమానుగారు రారిపోర్టు తీసికొని రమ్మనిగోసెను.

కర్నూస్థితుగారు మెహతాగారిరిపోర్టు కాగితములందు లేదనియు సైక్లెయటునందుండవచ్చుననియు ఉన్నయెడల తీసికొనివత్తుననియు తెలిపెను. హార్వేగారి న్యాయవాది తీ సి కొ ని రిపోర్టు ఉ ద నె ను. నారిమాను గారు తాను చెప్పిన మాటల కొధారములున్నవని చూపుటకు తీసికొనిరవ్వంతిరి తెలిపిరి. మెహతాగారి రిపోర్టులో ఇండెంటు మార్పులగుర్చి చెప్పబడియున్నది.

న్యాయాధికారి అది వచ్చినతరువాత న్యాయాన్యాయములు ఆలోచింతురు లేయిరి.

మెహతాగారేమివ్రాసికో తెలియునా యని యడుగగా తనకు తెలియదని హార్వేగారు తెలిపి అప్పటి గవ్వరుగారికి ఆకాశరామున్న అప్రీ వచ్చినదని అంగీకరించిరి. నారిమానుగారి పిటిషనుగూడ తీసికొనిరావలసినదని గోరిరి. వాది వకట దాని కాటంకపరచెను. నారిమానుగారు దానియందు ఉక్కుకడ్డీలు యుడంత మున్నదనియు దానినిగూడ మెహతావారే వ్రాసిరే మోననియు సూచించెను. పిటిషను వెంటనే మెహతాను పని నుండి తొలగించిరి. హార్వేగారి సంబంధములేని దూరుకు నరుడు మెహతాయొక్కడే ఆతడా కాఖకు డిక్టేట్లో బల్లెము. ఒకరి నొకరు భయపెట్టుకొనుచుండిరి. నా మొరలుగూడ ఈ పిటిషనులోనివే. కాబట్టి అది వసరము. “పిటిషనుగూడ లేదు. గవర్నరుగారు పారవేసియుందురని స్పష్టమగు తెలిపిరి.

హార్వేగారు హాసింసు స్క్రీము చాల ఎక్కువవచ్చిదు అయినదనియు చాల విశాలమైనదనియు చెప్పెను. వాది వకట ఈ విషయములసందర్భము లనెను.

హార్వే:—ప్రజలకు నిజము తెలియవలెను.

నారమాను:—హార్వేగారు వందనములండి!

వాదివలు:—కీహార్వేగారు ఊరకుందురు.

నారిమాను:—ప్రభుత్వసలహాపై వక్రీలుగారి కీవిషయమున సవరములైనయెడల అట్లు చెప్పవలెను. వకీలునకు ప్రభుత్వమే ఫీజు నిచ్చుచున్నది. అధికముగ ప్లాన్లు తెప్పించి నష్టపెట్టెను. అది యే యా త ని పై నే రా రో ప ము. పి. డ బ్ల్యూ. డి. వారి కట్ట డ ము లకు ఖర్చైనదానికి రెట్టింపు డెవలప్మెంటువారు ఖర్చుపెట్టిరి తీనినే దుష్కరిహాలన అజాగ్రత్త నాశముచేయుటయని యం టిని నాకును ఆయనకును విరోధములేదు. (అ. ప్రె)

రైల్వే క్రొత్తమార్పులు

లాహోరు, ఏప్రిల్ 10:—ఉత్తరహిందూస్థానమున రైల్వేలందు క్రొత్తమార్పులు తొందరగచేయబడుచున్నవి. ఫిరోజ్పూర్వేమను విద్యుచ్ఛక్తిచే కాంతినంతమగుచున్నది. పిషావరు భాటిందాలలో విద్యుచ్ఛక్తి తయారుచేయుటను త్వరలో ప్రారంభింతురు. వైయల్పూర్వేమను త్వరలో విద్యుచ్ఛక్తిచే నడపించుటకు మూలధనమెక్కువగ గ్రాంటుచేయబడెను. సుకుమారు రోహిలగుర్చి ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి. విరివియగు సౌకర్యములకొరకు మరి 14 లక్షలు సాంప్త నుచేయబడెను. (అ. ప్రె)

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—నేటిదినము రాంచి ప్రీమరులో ఈదినవ పేర్కొనినవారు ఇంగ్లండునకు ప్రయాణమై వెల్లిరి. వ్యవసాయ విచారణ సంఘపు సభ్యులగు ప్రాఫసరు గంగూలి, ఫర్ కేమున్ మొకన్నా, సర్ థామసు మిడ్లెను గార్లు బరోడాగోవ్వరు, బరోడ మహారాణి, మహావిహారమహారాజ కచమహారావు, గౌహామందు, ద్విశేంద్రనాథమిత్ర, కవుర్రడి యువరాజు, సర్ అలెగ్జాండరు మాడ్జుగలు వారిసతి, సర్ లిన్సెటిట్, సర్ గణేశరాయగారు, వారిసతి, సర్ విక్టరుసాహును, సర్ హెన్రీ పీలరుగారు, వారిసతి, సాఫుర్లీ సక్తుపాలగారు. (అ. ప్రె)

తిరుపతి

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీరాములవారి దేవాలయమిరాని అర్చకులు మహాంతువారు

తిరుపతి మహాంతుగారు శ్రీరాములవారి దేవాలయమిరాని అర్చకులకు 500 లు అపరాధనిధించి సస్పెండుచేసినందుపై అర్చకులు వ్రత్యునుధక్కురించి దేవాలయమును స్వాధీనము చేయనందుపై మహాంతువారు చిత్తూరుజిల్లా మేజిస్ట్రేటు జిల్లాకలెక్టరువద్ద పిటిషను దాఖలుచేసి 144వ సెక్షన్ ప్రకారం అర్చకులపాండి మిరానిఅర్చకులకు వారిపిజంటకు 26-3-1927 తేది రాత్రి నోటీసులును సారాధేయించిరి. మిరానిఅర్చకులు దేవాలయములోనికి ప్రవేశించువాడని కలెక్టరు ఉత్తర్వుచేసినందుపై అర్చకులు సదరు వ్రత్యునులోబడి దేవాలయములో ప్రవేశింపక రాత్రి పదిఘంటలకు కలెక్టరుకు తంతునంపిరి.

మహాంతుగారి సర్కార్ అర్చకులు ఆదివాగ్ధంవుదయం మొదలు పూజాదికార్యములు సలుప నారంభించి జరుపుచుండిరి. 28-3-27 తేది మిరాని అర్చకులుకు మ. రా. రా శ్రీ చెల్లూరు వెంకటరమణయ్యగారు, మైకోట్రునక్కిలు బి. సి. పంచరత్నం బార్ అల్లా వీరిద్దరును మహాంతువారు దాఖలుచేసి, ఎదిటిపాట్టి హాజరులేనప్పుడు పొందిన 144 సెక్షను ఆర్డరున్వాయమైనదికాదు. వెంటనే పిటిషన్ విచారణకు తీసుకొనాలనెనని కోరిరి. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు అర్చకులవాదమును విని మహాంతుగారికి 29-3-27 తేది వారు దాఖలుచేసిన పిటిషన్పై విచారణజరుగును. హాజరు కావలసినదని తంతిమూలముగ నోటీసు పంపిరి. మహాంతువారు మదరాసులోవుండినందున సదరుతంతి తిరుపతి నుంచి మదరాసుకు వారి వు న్యోగ స్తు లు పంపిరి. 29-3-27 తేది విచారణ చిత్తూరులో ప్రారంభమైనది. మహాంతుగారి పరం, రావు బహదూర్ టి. వి. రంగాచార్యు, తిరుపతినుంచి యం. వరదాచార్యులు, టి. కే. దొరసామయ్యంగార్ హాజరయిరి. 29-3-27, 30-3-27 తేది రెండు గోజులు పూర్తిగ ఉభయపార్టీలను తమతమ కేసును వాదించిరి. 31-3-1927 తేది మధ్యాహ్నం, జిల్లామేజిస్ట్రేటు తాను 27-3-27 తేదిన మహాంతుగారి పిటిషన్పై వేసిన ఆర్డరును రద్దుపరచితిని. అర్చకులకును మహాంతుగారికిని చాలా రివత్సరములుగా ఈ వ్యవహారములుంటున్నవి. నేను మొదట ఇచ్చిన ఆర్డరు సరికాదు. మధ్యవర్తి ముఖముగగాని కోర్టులోగాని పరిష్కరింపబడదగిన విషయముగా నున్నది. అర్చకులకు సహాయము కావలసియుంటే పోలీసు మేజిస్ట్రేటు అనుమతుముగ నుండవలసి ఆర్డరు పాన్ చేసెను. 1-4-1927 తేది, మిరాని అర్చకులు దేవాలయములో ప్రవేశించెదరని తలచి వారికి స్వాధీనము చేయవచ్చునా? కూడదా? యని దేహం మహాంతుగారి న్యాయవాదులకు పంపింపింపి కలిగి మదరాసులోనుండిన మహాంతుగారిరమ్మరి తంతునంపిరి. 31-3-27 తేది సాయంకాలం బండికి ఆనెంట్లీ సభ్యుడగు శ్రీయుత దొర సామయ్యంగార్ వారు ఢిల్లీనండి వచ్చిరి. మహాంతుగారు రాత్రి మొమ్మలలో తిరుపతికి వచ్చిరి. 1-4-26 తేది శ్రీమాన్ అయ్యంగార్ మహాంతుగారు జూనియర్ న్యాయవాదులు చాలా కాలంవరకు మాట్లాడిరి. రాత్రి 8 ఘంటలవరకు మిరాని దేవాలయమును అర్చకులకు స్వాధీనం చేయబడలేదు. సభ మేజిస్ట్రేటు పోలీసువారు అనుమతమును దగ్గరవుండుకొని తమవులు తెరచిరి. మిరాని అర్చకులు దేవాలయములో ప్రవేశించి రాత్రిపూజ 12 ఘంటలకు జరిపిరి. మెరవణ రెండు ఘంటలకు ప్రారంభమైనది.

శ్రీ సంస్కృత సాహిత్యమహాసభ

7 వ తేది ఆవిష్కృతిక టి. కే. గోవిందరావుగారి సంశయమున కీక్రింది జవాబు నొసంగుచున్నాము.

శ్రీ సంస్కృత సాహిత్య మహాసభయొక్క ఆశయములను ప్రకటించి యున్నాము. శ్రీ ఉమాకాంతంగారి తీర్మానమునకును దీనికి శేషమైన సంబంధమున్నచో సభాశయములందు స్పష్టపరచియే యుండుము. విశ్వవిద్యాలయానుగ్రహమునల -నున యాంధ్రభాషకు కలిగిన యభివృద్ధితో తృప్తిచెందక ఆంధ్రభాషకు దేశీయుల స్వతంత్రసహాయముచే కలుగుచున్న యభివృద్ధి నే యాభాషకొరకును గోరుచున్నాము.

కోలచల వెంకటకృష్ణశాస్త్రి.

చెన్న పురి బజారుధరలు

1927-వ సం॥ ఏప్రిల్ 12 తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు.

దనియాలు బా 1-కి రు	85 0 0	మొదలు 112 8 0 వరకు
బియ్యముబస్తాలు		
కుసుమ తెనాలివి ,, ఎ 42 గలవి రు	18 12 0	14 12 0
నల్లారివి ,, డిబ్బా ,,	15 8 0	16 0 0
డిబ్బి ,, డిబ్బా ,,	16 4 0	17 0 0
రాసులు ర. 164 బస్తా 1-కి ,,	9 10 0	10 0 0
మవ్వులు ,,	22 0 0	25 0 0

2. ధాన్యము పవ్వులు.

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	15 0 0	16 0 0
నెగలు ,, డిబ్బా ,,	15 0 0	16 0 0
సెసలు ,, డిబ్బా ,,	16 0 0	17 0 0
మినుములు ,, డిబ్బా ,,	17 0 0	19 0 0
ఉలలు ,, ర 195	12 12 0	13 0 0

3. నూనెపస్తువులు.

నవ్వులనూనె బా 1-కి	158 0 0	156 0 0
నయ్య మ 1-కి	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంకేరు నెగపప్పుబా 1-కి,,	54 0 0	56 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,	50 0 0	52 0 0
కేరు నెగనూనెగారున బా 1-కి రు 130 మిషన్ నూనె	127 0 0	
ఆముదము బా 1-కి ,,	118 0 0	119 0 0

4. చిల్లరపస్తువులు.

చాయపసుపు బా 1-కి	68 0 0	70 0 0
కూరపసుపు ,,	40 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	122 0 0	140-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు	10,48	
కాళవాస్త్రపాయకట్టు ,,	50,55	
దెల్లము బా 1-కి	40 0 0	60 0 0
చింతపండు బా 1-కి	21 0 0	56 0 0

5. ఇనుము.

పట్టారకం బా 1-కి	81 0 0	82 8 0
చదరం ,,	81 0 0	82 0 0
రవుండు ,,	27 0 0	88 0 0

6. నూలు.

సెం 20 బెన్ని సింహం యా	7 1 0	
సెం 6 బెన్ని ధర	4 4 0	
సెం 24 ,, సింహం	7 4 0	
సెం 24 ,, లాక్	6 4 0	
సెం 60 ,, కారం బెన్ని	9 0 0	
సెం 40 ,,	10 0 0	
సెం 44 ,,	5 8 0	
సెం 20 1/2 న్యూకాంట్	6 5 0	
సెం 12 1/2 చూశ	5 8 0	
సెం 18 1/2 ,,	5 14 0	
సెం 20 1/2 కాపురజీ	6 8 0	
సెం 40 జుమ్మరు	9 10 0	
సెం 44 సాండ్	4 15 0	
సెం 4 బెన్ని	2 12 0	

7. దూది.

కోండాపెన్లు బాదున 1-కి	300 0 0	
వల్లుడుదూది ,,	145 0 0	

8. లోహములు.

సెండి 100 గులంతకు	61 0 0	
జంగారు, తులము 1-కి	21 0 0	21 2 0
పనరము 1-కి	18 9 9	
ఇండి కా 1-కి	234 0 0	236 0 0
,,	254 0 0	258 0 0

ఆంధ్రనటప్రకాశిక నిర్ణేతలగు బ్రా॥ పసుమర్తి యజ్ఞ నారాయణశాస్త్రిగారి “సావిత్రి” (6 అంకముల నాటకము) నెల రు 1-0-0 మాత్రమే. పోస్టేజి ప్రత్యేకము. వర్తకులు ప్రత్యేకధరలు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును. 8559 కార్యదర్శి, విద్యత్సన్మానసభ, బందరు.

స్థిడరున్న కక్షిదార్లున్న.

సివిల్ కోర్టులలోను క్రిమినల్ కోర్టులలోనున్న వ్యవహారములు సమయముగా జరుగుటలేదు. న్యాయము సిద్ధింపటలేదు. అన్యాయములు ప్రబలముగానే యున్నవి. ఇందుకు అనేక కారణములు వున్నవి. ఈ వ్యాసములో, కొన్ని కారణములను మాత్రము చెప్పతాను ప్రథమమున స్థిడరున్న సంగతులను ఆలోచిస్తాను. (1) కక్షిదారుడు చెప్పేసంగతులను స్థిడరు తానుస్వయముగా గ్రహించకుండా, సమాప్తాలద్వారా శ్రేయపరచుకొనడము, (2) కక్షిదారుడు చెప్పేసంగతులను, ఆమూలాగ్రముగా, సాంతముగా స్థిడరువినకుండా, ఆశ్రయచేయడము, (3) కక్షిదారుడు చెప్పేసంగతులను, స్థిడరు మరచిపోకుండా వుండగలందులకు, స్థిడరు ఆసంగతులను వెంటనే వ్రాసుకోకపోవడము. స్థిడరు ఆసంగతులను వెంటనే పూర్తిగా వ్రాసుకొన్నయెడల స్థిడరుగాని చాక్సీగాని వ్రాయవలసియుంటే, ఆసంగతులను, బాగుగా ఆలోచించడమునకును అందులోని ముఖ్యంశములను స్థిడరుగాని చాక్సీలోగాని వ్రాయడమునకును, అవకాశమువుండును. అట్లు వ్రాసుకోకపోతే విచారణకాలంలో, కొన్నిసంగతులు యెడటికక్షిదారుడు విరుగుడుగా చెప్పినప్పుడు, దానికి, స్థిడరు సమాధానము చెప్పలేకపోవడమున్ను, అట్టితొందర సమయములో కక్షిదారుని అడిగితే అతను చెప్పేసమాధానము స్థిడరు ఆ అధానసమయములో గ్రహించలేక అనకతనగా సమాధానము చెప్పడమున్ను అందువల్ల కేసుచెడిపోవడమున్ను, తలబడవచ్చును. కనుక కక్షిదార్లు యొక్క డేమును కోరినటువంటి స్థిడరు యేమిచేయవలెనంటే ఆరంభములోనే కక్షిదార్లు చెప్పేసంగతులు యావత్తున్న, స్థిడరు క్రాస్ చేసే మోస్తరుగా తిప్పించి మళ్లించి అడిగితే తెలుసుకొని స్థిడరు వ్రాసుకోవలెను. విచారణకువచ్చినప్పుడు స్థిడరు ఆకాశమును అనేకదశలు పారాయణముమోస్తరుగా శ్రద్ధగా గమనంవుంచి చదువవలెను. ఇంతవోషికచేసుకోకపోతే, అస్థిడరు స్థిడరుపనిని మానివేయుటకుంచిది. ఇదేప్రకారముగా ప్రతివాది సివిల్ దావాలో ఆస్సరు, దాఖలు చేసినపుడుకూడా, ఆ ఆస్సరులోని సంగతులు వాదికి ప్రతి అంశమున్ను చదివి వినిపించవలెను. ఆస్సరు దాఖలాసంగతులకు వాది చెప్పేసమాధానమునకూడా వివరముగా స్థిడరు వ్రాసివుండుకోవలెను. ఈపెత్తనము సమాప్తాలకు యివ్వకూడదు. విచారణ గుమస్తా, కోర్టులో చేయడంలేదు గనుకనున్న స్థిడరేచేయవలసి వుండబట్టి స్థిడరు తానుస్వయముగా యిది వ్రాసుకోవలెను.

(4) ఇష్టాను అనగా విచారణకాలమున సారాంశములను పార్టీకి స్థిడరు వినిపించి రుజువుచేయవలసిన అంశములు ఫలానివి అని స్థిడరు పార్టీకి వ్రాసియువ్వవలెను.

(5) యే యే అంశమును రుజువుచేయుటకు లిఖితరూపమైన సాక్ష్యమున్ను వాగ్దానమైన సాక్ష్యమున్ను ఫలానా విధముగావుండవలెను అనిన్ని అట్టిసాక్ష్యము నిజముగావుండవలెననిన్ని, అబద్ధపుసాక్ష్యము, కల్పనసాక్ష్యము, పనికిరాదనిన్ని, స్థిడరు చెప్పవలెను. చస్తవేజులు వున్నట్లుంటే స్థిడరు స్వయముగా ఆదస్తవేజులను చదువుకోవలెను. అందులోకేసుకు పనికివచ్చేదిగావుంటే వుండుకొని దాఖలుచేయవలెను. సాక్షిలీస్టు స్థిడరే తయారుచేయవలసినది. యాసంగతి గుమస్తాకువదలిపెట్టకూడదు.

గుమస్తాలకు లా తెలియనందువల్లను యేయే సంగతులకు యేట్టిసాక్ష్యము కావలసినదని తెలియనందువల్లను గుమస్తాలయూ పెత్తనం పెట్టుకోకూడదు. స్థిడరు యాసాక్షిలీస్టు తాముస్వయముగా తయారుచేయక పోవడమువల్ల గుమస్తాలు తయారుచేయడంవల్ల కేసులు చెడిపోవుచున్నవి.

(6) విచారణ వాయిదాకోజున సాక్షులు కోర్టువేళకు 10 గంటలకు స్థిడరుయింటికివస్తే ప్రయోజనంలేదు. పెద్దకేసులలో వాకరోజుముందుగానే కక్షిదారుడు సాక్షులను స్థిడరుయింటికి పిలుచుకొని రావలెను. ఆసాక్షులను స్థిడరే విచారించి వారు చెప్పేసంగతులకు కైఫియతు స్థిడరు స్వయముగా వ్రాసుకోవలెను. ఆకాశములో సాక్షిని చేవ్రాలుచేయమని చెప్పి చేయించవలెను. అట్లాసాక్షి చేవ్రాలుచేయకపోతే అట్టిసాక్షిని నమ్మకూడదు. కోర్టులో మరియొకవిధముగా సాక్షి సాక్ష్యముపలికి ద్రోహముచేయవచ్చును. అట్టిసమయములో స్థిడరుయింటిలో సాక్షి వ్రాయించిన కైఫియతుకు భిన్నముగా కోర్టులో పలికినపుడు ఆసాక్షిని, ఆసంగతిఅడిగి, అతను విరోధపార్టీలో కల సినాడనిగాని నమ్మించి మోసముచేసినాడని గాని కోర్టులో చెప్పటకు పిలుపుండును. ఈపద్ధతి 40 సంవత్సరములక్రితము దక్షి

ణదేశమున అనుభవకాలులుగావుండే గొప్పస్థిడరు చేయుచుండిరి. ఇప్పుడు ఆపద్ధతి అనుష్ఠించనందున సాక్షులు మోసముచేయుచున్నారు. స్థిడరు తన యింటిలో సాక్షులను విచారింపించినపుడు అబద్ధపుసాక్ష్యము చెప్పించుకూడదు. అబద్ధపు సాక్ష్యము, చెప్పించినట్లుంటే, పీనల్ కోసు క్రిందనేరము అవుతుంది, గనుక, అట్టి చండాలపనికి, స్థిడరు, దిగకూడదు. అట్లుకొంచురు స్థిడరు, చేయుటచేత, సామాన్యముగా జనులను, స్థిడరు గొంచెనీయులు కారని, అబద్ధము నేర్పించేవారని అభవాదము స్థిడరుస్వత్తికే ఆదినండి సంభవించియున్నది. అబద్ధము చెప్పి అయినను కేసులు గెలువ వలెనని మాధులైన కక్షిదార్లు కొందరు, కలరు. అట్టి దుర్మార్గువు పనికి స్థిడరు, లొంగకూడదు.

(7) సాక్షులను క్రాసుయెక్జామినేషన్ చేసినపుడు దఖాయించి చెడిరించి మోసపుచ్చి వాడు. చెప్పనిదానిని చెప్పినట్లు వ్రాపించి లేనిసంగతులను వున్నట్లు వ్రాపించి సవాళ్లు వేయవచ్చును. అట్టిపనులు నైతమపనులు. మర్యాదగల మనుష్యులు చేసేపనులుకావు.

(8) లా పాయింట్లు వుంటే యింటిలో రెండవోజులు ముందుగానే స్థిడరు లాపాయింట్లు లాబుక్కులలో కోధించి వ్రాసి పెట్టుకోవలెను. విరోధపార్టీకి స్థిడరుకు అనుకూలమైన లాపాయింట్లు మోస్తరు తీర్పులు వున్నట్లుంటే వాటిని చదివి చూచుకొని ఆతీర్పులకు విరుగుడుగా వుండే యితర తీర్పులను కనుగొని సిద్ధముగా వ్రాసి నోటు చేసుకొని వుండవలెను.

(9) వాదానువాదమునకు అనగా విచారణాంతము కేసులలోని అంశములను సాధక బాధకములను కోర్టువారికి తెలియచేసెడి హియరెంస చేయడమునకు వాకరోజు వాయిదా, తీసుకొని ఆరోజున, రికార్డు యావత్తు, యింటిలో స్థిడరుచదువుకొని, తయారీ అయిన పే, వాదములో లోపములువుండవు. అట్లుకాక సాక్షివిచారణ పూర్తి అయినవెంటనే, హతాత్తుగా పీరింగుచేస్తే వాదములో చాలాలోపములకలిగి, కేసు చెడిపోతున్నది. వాదించేటప్పుడు కోర్టువారితో, మర్యాదమాటలతో, వాదించవలెను. అధిక ప్రసంగము పనికిరాదు. యెడటిపార్టీ స్థిడరును కాని, కక్షిదారునిగాని, సాక్షులనుగాని అమర్యాదగా మాట్లాడకూడదు. సాక్ష్యమును నమ్మడమును, పిలుకానప్పుడు, దానికి వుండగల హేతువులను చూపి ఆ కారణమువల్ల ఆసాక్షి విశ్వాసపాత్రుడు కాడని, వాదించవచ్చునే గాని, ఆతనిని ఆక్రమముగా రుద్దుటలేత, చూపించకూడదు. కోర్టు వారి తో, విరోధంచేసుకోకూడదు. కోర్టువారితో తిరస్కారముగా, మాట్లాడకూడదు. తనకు వుండగల సాక్ష్యముయొక్క ప్రాబల్యమును, యెడటిపార్టీ తిరపు సాక్షులయొక్క దౌర్బల్యమును, విశేషముగా, విప్పి చూపి, ధైర్యముగా మెగమోటుములేక, స్థిడరువాదించవచ్చును. ఎప్పుడుగాని కోర్టువారితో, అమర్యాదగా నటించకూడదు. అట్లుచేసినట్లుంటే కేసులు చెడిపోవును.

(7) సివిల్ కేసులో ఫీజు, మొదటనే, నిర్ణయించుకోవలెను. సగం ప్రారంభములోనున్న, తక్కిన సగము ఫీజు, విచారణ రోజుననున్న, కక్షిదార్లు చెల్లించి వేయవలెను. ఫీజు యివ్వకుండా యిరుగో, అరుగో, అని కక్షిదార్లు తలంబులు చెట్టితే, స్థిడరు కేసులయందు, శ్రద్ధనహించక, పాడుచేయుదురు. గనుక కక్షిదార్లు తప్పక ఫీజుమాత్రము సకాలములో చెల్లించివేయడం మంచిది. ఫజిలి ముందుగా చెల్లించితే స్థిడరు వాయిదాలకు హాజరుకారు. అనిచాలామంది కక్షిదార్లు తలచెదరు. అదిపొరపాటు. ఫీజు చెల్లించకపోతే, అసలు స్థిడరురారు, అనే సంగతి కక్షిదార్లు తెలుసుకోవలెను. ఫీజు వుచ్చుకొన్న తర్వాత స్థిడరు, వాయిదాకు రాకపోతే, స్థిడరుయొక్క ప్రాణము, కక్షిదార్లు పిడికెటయందు వున్నది. అట్టిమోసము స్థిడరుచేసినప్పుడు వాకర్ల స్థిడరుమీద జిల్లాకోర్టులో కక్షిదారుడు పడవేసిన స్థిడరుపట్టుకే మోసమునచ్చును కనుక స్థిడరుకు సకాలములో ఫీజుయావత్తును ముట్టచెప్పడము సకలవిధముల శ్రేయస్సుగానుండును. డబ్బుయివ్వలేకపోతే ప్రామిసెరీనోటు వ్రాశియువ్వడము మంచిది. ప్రామిసెరీనోటు వ్రాశియువ్వక ఫీజుచెల్లించక కక్షిదార్లు యెగవేయతలచితే స్థిడరు సనేమిరావనిచేయుదు.

(8) స్థిడరు తాముస్వయముగా చేయకలిగినంతకేసులమాత్రముపట్టవలసినదేగాని అధికధనాశ్రయ అన్నికోర్టులలోను కేసులుతీసుకొని తుదకు వాయిదా రోజున అనేకకోర్టులలో వాయిదాలువుండబట్టి, యెక్కువ ఫీజువచ్చిన కేసులోమాత్రము హాజరయి తక్కిన కేసులకు హాజరుకాక కక్షిదార్లు నష్టముచేయుచున్నారు. ఈపని రాక్షసపని, న్యాయముకాదు. తనకు శక్తికి పిలుకు మించినకేసులు స్థిడరువుచ్చుకోకూడదు. ఒకేకోర్టులో

యెన్ని కేసులయినా పట్టవచ్చుగాని, యితరకోర్టులలో పట్టుట న్యాయముకాదు. ఒకవేళ తాను స్వయముగా చూడలేకపోతే కేర్లెడ్లరుకు తాను ఫీజు యిచ్చి ఆస్థిడరుచేత చేయించవచ్చును. గొప్పస్థిడరు కొందరు, కేసులు అనేకముగా వుచ్చుకొని వాయిదాకోజున తాము పోలేక యితరస్థిడరుకు ఫీజుయివ్వకుండా రికార్డుపంపిస్తారు. ఫీజుయావత్తున్న గొప్పస్థిడరు అనుభవించి ఫీజులేకుండా పనిచేయమంటే యితర స్థిడరు శ్రద్ధగా పనిచేయక కేసులు పాడుచేస్తారు. ఇందువల్ల కక్షిదారుడు చెడిపోతాడు. ఇట్టిసంగర్భములో కొత్తస్థిడరుకు కొంతఅయినా ఫీజు కక్షిదారుడు చెల్లించవలెను. ఆఫీజును తనకువాపసు యివ్వమని అసలు గొప్పస్థిడరున్న కక్షిదారుడు అడిగి వుచ్చుకోవలెను. ఆయన ఆప్రకారం యివ్వకపోతే ఆస్థిడరుమీద కక్షిదారుడు దావాచేసి వుచ్చుకోవలెను.

(9) ఇట్టి అసందర్భములను; ఆలోచించుకొని, బుద్ధి మంతుడైన కక్షిదారుడు, యేమిచేయవలెనంటే, విశేషముగా కేసులువుండే, స్థిడరుదగ్గరికి వెళ్లి, లావు ఫీజుయిచ్చి, కేసును చెడగొట్టినకుండా, విశేషముగా, కేసులులేని, యితర స్థిడరువద్ద, కేసులు యివ్వడం మంచిది. అట్టి స్థిడరు శ్రద్ధగా పనిచేయగలడు. ఫీజున్న, లావుగా యివ్వవలసిన జరుగు వుండదు.

(10) కేకాలములో, కోర్టువుండే, ప్రతిఫలమందున్న బోలెడు స్థిడరు, పనిలేక, శ్రమపడుచున్నారు. అట్టివారికి, కేసులు యివ్వకుండా, తెలివిలేని కక్షిదార్లు, గొప్పగొప్పస్థిడరుని ప్రతిష్ఠాపాదనవారి దగ్గరికి వెళ్లితే, లావుఫీజు ఇచ్చిన్ని వాయిదాకోజున, లావు స్థిడరు హాజరుకాకపోవడమున్ను, చిన్న స్థిడరుద్వారాగానే, పెద్దస్థిడరు, పనిచేయించడమున్ను, చిన్నస్థిడరుకు ఫీజు ముట్టచెప్పనందున, ఆశ్రయచేత, కేసులు పాడుకావడమున్ను ప్రతిరోజు మాస్తున్నాము. చెన్నపట్నము మోకోర్టు నక్షీల్లోమాడా చాలామంది ప్రైవేటుగ నటించడమువల్ల కక్షిదార్లు చాలానష్టంకలుగుతుంది. కక్షిదార్లు, స్థిడరుమీద, యా అన్యాయమునకు, యేమిచేయలేక, చచ్చిపోతున్నారు. ఈఅన్యాయమునకు, మూడుకారణములువున్నవి 1. లావు స్థిడరుకు, అధికధనాశ్ర 2. కక్షిదార్లు మాధతనము 3. లావుస్థిడరుమీద కక్షిదార్లు కేసుచేయడమునకు ధైర్యములేకపోవడము.

టంగుటూరి నాయనశాస్త్రి,

జిల్లాకోర్టు స్థిడరు, గుంటూరు.

సిల్లూ వార్తలు

సిల్లూ, ఏప్రిల్ 11:—విదేశాంగ కార్యదర్శియగు సర్ జేసి.బి.బి.గారు సెలవునుండిరిగినచ్చి నేడుఛార్జీ వుచ్చుకొనిరి.

విరో జార్జి రెయినిగారు ఇండియాప్రభుత్వసభ్యునిగ నియమింపబడుటచే పి. పి. గిన్యాసుగారు టారిఫుబోర్డు అగ్యకుండుగ ఖాయపరుపబడిరి. డార్జిల మత్తే యిగారు టారిఫుబోర్డు సభ్యులుగ ఖాయపరుపబడిరి. (అ.ప్రె)

బాపట్ల సబార్డినేట్ జడ్జికోర్టులో

వి. పి. నెం 25/1926

పెటిషన్ దారుడు (ఋణుడు):—తురగా వెంకటసుబ్బారాయుడుకొమారుడు వెంకట్రావుగారు, బ్రాహ్మణులం వర్తకజీవనం, తెనాలి.

కౌంటరు పెటిషనుదారుడు (ఋణదాతలు):—జి.రాజి దాతరథి మరికొందరు.

పైన తెలుపబడిన పెటిషన్ దారుడు 1920 సం॥రం 5 ఆక్టోబరు 30 వ సెక్షను ననుసరించి ఈ కోర్టువారితో 28-3-27 తేదిన జారీ చేయబడిన ఉత్తరువుపేరకు ఇన్ ఫాల్టెంటుగా తీర్మానించబడియున్నాడు. ఋణదాతలందరూ వారిహక్కులను గుంటూరు అఫిషియల్ రిజిస్ట్రారి సమక్షమున రుజువుపరచుకొనవలెను.

విడుదల కాలము 28-3-27 తారీఖునుండి ఒక సం॥రమువర కుండును.

సబ్ కోర్టు } పి. ఎస్. కృష్ణస్వామయ్యర్,
బాపట్ల, 7-4-1927. } పిన్సెట్ సబార్డినేట్ జడ్జి.

కామచిందు (రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఇది పోగొట్టుకొనిన యావనమును 15 నిమిషములలో తిరిగియిచ్చును. గాన మీరు నవయావనమును ప్రపంచసుఖమును పొందగలరు. 24 మాత్రలు గల బుడి 1 కి ధర రూ. 1-0-0.

కామచిందు ఫార్మసీ,

2/89 చెంగల్వరాయ మొదలిపిడి, తిరునల్వేళ్ళి, మద్రాసు.

ప్రభువనామ సంబంధి తెలుగు

ప్రశ్న పత్రము

I

(The Intermediate Telugu Question Paper.)

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మేర్పడిన యేడనిమిదిమాసములలోనే తదియవాసనలు నలుదిక్కుల గ్రమ్మకొనుచున్నవి. ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి యాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము మిక్కిలిపాటుపడుచున్న నూతన లక్ష్యజ్ఞానవద్దున్నది. ఇట్లేపనిచేసినచో స్వల్పకాలములోనే యాంధ్రభాష మిమ్ముముట్టుట కభ్యంతరముండదు. ముందుగా నానూతనలక్ష్యజ్ఞాన గన్పడినవి? అందుచే, భాషావిషయమై యట్టినూతనలింగనలేవు. ఆంధ్రభాషాపండితులవిషయమై యట్టిశుభనూతనలు లేవు. ఇకమిట్లొచ్చుట? నాలుగైదు సంవత్సరములనుండి ప్రతివత్సరము విశ్వవిద్యాలయమువారి కిగవదిపాల్గు రూపాయలు మునుపు కట్టుకొనుచు రాత్రిందివములు శ్రమపడి చదివి యాలోగ్యము నెడగొట్టుకొనుచు మాతృభాష నులభపేచాయని భ్రమపడి ప్రత్యేకపు తెలుగు తీసికొన్న విద్యార్థులయొడ నీనూతనలు పూర్తిగా గానవచ్చుచున్నవి. ఈయాంధ్రవిద్యార్థుల నతిస్వల్పకాలములోనే మహాపండితులగును, మహావిమర్శకులగును చేసివేయవలయునన్న కుతూహలమున్నట్లున్నది. ఉద్దేశము మంచిదేకాని దానికి దగిన సమయముగూడ నీర్తింపవలయును. ఒక్కపేరేచే నాంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ మేర్పడినంత మాత్రమున నాంధ్రభాష యభివృద్ధిచెందగలదా? ఆంధ్రవిద్యార్థులకు విమర్శవాదాత్మక మనవియుండునా? వారికి భాషావాదాత్మకము గల్గునా? భాషావిషయమున నందులో నాంధ్రభాషావిషయమున వారింకను బాలురే. అట్టివారి నభివృద్ధికి చేపట్టినది పరీక్షాపత్రములు గావు. వేరేమిదగ్గము లున్నవి. తల్లికి చదువనిబాలునందు ప్రేమ హెచ్చుగానుండును. వేగముగా చదవాలని పెద్దవానిగా జేయగుతూహలముండును. అప్పుడామె యేమిచేయును? ఉప్పుని అన్నము నులభముగా జీర్ణచరు నాహారమును దెట్టి క్రమక్రమముగా నవరుచులను దినుసమర్థునిగా జేయును. అంతియకాని యన్న ప్రాశంశమునాడే యానికాయయూటతో గడిపి యన్నముపెట్టదు. బలమైనచూడార మిడును. ఇట్లుండ విద్యుక్తపై బ్రహ్మస్త్రమునలే నాంధ్రవిద్యార్థులపై నీప్రశ్నపత్రము పడి మిక్కిలి యాందోళనముగల్గించినది. ఆపకాయయూటలలేక యదిమిక్కిలి కారముగా నున్నది. మిక్కిలి ఘోటుగానున్నది. బాల్యదశ యందున్న విద్యార్థులు దానిని గొండలునోటబెట్టలేకపోయిరి. కొందఱు వాసన చూడ లేకపోయిరి. తెగపై బొమ్మలవలె బ్రతివత్సరమును బ్రశ్నపత్రములతో మామునున్న నిక వారలగతియేమి? ఏపద్ధతి ననుసరించి వారు గ్రంథపఠనముచేయుట వారు పకనీయగ్రంథములు రెండేండ్లు కట్టపడి చదివినను లాభము లేకపోయినది. ఏమనగా? బరీక్షాధికారు లిచ్చినప్రశ్నపత్రమునకు తరము లాసంగ గ్రంథపఠన మనవసరము.

లోకజ్ఞాన ముండిన జాలును. ఇందువలన పెక్కుండ కాకాభంగము గల్గినది. 1 ప్రశ్నలో, రెండవభాగము విద్యార్థుల కీయదగియున్నదా? ఇందులకు సంస్కృతభారతముగూడ జచ్చి నట్లు చదువవలసినదే! ఇదిచరలో మూలగ్రంథాతిక్రమము (డిబియేషన్) ఇచ్చుటకలగు. కాని సంస్కృతమునుండి యిచ్చుటలేదు. 1915లో నిశ్చేదప్రశ్న పత్ర మాకస్మికము రూపమువారి నది. నేడు మరలనట్టిదే చెందినది. 1918వ సంవత్సరమునుండియు బ్రశ్నపత్రము కొత్తమాదిరి నుపయోగించినది. అట్లు సాధువైయుండి యుండి యిప్పుడది యుగనరసింహవతారమును దాల్చినది. నిర్ణీతకాలము రెండుగంటలు. ఆకాలములో దీనికి సమాధానములు వ్రాయ నవకాశమున్నదా? ఓపరీక్షాధికారులారా! మీరు పెద్దలు. మేము చిన్నలము. మే మిట్లున్నామని కోపపడుదును. పోనిందు మీరు కలముపట్టి రెండుగంటలకాలములో దానికి సమాధానములు వ్రాయగలరా? అశక్యము. అశక్యము. అదుగు వానికిజెప్పేవాడులోకు పిన్నట్లు చేయదగునా! 1, 2 వ ప్రశ్నముల నాలోచింపుడు. విషయకాఠిన్యముమాటయటుంచుచు, 3 కొకదాని కెంతంతయంతయు వ్రాయవలెనోయోజించినారా. బోలెడనే టీయేలు పుచ్చుకొని బెజవాడకు వెళ్లుచున్నారే? బోర్డుమెంబర్స్ ప్రశ్నపత్రమును విమర్శించినారా? అందులో విద్యార్థులశక్తిలనుబట్టి విమర్శించినారా? రెండుగంటలకాలమును బట్టి విమర్శించినారా? నాల్గవప్రశ్న యెంతకాలము. దీసికొను నో యోజించినారా? అయినవ ప్రశ్నమునక దండ్రీ కొడుకుల సా స్త్రీర్థ త్యాగ విమర్శనము చేసి యాచిత్యము నిర్ణయించుట కెంత కాలపట్టు నందుకు! దానిలోనే రెండవ భాగమునకు నాధునికాశయ ప్రసారమును జరిపించి నాటకమున కొదవిన యుత్కర్షణపకర్మము నిర్ణయించుట కెంత కాలము పట్టునో యోజించితిరా? 6 ప్రశ్నము చూడుడు. అయ్యా! ఎక్కుడుభావనాబల మున్నాడు. ఆభావనాబలశక్తి భాషాబలమునకును కందునా? "బలి చూడమనెను" న పద్యమునకు సరిగా? బండితులే యర్థముచెప్పలేరే? పనుచరిత్రపద్య మెక్కడ? బాలకులు గ్రహించుటకు? విద్యార్థులకంత భా

షాజ్ఞాన మున్నదనియే మీయాహూయా? పాపము మీరు పయదలచి యర్థము లోసగినారే? మీ రిచ్చిన రెండుపదములచేత నుపద్యార్థము గతార్థమగుననియే మీయాహూయా? ఒకటి యాముక్తమాల్యదలోని పద్యము. రెండవది పనుచరిత్రములోనిది. ఈరెంటి తారతమ్యమును విమర్శించినిరూపింపవలసిన వారు బాలకులు. అహూ! ఈయంతయు బోర్డుమెంబర్లవైద్యులైన యోజించినారా? ఈవిమర్శనీయాంశముల కెంతకాలము పట్టును? ఇది యోజింపనక్కరలేదా? ఇంగ్లీషుమొదలగు ప్రశ్నము లన్నియు సమచిరములుగానున్నవిని సంతోషించుసమయమున నీతెనుగుపత్ర మిట్లుండుట తగునా? ప్రశ్నపత్రము చూడగానే భయమొదవుచున్నచో నిక దానికి సమాధానములువ్రాయుటెట్లు? దీనికి రెండుగంటలకాలము చాలదు. స్వల్పజ్ఞానముగల విద్యార్థులకు దగినది కాదు. ఇంతేకాక యాకస్మికముగా బ్రశ్నములు మార్పుల మహంత యనుచితము నేటిట్లుంటిని కోపింపక న్యాయ మాలోచించి దిద్దుబాటులో సౌలభ్యము గనబడిన సరిగానుండును.

పరీక్షాధికారులు తమపాండిత్యప్రకర్షణము నెల్ల విద్యార్థిపరీక్షయందే వినియోగించి వారిని మాతృభాషావిమర్శకులను జేయకును. ఈ యంతయు జాగరూకతతో జరిగితిండి పనిచేయులయు నని పరీక్షాధికారులకు బోర్డుమెంబర్లకు నాంధ్రభాషాకోవిదులు రామలింగా రెడ్డిగారిని వ్రాధించు చున్నాను. (హితవాది.)

II

ఏ సాగనయైనను పరీక్షార్థి నిత్యంబును క్రమవికాసముండవలెనుగాని యొక్కసారి హఠాదృష్టియు కాజాలదు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు విద్యార్థుల యాంధ్రభాషాజ్ఞానము నున్నదనినొందించుటకు దివిరి పరీక్షాపత్రములయందు విపరీత భీష్మభావమును వెలయించుచున్నారు. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునుండి మొన్న మొన్న వెలువడినదో లేదో యప్పుడే "ఇంబర్ మీడియేట్" తెలుగుపరీక్షా పత్రములు కఠినాయాపింప కర్మశ్చములై తల బద్దలుకొట్టికొనినను నర్థముగాని నీతిలో ప్రదర్శింపబడినవి. ఇవి వ్రాయుట, యీ రచయితకు తెలుగు భాషయెంతల వైమనస్యముచేకాదు. మాతృప్రాయముగ దేశభాషను ధిక్కరించు వారెవరుందురు! కాని దేనికైనను మితియనునది యుండవలయునగాదా!

ఈ పరీక్షా పత్రములు రెండును కేవలము తెలుగువరువు విద్యార్థులకొకట ప్రయోగింప బడినవి. అట్టిచో నిందు సంస్కృతమే; కొన్ని సంస్కృత వాక్యములనొసంగి తెనుగులోని కనువిందుచుండలే? కేవలము తెలుగువరువు విద్యార్థులుగూడ సంస్కృతభాషను భారతమును పఠింపవలయునోలు కాదు. సంస్కృతమున కించిత్సృత్యజ్ఞానమున్నచో యాప్రశ్నలకు తరంబులేదుట నులభమని యందురా? మరి పాఠ్యగ్రంథములలో నొక్క సంస్కృత గ్రంథమైనచే నిర్ణయించలేదు! ఉషాధార్యులు లాసంస్కృతము చెప్పరు చెప్పనిలసిన బాగ్యతయు లేదు. విద్యార్థులును తాము తెలుగువిద్యార్థులమే యను విశ్వాసముచే సంస్కృత జ్ఞానము నలనరుచుకొనుటకు ప్రయత్నింపరు. మిగిలినది సర్వభూన్యము.

అదియునుగాక అనువాదపత్రమునందు విద్యార్థి యొక్క యనువాదశక్తిని పరీక్షించుటకు నొకటిరెండు పద్యములు చాలవాడేమి? ఊరకగంపెను విద్యార్థులనెత్తిపెట్టి యనునదింనుచున్నచో కాలముచాలవలదా? బహుశః పరీక్షాధికారులు విద్యార్థులచేత మరుగుదనమును పరీక్షింప తలచిరి కాబోలు.

మరియుకముట విద్యార్థియొక్క భాషామూలకము జ్ఞానము నెరుంగుటకు సర్వభాషమును చెందినయొకటి రెండుప్రశ్నలను నిర్ణయించుట కలదు. కాని మొదటి నుండి చిట్ట చివరవరకు ను విద్యార్థులు చదివినపాఠ్యగ్రంథములకు చెందిన ప్రశ్నలొకటి రెండు మాత్రమేయుండుట యెంతయు విచారము వైవెచ్చు విద్యార్థుల యలవి బలుపుల కందరాని దుర్బుట ప్రశ్నములిచ్చుటలో వీరి యుద్దేశ్యమేమో తెలియకున్నది.

ప్రాచీన నాటకములకును నాధునిక నాటకములకును గల భేదాభేదముల పరీక్షింపుదని యొకప్రశ్న. (ప్రాచీన నాటకము లననెవ్వి? విద్యార్థులు చదివినది తెనుగుభాష. తెనుగు భాషలో నాటకములుపుట్టి నుమారేబది యేండ్లకంటె నెక్కువకాలేదు. మరి సంస్కృతనాటకములా? సంస్కృతభాషాపరిచయమేలేని విద్యార్థి సంస్కృతనాటకతత్వము నెట్లుపన్యసింపగలడు? అయినను సంస్కృత నాటకతత్వము నెరుంగుటకు సమర్థులెవరు. ఏయేశాస్త్రములు పఠించినచో నాజ్ఞానము కుదురగలదు? మరి యీ ప్రశ్నయేమి? ఇది మచ్చుముక్క. పరీక్షాపత్రమంతయు నిట్లులేయున్నది.

ఈ గొడవ పెంచినచో చాలయగును. అలవిగాని బరువులే విద్యార్థుల సంకట పడచేయుట యధికారులకు తగదు. విశ్వ విద్యాలయము వారీ విషయమును సోదర భావముతో విలోకింకుదుగాక.

(ఒక విద్యార్థి)

లాభానా దురంతములు

కేసు విచారణ

మహమ్మదీయ నాయకులు నిందాగర్భ

పాగ్విజృంభణము

లాభానా, ఏప్రిల్ 9:— 70 మంది మహమ్మదీయులు అల్లికి లాల్లీ చేసినందులకుగాను ముద్దాయిలుగా నుంచిన కేసు విచారణకువచ్చెను. కోర్టుంతయు ప్రేక్షకులతో క్రొంగిరిసియుండెను. విచారణ ఫలితమును విచారణచేసిన ఇన్స్పెక్టరు రామ నాధుగారు తెలిపిరి. సుక్కుకునుండి వకిల్లు ముద్దాయిలు ఏర్పరచుకొనిరి.

షికార్పురకేసు 19 వ తేదీన విచారింపబడును. నాయకులు వజీరాల్లీ అహమద్నుగాడ్లు అరెస్టుయిరి. అబ్దుల్ రజాకు గారును అరెస్టుచేయబడిరి.

భట్టు, నూర్జుహుదు, నులూముమహమ్మదుగార్లు మహమ్మదీయ కక్షనము తెలుపుచు హిందువులు మహమ్మదీయులకు ద్రేకము గలిగించి నందులకు నిందించిరి. న్యాయాధికారి తీర్పును హిందువులొక మహమ్మదీయునిపైబడి కొట్టుటయు 'సామాన్యప్రజలకు పట్టరాని కోపము గలిగించెను. అల్లికి జరిగినది 20 నిమిషములే అల్వాసిదు పత్రికయు భిల్లాభతు సంఘకార్యదర్శి, హిందువుల నిందించిరి. ఆర్థురు గాయబడినయెడ అందులో 1 మహమ్మదీయుడున్నాడనియు తెలిపిరి. హిందూఅధికారుల మార్చనలెనయెడ గోరుచున్నారు. ప్రభుత్వమునకు 150 మంది మహమ్మదీయుల సంకకములతో ప్రభుత్వమునకు కమిషనరుకును రెంటులపంపబడినవి. హిందూఅధికారులచే80 మంది అరెస్టుయిరి. ఇంకను అరెస్టుగానున్నారు. కావున అధికారుల మార్చనలెననిరి. లేకున్న మహమ్మదీయులు నగరమును విడుచులసియుండునని తంతినంపిరట.

(ఆ. ప్రె.)

తూర్పు గోదావరిజిల్లా

కాంగ్రెసుసంఘము

17-4-1927 తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు కాకినాడలో పెండ్రా వేంకట చలపతి పురమందిరమున నూతనముగ నెమ్మకొనబడిన సభ్యులతో తూర్పు గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ సాధారణసభ జరుపబడును. కావున సభ్యులందఱును తప్పక సకాలమునకు నయచేయఁ బ్రార్థింతులు. కాంగ్రెసు ప్రచారకులును అభిమానులును గూడ రాగోరుచున్నారు.

ఈసభకు పూర్వమున 3 గంటలకు యీసంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గము సమావేశమగును గావున తత్సభ్యులు తప్పక సావేళమునకు రావ్రార్థింతులు.

విషయములు:—1 కార్యవర్గుల నివేదిక.

2. స్వామి శ్రద్ధానందునిమరణము 3. ఆదాయవ్యయ పట్టిక 4. అధ్యక్షుడు, కార్యవర్గులు కోశాధిపతి కార్యనిర్వాహకవర్గము - ఎన్నికలు, 5. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘములకు సభ్యుల ఎన్నికలు 6 పటుఅఖిలీ సత్కారగ్రహము. 7 జిల్లాలో చేయబడినపని కాంగ్రెసు సంఘమునకును ప్రచారమునకును ప్రవృత్తు 8 బ్యాండు రివిన్యూ ఇన్స్పెక్టరు బిల్లులు లాండు రివిన్యూ కీకాటిత్వంబు 9 శాసనసభల వ్యవహారములపై చర్చ. 10 మద్రాసు శాసనసభలోని కాంగ్రెసు సభ్యుల వర్తనమును సమర్థించుచు శ్రీ పులవరీ ధీమలింగమూర్తి గారు ఇచ్చిన తీర్మానము:—"మద్రాసు శాసనసభయందు ముని స్వామి నాయునుగారిచే తే బడిన మంత్రులవేతనముల తీర్మానసందర్భమున స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు జరిపించిన చర్య, దేశక్షేమమునకు అనవసరమును కాంగ్రెస్కు విధానమునకు వ్యతిరేకమును కాదనియును కావున రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారును ఆభిలషారత కాంగ్రెసు సంఘమువారును వారిచర్యను ఆమోదింపవలయునని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు." 11. తూర్పు గోదావరిజిల్లా మహాసభను సమావేశపరచుట. 12. కార్యవర్గులు ప్రవేశపెట్టిన యితరవిషయములు.

ఈసభయందు అనేక ముఖ్యవిషయములు చర్చకురానున్నవి గావునను యంతకంటె ఆలస్యముగా సభను సమావేశపరచుటకు వీలులేదు గావునను సభ్యులందఱును తప్పక వచ్చి జయప్రదముగ నీప్రభుమండల గౌరవసాగింప గోరుచున్నాను. ఇంకను కాంగ్రెసుసభ్యుల జాపితాలకు లేక మొత్తసంఖ్యను పంపని తాలూకాలవారు వెంటనే వారిని పంపించగోరుచున్నాను. ఆయా తాలూకాలవారును ముఖ్యముగా కార్యవర్గులును తమ తాలూకాలకు సంబంధపడిన విషయములను కాంగ్రెసు కార్యాభివృద్ధిని తెలుపు సంఘాయితో రాగోరుచున్నాను.

పారుపూడి సత్యనారాయణ

కార్యదర్శి

ఆంధ్ర పత్రిక కార్యాలయమున దొరకు గ్రంథములు

రాష్ట్రమున హిందీ ప్రచురణము— రామానంద	
శిల్పము	0-2-0
శ్రీరామవిజయము (నాటకము)—కే. వెంకటరమణ	
చాళి గారు.	0-8-0
రాజరాజు, (ప్రేమరసభోధిని) నాటకము—జి. శ్రీనివా	
స రాజరాజుగారు.	0-4-0
శిల్పము (నిఘంటువు)—శిరోమూలము, వేంకటరంగరా	
య్యగారు.	1-4-0
అంధ్రవ్యవస్థ—మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల అధ్య	
క్షుల ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములుగలవు.	1-8-0
ఆరాధనవిధి—మనగొండ నాగలింగశాస్త్రిగారు	0-4-0
ఆర్యశిల్పసాంఘము—పారిసంధి జగన్నాథస్వామిగా	
రు. కేంద్రము విశేషములపై ఆర్యశిల్పనిగూర్చి చెప్పినది.	0-8-0
వ్యవస్థాపకాధ్యక్షము—మల్లంపల్లి మల్లికార్జునశా	
స్త్రిగారు. అయిదాశ్వాసముల రసవత్సృజింపు. అద్భుతమైన	
మూలకో నిరంజయము.	1-0-0
గురుబోధాధ్యక్షము (వేదసాహిత్యము)—శ్రీమతి కట్ట	
మంది విజయముగారు. భక్తిరసపరిపూరితము లగుపాటలు	0-4
తిలక—మహాకవియనీశివము, సంపూర్ణోపన్యాసము	
లు—మనగొండ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు. డిమ్మి	420
పుటలు.	2-4-0
తత్వమండలికా (ప్రతిమభాగము)—సన్నిధానము నూ	
ర్యనారాయణశాస్త్రిగారు.	1-0-0
సంగీత శిశువేదము.	0-8-0
ఆంధ్రశబ్దచింతామణి (సంకలనము)—పారిసంధి రామ	
శాస్త్రిగారు	0-12-0
మహర్షి దేవేంద్రనాథ తామరగారి స్వీయచరిత్రము	
—మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు. ప్రతిష్ఠితము ముఖ్య	
ముగ నమనలసినది. పేర్లవైపుకానితము. పుటలు 214 క్యా	
లికోడెండు. (కొన్ని ప్రకలు మాత్రమే కలవు)	2-8-0
హిందీ తెలుగునిఘంటువు—పంచాంగుల ఆదినారాయ	
ణశాస్త్రిగారు (జేబులో నిమగ్నమైనది.)	1-0-0
హిందీ మొదటినాటకము	0-6-0
హిందీ చాలికి.	0-6-0
నినిని చిదిది తెనుగు తెలిసినవారు స్వయముగ హిందీ	
నేర్చుకొనవచ్చును. అన్ని గ్రంథములకును (తపాలాఖర్చులు ప్ర	
త్యేకము)	
శ్యామాసుందరము(నవల)—హిందీ సత్యనాథము గారు.	
నలుగు కేంద్రము పూర్వ మాంధ్రదేశమును కలనరసవీచిన రంపయ	
నమును సంబంధించినకథ యందు వర్ణింపబడినది. కథ, వర్ణన	
లు, పాత్రలు, వ్యవస్థములై పాఠకులనునముల నాకర్షించును.	1-0
—పారిష్వరు పార్వతీశం (భా.1) మొక్కపాటి నరసింహశా	
స్త్రిగారు(సాహితీసమితి) హాస్యరసభరితముగకథ.	1-4-0
(కవుల జీవితములు గల, శతకములు.	
(సాంవి అచ్చు, నక్షత్ర కానితములు)	
కవికవుల చరిత్ర—నం. సుబ్బారావు	8-0-0
కవిత్వతత్వవిచారము	2-0-0
సకలసత్యసమృద్ధము	1-8-0
వృషాధిపశతకము	0-4-0
సత్యేశ్వర శతకము	0-4-0
దేవకీసంపద శతకము	0-4-0
ఓంకారమిట్ట రఘువీరశతకము	0-4-0
అవిమరకము	0-10-0
నవనాగేశ్వరిత్ర (ద్విపద)	0-12-0
ఆంధ్ర వాఙ్మయచరిత్రము	5-0-0
నారాయణ శతకము	0-4-0
కాళహస్తి శతకము	0-4-0
నాళకర్ణ శతకము	0-4-0
శ్రీరామ తానకశతకము	0-4-0

పాఠ్యపుస్తకములు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర పత్రిక కార్యాలయము,

నం. 6, 7 తంబు చెట్టివీధి, జార్జిటవుక్, మద్రాసు.

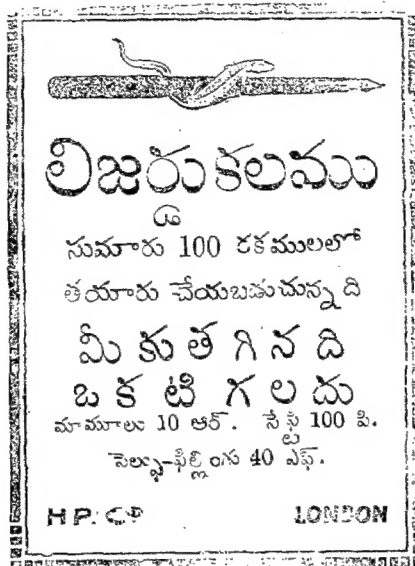
Amrutanjan

BEST INDIAN PAIN BALM.

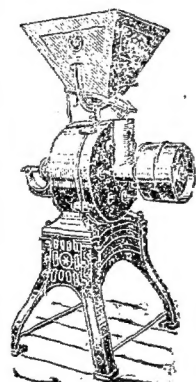
Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.
P. O. BOX 237
MADRAS. 3434

MACHINERY. 3392

Jrus Grinding Mills—
With ball bearings & self-sharpening stones.
Disintegrators — Latest types.
Rice Machinery of every description.
T. & O. Brand Belting—
Special cotton and special Solid-woven hair.

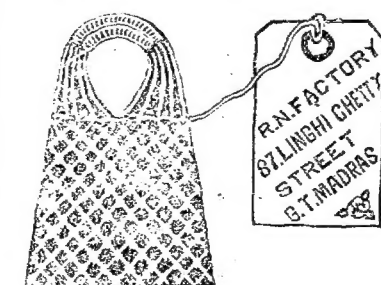
Water Works fittings—Meters, valves etc.

Coffee Hand Mills—Latest improved designs.

White Artistic Cements. 3392

Sole Agents in India, Burma & Ceylon :—
THAKAR & OPADEY,
20/22, Elphinstone Circle, Fort. Bombay.

ఎప్పుడును మేలైన సరకు నేకొనుడు

ములతో అల్లబడినవి. వర్తకులకు ప్రత్యేకధరలు గలవు. వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

2

ఆర్. ఎన్. ఫ్యాక్టరీ,

87 లింగి చెట్టివీధి, మద్రాసు.

మహాసూర్యవర్తి

ప్రశస్తమైన యోగము. ప్రతివారికి అవసరమయినది. తలతిరుగుట, నోటనీరూదుట, కాళ్ళుచేతులు మంటలు, నోటి పూత, గుండెలకోమంటు, మొదలగు వైద్యవికారమునకు వైద్యాయుధము. శ్రీ ముక్త్యలరాజావారి సంస్థానమున తయారయినది—నెల రు 1-కి రు 5/-.

2126

ఆర్షరసాయనశాల, ముక్త్యాల(కృష్ణా).

ప్యాస్ కుట్టు మిషనులు

బజారులో వాని కన్నిటికంటెను దృఢమైనవి. రొఖజేరము మాత్రమే.

ప్రసిద్ధమైన వర్తకులకు మాత్రము బాదుకు యివ్వబడును. అన్ని పరికరములును, విడిభాగములును కూడ అమ్మబడును.

బెల్ అండు కో (లిమిటెడ్)

8495

1/186 మాంటుగోడ్డు, మద్రాసు.

గురు ప్రసాదము

అభుశబ్దేందు శేఖర వ్యాఖ్యానము, మహామహాపాధ్యాయ తాతా సుబ్బారాయశాస్త్రి విరచితము. శేఖర సిద్ధాంతమును స్థాపనచేయు గ్రంథము. పుస్తకభాండాగారముల నిమిత్తము మేలుప్రతి. రు 8-0-0 సాదాప్రతి. రు 5-0-0 పండితులచే స్థిర పరుపబడిన విద్యార్థులకు సాదాప్రతి రు 4-0-0. పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకం. మాడుప్రతు లొకసారి తీయువారికి పోస్టు ఖర్చులు శేవు. చిరునామా.—మహామహాపాధ్యాయ

తాతా సుబ్బారాయశాస్త్రి,

3499

విజయనగరము.

ప్రకటన

3588

వేదం వేంకట్రాయశాస్త్రి ప్రణీతంబులు

నాటకపంచ రత్నములు

ప్రతాపరుద్రయ నాటకము	రు 1-4-0
బొబ్బిలియుద్ధ నాటకము	1-0-0
శాకుంతల నాటకము	1-0-0
రత్నావళి నాటకము	0-12-0
ఉత్తరరామచరిత్ర నాటకము	1-0-0
శ్రీ పునర్వివాహ, దుర్వాద నిర్వాహము (శ్రీలకు పునర్వివాహము శాస్త్రీయము గాదని నిరూపించు శ్రుతి, స్మృతులయందలి ధర్మసూత్రముల ఆధారముతో)	రు 1-0-0
తిక్కన విజయము	0-8-0
నా యితరపుస్తకములు గోరువారు బావితుకు వ్రాయుడు.	
వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. వలయువారు నెం 4, మల్లికేశ్వరరథ పిడి, మద్రాసు-అని వ్రాసేది..	

శ్రీ కాళహస్తి

2118

పండిత మంత్రోత్తమ కప్పగొంతుల

చంద్రమాలేశ్వర శాస్త్రి వ్యవస్థాపక

ప్రభవ సంవత్సర వైశాఖ శుకల వ్యాశ్మి భానువారం 15-5-1927 జరుగును. వారి గ్రంథములన్నియు 7 సంపుటములుగా అచ్చు ప్రారంభించిరి. ఆ 7 సంపుటముల నెల 20 రూపాయలు. చందాధనము అడ్వాంకుగా పంపవలెను. ఒకేసారిగా పంపలేనివారు దరఖాస్తుతో 5 రూపాయలున్నూ 2 గత 15 రూపాయలు నెల 1-కి 8 రూపాయల చొప్పునను 5 వాయిదాలుగాను చెల్లించవచ్చును. మనియార్డర్ల ఖర్చులు చందాదారులే భరించవలయును. మొదట రిజిస్టరు చేసుకొనే 500 మంది చందాదారులకు పోస్టుఖర్చులు వారే భరించి 7 సంపుటములను పంపబడును. కొద్ది ప్రతులే అచ్చుకు ఆరంభించిరి గనుక చందాదారులు త్వరపడవలెను.
1 సాలగ్రామ లక్షణదర్శనము.
2 సర్వమత సారావళి
3 శేషేశ్వర సంవాదము.
4 కలిమాహాత్యై సంగ్రహము.
5 హిమాలయ యాత్రాప్రదర్శి.
6 అష్టేశ్వర కరపూజాపద్ధతి.
7 లక్ష్మీ నృసింహేశ్వర నిత్యపూజాపద్ధతి.
దరఖాస్తులు మణిమూర్తులు వగైరాలకు చిరునామా పండిత మంత్రోత్తమ కప్పగొంతుల చంద్రమాలేశ్వర శాస్త్రి, శ్రీ కాళహస్తి, చిత్తూరుజిల్లాఅని పంపవలెను.